

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA
UYGULANAN TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK
SINIFI PROGRAMLARI AMAÇLARININ
GERÇEKLEŞME DÜZEYİ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller
Bölümü Hazırlık Okulu'nda Bir Uygulama

Şebnem HEPER
(Yüksek Lisans Tezi)

Eskişehir-1998

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA UYGULANAN TEMEL İNGİLİZCE •
HAZIRLIK SINIFI PROGRAMLARI AMAÇLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİ
(Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü Hazırlık Okulu'nda Bir Uygulama)

Şebnem Heper

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretim)

Ana Bilim Dalı

Danışman: Yard. Doç. Dr. Ferhan Odabaşı

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Şubat 1998

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA UYGULANAN TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK SINIFI PROGRAMLARI AMAÇLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİ (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü Hazırlık Okulu'nda Bir Uygulama)

Şebnem Heper

Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretim) Ana Bilim Dalı

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ocak 1998

Danışman: Yard. Doç. Dr. Ferhan Odabaşı

Türkiye'de bir gerçek olarak bilinen yabancı dil öğretim sonunun en önemli temel nedenleri olarak, sağlıklı ve tutarlı yabancı dil öğretim programlarının uygulanamayışı ve süreçte program değerlendirme çalışmalarının eksikliği ve bu konuda çözüm önerileri getirebilecek bilimsel araştırmaların sayı olarak yetersizliği gösterilebilir. Bu tür yapılacak bilimsel araştırmalar sonucunda, temel İngilizce hazırlık sınıfı programlarının yeterli ve yetersiz yönleri belirlenerek, mevcut aksaklıkları ortadan kaldırmak için süreç içerisinde, yükseköğretim kurumlarında uygulanan yabancı dil öğretim programları için gerekli olan program geliştirme çalışmalarının iyileştirilmesi sağlanacaktır.

Bu araştırmanın amacı, Yükseköğretim Kurumlarında Uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Programı Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi'ni (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim Yılı Hazırlık Okulu'nda Bir Uygulama) değerlendirmek, konuyla ilgili mevcut sorunları saptamak ve araştırmanın amacı doğrultusunda bu sorunların çözümü için bazı öneriler getirebilmektir.

Bu araştırmada, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim Yılı Temel İngilizce Hazırlık Programı'na katılan tüm öğrenci ve öğretim elemanlarından, ayrıca programdaki düzeylere göre belirlenmiş kurlardan, anket tekniği yoluyla program hakkında görüş istenmiştir. Bu görüşler arasındaki ilişkiler, kay kare istatistik tekniği kullanılarak değerlendirilmiştir. Programa katılan öğrencilerin, programa girişteki ve programdan çıkıştaki başarı durumlarını rakamsal olarak değerlendirebilmek için,

programdan önce ön-test olarak uygulanan ölçme aracı, daha sonra son-test olarak program sonunda tekrar uygulanmıştır. Öğrenci başarılarındaki farklılıklar, kişisel özelliklere göre değerlendirilmiştir. Bu verilerin analizinde “t” testi ve varyans analizi (ANOVA) kullanılmış ve anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

Yapılan çözümlenmeler sonucunda şu sonuca varılmıştır:

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996 / 1997 Öğretim Yılı Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nın Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi ile ilgili olarak, programdaki düzeylere göre belirlenmiş kurların ve programa katılmış öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerine göre, araştırmada saptanmış sorunlara çözüm üretebilmek ve gelecek yıllarda bu programı kullanabilmek üzere, ayrıca bu programı arzu edilen boyutta geliştirebilmek için, ihtiyaçlar doğrultusunda ve süreç içerisinde yapılacak program değerlendirme ve geliştirme çalışmalarına ihtiyaç olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bu araştırmada elde edilen istatistikî sonuçlara dayanarak, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996 / 1997 Öğretim Yılı Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın etkililiği ve işlerliği olduğu yargısına varılmıştır.

ABSTRACT

The aim of this study was to measure the achievement levels of objectives for Preparatory Classes Course at Universities in Turkey. The subject involved in this study was Eskişehir Osmangazi University, Foreign Languages Department, the program of Basic English Preparatory Classes Course students during the academic year of 1996-1997. The subjects of this experimental study were matched according to the difference between the students' pre-test exam scores, their post-test exam scores and their final English grades in Prep Classes via their sexes, their departments at the university, their high school variations and their levels of proficiencies in English at the programme.

This study has been realized by the evaluation of the proficiency (success) test which was prepared by the testing office and applied as a pre-test before the programme and a post-test after the programme on all of the 243 engineering students attending the Prep Classes in the school term of 1996 and 1997. In the success test, 100 questions, related to Basic English (most of them were selected from TOEFL exam questions) contained in the Prep Class Course Programme, were included.

In addition, this study included a survey for the opinions and attitudes of the participants of this study which consisted of 243 students and the 16 lecturers about the programme. The related data was obtained in the survey test developed by the researcher. In order to collect the related data, the related literature was scanned and revised and then the researcher prepared the survey by discussing with the specialists after examining similar research on the subject matter which contributed to develop the questionnaire used in this study. Descriptive research method was used for this part of the study. The related data was analyzed by using frequency, percentage, chi square and 0.05 was accepted as the level of significance.

Chapter I includes background information to the study related to variables underlying the study. The aim of the study, assumptions concerning the programme and students' background, and the scope of the study in which limitations are described are included in this chapter. It includes a brief review of literature concerning Prep Classes at

some universities in Turkey and also a review of articles, text books and the present system applied at the prep classes at Osmangazi University in 1996-1997.

Chapter II includes the method of data collection. Analysis and interpretation of data and implications for this study are also presented in this chapter.

Chapter III consists of general survey model occurrence levels of aims with respect to independent variables that were found out by analysing the data obtained with the aid of computer program SPSS, with a significance level of .05.

Chapter IV includes the summary and conclusion of the study as well as some implications for further studies.

After statistical analysis in this research the following results were obtained:

1. According to the levels' and participants' (both the students and the instructors) attitudes and expectations that curriculum objectives were reached to at a moderate level at the end of the program. The content of the curriculum had been selected with a moderate consideration. It was observed that the sufficiency of the techniques, methodologies, and the equipment and the tools or teaching aids were not sufficient, but were fairly good. The results of evaluation in assesing this course had been partially succesful in meeting its established goals. Therefore, It was determined that the instructors and program designers took precautions for the objectives of the program at a moderate level in order to reach to at the maximum extent possible. Some differences were determined in the opinions of the participants and levels on curriculum which were given via the tables in this study.

2. The results were determined by statistical analysis for the second aim of the research are summarized below:

- a. It was determined that between the results of the pre-test and the post-test there was no remarkable difference depending on the sex of the students.

- b. There was no significant difference between the results of the pre-test and the post-test depending on the status of the students (under graduate students and the students who are about to complete Ph. Doctorate Program).

- c. Between the results of the pre-test and the post-test, a significant difference was determined according to the levels of the students: pre-intermediate group was more successful than upper-intermediate group and intermediate group.

d. Between the results of the pre-test and the post-test, there was a very remarkably significant difference between the under-graduate students of some engineering departments.

e. Depending on the type of the high school finished, there was a remarkable difference between the results of the pre-test and the post-test.

3. The results of evaluation in this program showed that between the results of the pre-test and the post-test, there was a remarkable significant difference for the post-test. If the difference between the results of the pre-test and the post-test is in favour of the post-test, this can be concerned as a supporting proof to show the program runs effectively. The occurrence level of aims of Eskişehir Osmangazi University, Foreign Languages Department, the program of Basic English Preparatory Classes in the school term of 1996 and 1997 is satisfactory.

4. As to the results between the post-test and the final exam, it was diognised that there was a significant difference which was in favour of the final exam. The reason might result from either the different reliabilities of the post-test and the final exam estimated by Kuder-Richardson 21 formula or the students' attitude to the post-test which wasn't taken as seriously as the final exam.

To conclude, the results of the study implies that the Basic English Preparatory Classes Programme at Osmangazi University during the academic year of 1996-1997 can be used as an effective programme after the studies of programme development.

DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ

İmza

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Ferhan Odabaşı

Üye : Prof.Dr. Zülal BALPINAR

Üye : Prof.Dr. Gürhan CAN

Tezin kabul edildiği tarih5-3-1998.....

Tez'in, ilgili yasa ve yönetmeliklerin öngördüğü teknik ve bilimsel koşulları karşıladığı ve adayın "Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretim) Anabilim Dalı"nda Yüksek Lisans derecesi almaya hak kazandığı anlaşılmıştır.

Prof. Dr. Feriye Ozkalp
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Anadolu Üniversitesi
Merkez Kütüphane

ÖNSÖZ

Bilim ve teknolojideki 21. yy gelişmelerine paralel olarak, uluslararası kültür ve bilgi alışverişi ile teknoloji ve ticari işbirliği yaklaşımı, tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de ülke ve bireyin refahı için yabancı dilin öneminin artmasına neden olmuştur. Ülke politikası, ülke ekonomisi ve eğitim sistemi gibi çeşitli nedenlerle, hala bütün öğretim basamaklarında çözümlenemeyerek bir sorun olarak kalan yabancı dil eğitimi, Türkiye için bilimsel bir yaklaşımla çözüme ulaştırılması zorunluluğu olan öncelikli konulardandır. Bireyin dil eğitimi için harcanan emek, enerji, zaman ve para ülke genelinde bakıldığında, hem devlet hem de aile için, maliyeti yüksek yatırımlardandır. Bu tür yatırımların boşa gitmemesi ve yabancı dil sorununa çözüm getirebilmek için, yabancı dil eğitim programlarının etkili bir şekilde geliştirilip, uygulanması ve süreç içerisinde program değerlendirme çalışmalarının yapılması adeta bir başlangıç ve zorunluluktur. Böyle bir ülke gerçeğinden yola çıkılarak yapılan bu araştırma ile, Yükseköğretim Kurumlarında Uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Programları Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 1996-1997 Öğretim Yılı, Yabancı Diller Bölümü Hazırlık Okulu’nda Bir Uygulama) özellikle programın öğeleri yönünden irdelenerek değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Bu araştırma, pek çok değerli kişilerin destek ve katkılarıyla gerçekleşmiştir. Araştırmamın her aşamasında değerli görüşleriyle beni yönlendiren danışmanım Sayın Yrd. Doç. Ferhan Odabaşı’ya, ayrıca bu alanda uzmanlaşmam için ilk günden yardım elini uzatan Sayın Doç. Dr. Bekir Özer’e ve araştırma amaçlarının geliştirilmesinde katkılarını gördüğüm Sayın Prof. Dr. Şefik Yaşar’a, ders ve tez aşamasında yardımlarını ve bilgilerini esirgemeyen diğer Eğitim Bilimleri Bölüm hocalarıma ve asistan arkadaşlarıma içten teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmayı bir gereklilik olarak görüp izin vererek, destekleyen Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölüm Başkanı Sayın Prof. Dr. Zekeriya Altaç’a ve başta Sayın Öğretim Elemanı Ayşe Dilek Keser’e olmak üzere, araştırmada kullanılan ölçme araçlarına yanıt vererek bu araştırmaya katkıda bulunan tüm öğretim elemanı arkadaşlarıma ve sevgili öğrencilerime, verilerin çözümlenmesi sırasında büyük yardımlarını gördüğüm

Biyostatistik Bölüm Başkanı Sayın Prof. Dr. Kazım Özdamar hocama ve Sayın Canan Demirüstü'ne, tabloların hazırlanmasında yardımcı olan arkadaşım Sayın Arş. Gör. Handan Anıl'a ve Sanayi Odası Genel Sekreter Yardımcısı Sayın Ercan Öngün'e, değerli görüşleri için Prof. Dr. Sabri Koç'a, her konuda analitik düşünmemi sağlayan ve yapıcı eleştirileriyle araştırmamda ve hazırladığım ölçme aracında yön gösteren hocam Sayın Prof. Dr. Niyazi Karasar'a teşekkürlerim sonsuzdur. Araştırmanın başladığı ilk günden bu yana desteği için Sayın Yrd. Doç. Dr. Bilge Siyahi'ye, sabırlarıyla bana güç veren anneme ve ailem; eşim Yunusemre Heper'e özellikle de, oğlum Deniz Efe'ye ve kızım Çiğdem Suzanna'ya müteşekkirim.

Birlikte üretmekle beni ödüllendiren herkese; vefa borcumu ödemek için bir araştırma yetmez biliyorum.

Teşekkür hiç yetmez, minnettarım.

Eskişehir, 1998

Şebnem Heper

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZ	ii
ABSTRACT	iv
DEĞERLENDİRME KURULU VE ENSTİTÜ ONAYI	vii
ÖNSÖZ	viii
ÖZGEÇMİŞ	x
İÇİNDEKİLER	xi
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xiv
ŞEKİL LİSTESİ	xviii
BÖLÜM	
1. GİRİŞ.....	1
Problem	1
Yabancı Dil Öğretimi.....	4
Türkiye’de Yabancı Dil Öğretiminin Gelişimi.....	5
Yabancı Dil Öğretim Programları.....	7
Yükseköğretim Kurumunun Amaçları ve Görevleri	11
Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Veren Üniversitelerin Hazırlık Sınıfları Uygulamaları.	12
O. D. T. Ü.	12
Bilkent Üniversitesi	15
Marmara Üniversitesi	16
Mersin Üniversitesi	18
İstanbul Üniversitesi	19
İstanbul Bilgi Üniversitesi.....	19
Dokuz Eylül Üniversitesi	20
Yeditepe Üniversitesi.....	21
Osmangazi Üniversitesi	22
Amaç	23
Önem	24

	Sayfa
Varsayımlar	26
Sınırlılıklar	27
Tanımlar	27
2. YÖNTEM	
Araştırma Modeli.....	29
Evren ve Örneklem.....	30
Veriler ve Toplanması.....	33
Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	34
3. BULGULAR VE YORUM	
Giriş	36
Programın Amaçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	37
Programın İçeriğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	51
Programın Öğretim Süreçlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	57
Programın Değerlendirme Süreçlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	64
4. ÖZET, YARGI VE ÖNERİLER	
Özet	78
Sonuçlar.....	79
Yargı	87
Öneriler.....	87
EKLER.....	94
A. OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK SINIFLARI 1996-1997 ÖĞRETİM YILI GENEL VE ÖZEL AMAÇLARI	
	94

B. OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ 1996 - 1997 ÖĞRETİM YILI HAZIRLIK SINIFLARINDA UYGULANAN TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI HAKKINDA ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİNİ BİLDİREN ÖLÇME ARACI	102
C. OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ 1996 - 1997 ÖĞRETİM YILI HAZIRLIK SINIFLARINDA UYGULANAN TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI HAKKINDA ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİNİ BİLDİREN ÖLÇME ARACI	116
D. OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ 1996 - 1997 ÖĞRETİM YILI HAZIRLIK SINIFLARINDA TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI ÖNCESİNDE VE BİTİMİNDE ÖNTEST VE SONTEST OLARAK UYGULANAN ÖLÇME ARACI	130
E. OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ 1996 - 1997 ÖĞRETİM YILI TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMINA KATILAN ÖĞRENCİLERİN ÖNTEST, SONTEST, FİNAL VE BAŞARI PUANLARI	145
F. OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ 1996-1997 ÖĞRETİM YILI TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI BİTİMİNDE UYGULANAN FİNAL SINAVI	159
KAYNAKÇA	168

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa

1. DEĞİŞKEN GRUPLARINA GÖRE ÇALIŞMA EVRENİNDEKİ ÖĞRENCİ SAYILARI DAĞILIMI..... 32
2. ÖĞRENCİLERİN ALANA İLİŞKİN GEREKSİNİMLERİNİ VE BEKLENTİLERİNİ KARŞILAMADA TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ YETERLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARI GÖRÜŞLERİNİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 38
3. KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ BİRBİRİ İLE TUTARLILIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 39
4. KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE. DİNLEME BECERİSİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 41
5. KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE. OKUMA BECERİSİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 42
6. KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE KELİME HAZİNESİNİ GELİŞTİRME VE KULLANMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 44
7. KURLARA GÖRE. TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE DİLBİLGİSİ KURALLARINI BİLME VE DOĞRU OLARAK KULLANMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 45

8. KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE ANADİLİ İNGİLİZCE OLAN ŞAHISLARIN NORMAL HIZDAKİ KONUŞMALARINI ANLAMA YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 47
9. TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE, İNGİLİZCE KONUŞULAN ÜLKELERDE YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARA KATILMAK İÇİN ÖĞRENİLEN DİLİN YETERLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 48
10. KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE İNGİLİZCE KONUŞULAN ÜLKELERDE YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARA KATILMAK İÇİN ÖĞRENİLEN DİLİN YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 49
11. KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE, İLGİLİ MÜHENDİSLİK DALINDA MESLEKİ DERSLERİN İNGİLİZCE TAKİP EDİLMESİNDE ÖĞRENİLEN DİLİN YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 50
12. KURLARA GÖRE İÇERİĞİN, ÖĞRENCİNİN MOTİVASYONUNU ARTIRMADAKİ YETERLİĞİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 52
13. KURLARA GÖRE İÇERİKTE YER ALAN TÜM KONULARIN ÖNEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 53
14. AMAÇLARIN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDE, KİTAP DIŞI EK MATERYALLERİN (SUPPLEMENT) İÇERDİĞİ BİLGİLERİN NİTELİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..... 55

15.KURLARA GÖRE AMAÇLARIN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDE. KİTAP DIŞI EK MATERYALLERİN (SUPPLEMENT) İÇERDİĞİ BİLGİLERİN NİTELİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ.....	56
16.KURLARA GÖRE. İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE TEORİK BİLGİ VE UYGULAMA DENGESİNİN YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ..	58
17.KURLARA GÖRE. PROGRAMDA KULLANILAN ARAÇ VE GEREÇLERİN YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ.....	60
18.KURLARA GÖRE. PROGRAMDA KULLANILAN GÖSTERİ (DEMONSTRASYON) YÖNTEMİNİN KULLANIM SIKLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ.....	61
19.KURLARA GÖRE. PROGRAMDA KULLANILAN DRAMATİZASYON TEKNİĞİNİN KULLANIM SIKLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ.....	62
20.KURLARA GÖRE. PROGRAMDAKİ GÖRSEL-İŞİTSEL ARAÇLARIN KULLANIM SIKLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ.....	63
21.KISA SÜRELİ İZLEME TESTLERİNİN (QUIZZES) ÖĞRENİLEN BİLGİLERİ ÖLÇMEDE. KAPSAM VE NİTELİK AÇISINDAN UYGUNLUĞUNA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARI GÖRÜŞLERİNİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ.....	65
22.KISA SÜRELİ İZLEME TESTLERİNİN (QUIZZES) ÖĞRENİLEN BİLGİLERİ ÖLÇMEDE. SAYI AÇISINDAN YETERLİĞİNE İLİŞKİN. ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARI GÖRÜŞLERİNİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ.....	66

23.KURLARA GÖRE, OBJEKTİF TİP TESTLİ DİNLEME SINAVLARININ NİTELİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ.....	67
24.KURLARA GÖRE, FİNAL SINAVINDA GEÇME PUANININ NE OLMASI GEREKTİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ.....	68
25.KURLARA GÖRE, PROGRAMIN DEĞERLENDİRME SÜRECİNİN YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ.....	69
26.CİNSİYETLERE GÖRE ÖĞRENCİ BAŞARILARI.....	70
27.ÖĞRENCİLERİN DEVAM ETTİKLERİ MÜHENDİSLİK BÖLÜMLERİNE GÖRE ÖĞRENCİ BAŞARILARI.....	71
28.BİTİRİLEN ORTAÖĞRETİM KURUMUNA GÖRE ÖĞRENCİ BAŞARILARI.....	72
29.KURLARA GÖRE ÖĞRENCİ BAŞARILARI.....	74
30.PROGRAMDAKİ ÖĞRENCİ STATÜSÜNE GÖRE ÖĞRENCİ BAŞARILARI.....	74
31.ÖĞRENCİLERİN ÖN-TEST VE SON-TEST BAŞARI DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	76
32.ÖĞRENCİLERİN FİNAL SINAVI VE SON-TEST BAŞARI DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	77

ŞEKİL LİSTESİ

I. HEDEFTEKİ (H), GİRİŞTEKİ (G), VE ÇIKIŞTAKİ (Ç) DAVRANIŞLARI KİYASLAMA VE VERİLERİ YORUMLAMA TABLOSU.....	75
---	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem

Yükseköğretim kurumlarında yabancı dil öğretimi, bu kurumların özelliğine ve yabancı dil öğretimi konusunda benimsedikleri siyasa ya bağı olarak yürütülmektedir (Demirel, 1993, s. 13). Yükseköğretim kurumları kendi siyasalarına uygun yabancı dil programı geliştirme ve uygulama çabası içinde olduğundan, Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında uygulanan temel İngilizce hazırlık sınıfı programlarının amaçlarının gerçekleştirme düzeyini değerlendiren bilimsel nitelikteki araştırmalar çok azdır.

Sözkonusu bu çalışma, Türkiye’de yabancı dil eğitimi veren üniversitelerin hazırlık okulları amaçlarının gerçekleştirme düzeyini incelemeye yöneliktir. Bu konuda verilen eğitim, üniversiteler açısından farklılıklar göstermekte olduğundan, topyekün program değerlendirme çalışmaları yerine, odaksal program değerlendirme çalışmalarına ihtiyaç vardır.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi 1993/1994 öğretim yılında uygulamaya konulan yeni hazırlık programı ile Elektrik-Elektronik Mühendisliği öğrencilerine ilk kez zorunlu İngilizce Hazırlık Programını uygulamıştır ve 1996-1997 öğretim yılına kadar hazırlık sınıfları İngilizce öğretiminde, herbir temel dil becerisi (dinleme, okuma, konuşma ve yazma) ayrı ayrı ders şeklinde (segmental/seperated skills) öğretilerek, öğretim sürecinde yer almıştır. Ancak herbir becerinin öğretildiği dersler arasında içerik olarak belli bir eşgüdüm sağlanamaması, programın başarısında istenilen niteliğe ulaşmakta problem yaratmıştır. Böyle bir programda amaçlara ne derece ulaşıldığının bilimsel olarak saptanmaması ve öğrenci başarısının istenilen düzeyde olmaması bu üniversitede program değerlendirme ihtiyacını doğurmuş ve diğer üniversitelerde uygulanan temel İngilizce hazırlık programlarının araştırılması gereğinin önemini ortaya çıkarmıştır. Bilkent Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve ODTÜ Hazırlık Okulları programları 1995 - 1996 öğretim yılında incelenerek ve bu üniversitelerde görevli öğretim

üyelerinin önerileri alınarak, Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü Hazırlık Okulu'nda uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın değiştirilmesine karar alınmıştır. Bu karar doğrultusunda 1996-1997 öğretim yılı başında, yapılan araştırmalar ışığında ve geçmiş yıllarda uygulanan programdaki dersler ve kazandırılacak dil becerileri arasındaki mevcut koordinasyon eksikliği nedeniyle ve buna bağlı sorunlara çözüm bulma amacıyla öğrenci ihtiyaçlarına göre, hazırlık sınıflarında, içerikte belli bir materyal serisine bağlı olarak öğretimde tümleşik beceri yaklaşımını (integrated skills) içeren program uygulamasına geçilmiştir. İkinci dil programları üzerine yapılan son dönem tartışmalar, yabancı dil iletişimde içsel etkileşimli araçlar olarak kabul edilen dört temel dil becerisinin (konuşma, dinleme, okuma ve yazma) eş zamanlı olarak öğrencilere öğretilmesi ve bir materyale bağlı içerik odaklı yöntemlerin kullanılmasını içeren tümleşik beceri yaklaşımıyla yabancı dil ediniminin önemini ve etkililiğini vurgulamaktadır. Yabancı dil öğreniminde tümleşik beceri yaklaşımı yapısı, ikinci dili öğrenenlere sınıf içinde, hedef dildeki tüm dil becerilerini aynı anda edinme ve pratik yapma fırsatını vermesi nedeniyle, tüm dil becerilerinin gelişimini hızlandırarak, yabancı dil öğretimindeki başarıyı artırmaktadır (Searfoss, L. and T. Bean, 1991).

Öğretim sisteminde yapılan değişikliklerle Program Geliştirme Birimince belirlenen genel hedefler ve özel hedefler doğrultusunda, içerik ve materyal seçimindeki incelemeler sonucunda bu programın amaç ve yapısına uygun görülen Heinemann yayınlarının Highlight serisi, ders kitabı olarak programa katılan tüm öğretim elemanları tarafından kabul edilmiştir.

Programların gerçekleşme düzeyi ile ilgili genel olarak bir ölçüt vermek gerektiğinde tam öğrenmede esas alınan oranlar (% 75 - % 80 veya % 85) benimsenmelidir (Baykul, 1992, s.91).

Bloom tam öğrenme kuramında, başarıdan söz edebilmek için, öğrencilerin yeni davranışları öğrenme yeterliklerinin en az % 75 - % 85'e ulaşması gerektiğini belirtmiştir (Özçelik, 1995, s.351).

Erden ise, uygulanan eğitim programlarının amaçlarının gerçekleşme düzeyinin % 90 veya % 100'üne ulaşması halinde o programın etkili ve mükemmel olduğunu ifade etmektedir. Ancak, öğrencilerin giriş davranışlarındaki farklılıklar veya motivasyon eksikliği, programın uygulandığı eğitim ortamı, öğretme yöntemleri, araç - gereç yetersizliği

gibi pekçok değişken programın amaçlarının gerçekleşmesini güçleştirmektedir. Kaliteli bir eğitimde öğrencilerin ortalama başarısının en az % 70 - % 80'e ulaşması gereklidir (Erden, 1993, s. 78).

Yukarıdaki görüşlerin ışığında, bu programda yeterli öğrenilme ölçütü Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü'nce % 70 olarak belirlenmiştir.

Öğrencilerin İngilizce yeterliklerini ve seviyelerini tespit etmek amacıyla dönem başında uygulanan yerleştirme sınavına göre 100 soru üzerinden 70 ve üstünde puan alan öğrencilerin İngilizce düzeyleri yeterli görülerek, bu öğrenciler hazırlık sınıfından muaf tutulmuş ve 0-19 arasında not alan öğrenciler alt-orta, 20-39 arasında not alan öğrenciler orta, 40-59 arasında not alan öğrenciler ise üst-orta olarak gruplandırılarak, hazırlık sınıflarına yerleştirilmişlerdir. Yerleştirme sınavında 60 ile 70 puan arasında not alan öğrenciler, değerlendirme akabinde hemen kurulan jüriler tarafından İngilizce sözlü sınavına alınarak bu sınavdaki başarılarına göre ya hazırlık sınıfından muaf tutulmuşlar, ya da Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'na kabul edilmişlerdir.

Program değerlendirmede temel amaç, eğitim programlarının etkililiği hakkında yargıda bulunmak ve programdaki aksaklıkların, programın hangi öge ya da öğelerinden kaynaklandığını belirleyerek gerekli düzeltmelerin yapılmasına olanak sağlamaktır (Erden, 1995, s. 10). Bu temel amaç doğrultusunda, şu sonuçları elde etmek için program değerlendirme çalışmaları yapılmaktadır (Thorpe, 1988, s.7):

1. Programın amaçlarının gerçekleşme düzeyinin belirlenmesi.
2. Dersin ya da araç-gereçlerin hakkında bir yargıya varmak.
3. Programdaki girdilerin belirlenmesi.
4. Katılımcıların programa ilişkin tutumlarının saptanması.
5. Programın amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik ilerlemeler konusunda düzenli geri bildirim (dönüt) sağlanması.
6. Programın çıktılarını etkileyen faktörlerin bulunması.

Bıçimlendirici ya da durum muhasebesine dönük değerlendirmenin asıl amacı programın etkililiğini ölçmek değil, programı geliştirmek ve amaçları gerçekleştirmek için gerekli bilgileri sağlamaktır. Bu tür değerlendirme, genellikle program uygulaması tamamlandığında programın etkisini belirlerken, programın başarılı olup olmadığı konularında bilgi toplama amacına hizmet ettiğinin bir göstergesidir. Böyle bir

değerlendirmeye dayalı olarak verilecek kararların, geniş ölçekli olacağı ve program geliştirme çalışmalarında önemli değişikliklerin yapılmasında kullanılabileceği anlamına gelmektedir (Tekin, 1979, s. 27).

Bu programın gelecek öğretim yıllarında geliştirilerek kullanılması planlandığından, 1996-1997 öğretim yılında söz konusu programının amaçlarının gerçekleşme düzeyinin saptanması, program değerlendirme çalışmalarının önemli bir boyutunu uygulamaya geçirecektir. Eğitimin niteliği büyük ölçüde, uygulanan programlara bağlıdır. Programlar geliştirildikçe eğitimin niteliğinin de artması gerekir. Türkiye’de gözlenen yabancı dil öğretim sorununun temel nedenlerinden biri olarak, sağlıklı ve tutarlı yabancı dil öğretim programlarının uygulanamayışı ve program değerlendirme çalışmalarının eksikliği gösterilebilir (Erden, 1993, s.1). Bu tür program değerlendirme çalışmaları sonucunda, temel İngilizce hazırlık sınıfı programlarının yeterli ve yetersiz yönleri belirlenerek mevcut aksaklıkları ortadan kaldırmak için süreç içerisinde bu konudaki program geliştirme çalışmalarının iyileştirilmesi sağlanacaktır.

Araştırmanın problemine destek olabilmesi açısından, öncelikle yabancı dil öğretimi, Türkiye’de yabancı dil öğretiminin gelişimi, yabancı dil öğretim programları ve Türk Üniversiteleri Hazırlık Okulları’nda uygulanan temel İngilizce hazırlık programları konuları üzerinde durulmuştur.

Yabancı Dil Öğretimi

Yabancı dilin önemine inanan birçok gelişmiş ya da gelişmekte olan ülke vatandaşlarının yabancı dili öğrenebilmeleri için her türlü maddi ve manevi desteği sağlama çabası içindedir. Türkiye’de de, devlet yabancı dil öğretiminin yaygınlaşması için çaba sarf etmekte ve yabancı dilin daha etkili bir şekilde nasıl öğretileceğine ilişkin önlemler alma yoluna gitmektedir. Türkiye’de “yabancı dil bilen insan yetiştirmek” bir eğitim hedefi olarak hükümet programına girmiştir (31 Aralık 1987 tarihli R.G.).

Yabancı dil bilen insan yetiştirmek hedefinin hükümet programına girmesinden on yıl geçmesine rağmen ve yabancı dil eğitiminin önemli kabul edildiği 2000’li yılların başında Türkiye’de hala yabancı dil öğretimine ait araştırmalarda, yabancı dil öğretiminin istenilen nitelikte olmadığı görüşü mevcuttur (Özer, 1984; Sözer 1984; Arman, 1990; Karataş, 1994).

İçinde yaşadığımız yüzyılda, yalnız ulusallığın değil, anadilin sınırlarının da içinde kapalı kalmamanın ve bu sınırları aşmanın, dolayısıyla dünyaya açılmanın gerekliliği tartışılmaz olduğu konumda, Türkiye’de orta ve yükseköğretimde ikinci bir yabancı dil öğretiminin de kapsama alınması zorunludur (Sayın, 1993, s. 10). İş ilanlarında ikinci bir yabancı dil bilen elemanların talep edildiği günlerde, bu konudaki arz talep dengelerinin sağlanması için Türkiye’de özel dersane ve yabancı dil kursları kurumlaşmış ve sayısal olarak belirlenen 285 yabancı dil kursuna devam eden yaklaşık 70000 öğrenci, yabancı dile verilen önemin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Cumhuriyet Dergi, 8 Kasım 1992).

Yabancı dilin gerekliliği, gerek birey düzeyinde, gerekse devlet düzeyinde kavranmışken, verilen yabancı dil öğretimi yeterli ve işlevsel midir? Eğer değilse, yeterli ve işlevsel olabilmesi için Türkiye’de neler yapılabilir? Gelişmekte olan Türkiye, yabancı dil öğretiminin nicel boyutunu yakalamıştır. Ancak, nitelik yönünden neden istenilen noktaya gelinemediğini anlamak için, yabancı dil öğretim programlarının ve bir yabancı dil öğretim programında nelerin yer alması gerektiği gözden geçirilmelidir (Odabaşı, 1997). Yabancı dil öğretim programlarını irdelemeden önce, yabancı dil öğretiminin gelişimini incelemek yerinde olacaktır.

Türkiye’de Yabancı Dil Öğretiminin Gelişimi

Türkiye’de yabancı dil öğretim etkinlikleri, Osmanlı İmparatorluğu döneminde Enderun okullarında Arapça ve Fransızca öğretilmesiyle başlamıştır. Osmanlı - Batı ilişkilerinde ise, dil açısından en önemli gelişmeler Yirmisekizinci Mehmet Çelebi Efendi’nin 1720 yılında Fransa’ya özel elçi olarak gönderilmesi ile anlam kazanmıştır. Bu olay, Türk bilim ve kültürünün batı kaynaklarıyla ilişki kurmasının başlangıcı sayılmaktadır. Fransa’da Said Mehmet Efendi’nin bir yıl boyunca Fransızca öğrenmesi ve Macar asıllı İbrahim Müteferrika ile Türkiye’de ilk kez bir basımevi kurulmasına öncülük etmesi, yabancı dille kültürel etkinliklerin bağıntılı olarak batıya dönük gelişme göstermesinde temel oluşturmuştur. Bu basımevinin ilk yayınları arasında bir Fransızca sözlük (Vankulu Sözlüğü) ve Fransızca yazılmış bir Türkçe dilbilgisi (1730) yer almaktadır. Bu eserler diller arası etkileşim olayı bakımından büyük önem taşımaktadır (Cem, 1978, ss. 43-45). Bu dönemde açılan Mühendishane-i Bahrii Hümayun (1773), Mühendishane-i Berr-i Hümayun (1796), ve Tıphane-i Amire ve Cerrahhane-i Ma’mure’de (1827) Fransızca öğretimine

başlanmıştır. Tanzimat döneminde yabancı dille (Fransızca) öğretim yapan ilk ortaöğretim kurumu Galatasaray Lise'sidir. Tanzimat döneminde yabancı dil olarak Fransızca öğretimi gözdeyken, Meşrutiyet döneminde Almanca ve İkinci Dünya Savaşı sonrasında İngilizce öğretimi popüler olmuştur. Bunun nedeni savaş sonrası oluşan politik gelişmelerle, bu dili konuşan ülkelerdeki teknolojik ilerlemeler ve kültürlerarası alışverişe dayanan yoğun ilişkilerdir.

Cumhuriyet döneminde yabancı dil, ortaöğretim kurumlarında başlangıçta takviyeli dil öğretimi olarak başlamış, daha sonra yabancı dilde eğitim ve öğretim yaygınlaşmıştır. 1931-1932 Öğretim yılında TED tarafından ilk kısmıyla öğretime başlayan Ankara Koleji 1951-1952 dönemine kadar takviyeli İngilizce öğretim yapmış, bu öğretim yılından sonra İngilizce eğitim ve öğretim başlamıştır (Demirel, 1990, s. 12).

Türkiye'de yabancı dil öğretimi, artan bir hızla yaygınlaşmaktadır. 1993 Yılı itibari ile ülkede 230 Anadolu Lisesi bulunmakta ve bunların 214'ünün eğitim yaptığı yabancı dil İngilizce, 13'ünün eğitim yaptığı yabancı dil Almanca, 3'ünün yaptığı yabancı dil ise Fransızca'dır (MEB, 1993). 1991 Öğretim yılı itibariyle Türkiye'de ortaöğretim düzeyinde yabancı dille öğretim yapan özel Türk okullarının sayısı 250'dir (MEB, 1991, s. 77).

Türkiye'de 1997-1998 öğretim yılına kadar, yabancı dil eğitimini gerçekleştirme görevi, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarının üzerinde olup, yabancı dil programlarının en uygun biçimde yürütülerek beklenen amaca varılmasından bu kurumlar sorumluydu. Ortaöğretim kurumlarında yabancı dil eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı'na yürütülmekteydi. Bu kurumlar yabancı dil açısından iki ayrı kümede toplanmaktaydı. Birinci kümede yer alan okullarda bir yıl süreli hazırlık sınıflarında yabancı dil eğitimi yoğun olarak verilirken (Anadolu Liseleri, Darülfafaka Lisesi, Galatasaray Lisesi), ikinci kümede yer alan okullarda ise haftada sınırlı saatlerde yabancı dil eğitimi verildiğinden, yabancı dilde istenilen düzeye erişilemediği görülmektedir.

Türkiye'de yabancı dil öğretimi, gelişiminden de anlaşılacağı gibi ülkenin siyasi ve sosyal yapısıyla koşutluk gösterdiğinden, eğitim sistemimizdeki değişiklikler doğrultusunda etkilenmektedir. 1997-1998 öğretim yılından itibaren beş yıllık ilkokullar, resmi olarak sekiz yıllık ilköğretim kurumları haline dönüştürüldüğünden yabancı dil eğitimi, bu kurumlarda 4. sınıfta başlamak üzere haftada belli saatlerde verilme kararıyla ilköğretim kurumlarında ders olarak yer almaktadır. İletişim teknolojisinin baş döndürücü hızla geliştiği dünyamızda

yabancı dilin vazgeçilmez bir iletişim aracı olduğu kabul edilmektedir. Türkiye'nin bütün dünya ülkeleri ve özellikle Avrupa ülkeleri ile ilişkileri yanında, bilim dünyasında da hak ettiği yeri alması ve çağdaş uygarlığa ulaşması için bir yabancı dil bilmek gerekmektedir. Kısa vadede ikinci, hatta üçüncü yabancı dil ihtiyacı da kaçınılmaz olacaktır. İlköğretim okullarında 4. Sınıftan itibaren konulan zorunlu yabancı dil öğretimi ile öğrencilerin 8 yıllık temel eğitim sonunda İngilizcede orta seviyeye getirilmeleri, orta öğretim kurumlarını bitirdiklerinde ise ileri düzeyde yabancı dil bilgisine sahip kılınmaları hedeflenmiştir (MEB Tebliğler Dergisi, 1997, s. 606).

Türkiye'deki yükseköğretim kurumları, etkinliklerini yüksekokullar, akademiler ve üniversiteler olarak, değişik yapı ve programlarla sürdürmüşlerdir. Bütün bu kurumlarda izlenen yabancı dil eğitimi de, amaç, önem ve uygulama açılarından farklı olmuştur. Yükseköğretim kurumlarının izledikleri yabancı dil politikasının ve dil eğitime verdikleri önemin, elde edilecek başarıda büyük bir payı bulunmaktadır. 1981 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı yasa ile, yabancı dil eğitiminde ortak bir politika oluşturulmuştur. Ancak yükseköğretim de uygulanacak yabancı dil eğitimi programlarının amacı, bir ölçüde ilgili yükseköğretim kurumunun kendi özel amacıyla uyum içinde olmalıdır. Yabancı dil programları öğretim elemanları ve uzmanlarca, deneyimler ve gereksinimler doğrultusunda, ekonomik koşullarda göz önüne alınarak süreç içerisinde düzenlenmelidir (Sözer, 1984, ss. 14-16).

Yabancı dil öğretiminde nitelik bakımından istenilen hedefe ulaşmak için, yabancı dil programlarının belli bir sistemde neleri içermesi gerektiği gözden geçirilerek, süreç içerisinde geliştirilmelidir. Bu nedenle bu çalışmada öncelikle genel olarak yabancı dil öğretim programları hakkında bilgi vermek yerinde olacaktır.

Yabancı Dil Öğretim Programları

Bloom'a göre eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yolu ile istedik yönde ve bir dereceye kadar kalıcı değişimler meydana getirme sürecidir. Ürün olarak eğitim ise, böyle bir süreç sonunda oluşan davranış değişmelerinin bütünüdür (Özçelik, 1995, s. 346). Ertürk ise, eğitimi "bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme süreci" olarak tanımlamaktadır (Ertürk, 1991, s.12). En genel anlamıyla eğitim, bireyin davranışlarını geliştirerek iyileştirme işidir ve bir davranış geliştirme

süreci olup etkileşimle gerçekleşmektedir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'ndaki Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarının ikinci maddesinde de belirtildiği gibi, “bireylerin bedensel, zihinsel, ahlaksal, ruhsal ve duygusal yönlerden bir bütün olarak dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişmiş bir kişilik ve karaktere sahip, özgür ve bilimsel düşünebilen, geniş bir dünya görüşü olan, insan haklarına saygı duyan, kişilik ve girişime değer veren kendini içinde bulunduğu topluma karşı sorumlu hisseden, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek” için bilimsel bir tutum ve davranışlar kazandırmak gereklidir (M.E. T.K., 1993, s.7). Bireyin iyi yetişmesi için yukarıda bahsedilen tanımlardaki “istendik ve kasıtlı” sıfatları, eğitim programının tanımında açıklanmak zorundadır. Çünkü eğitim programı; “öğrencilerden beklenen öğrenmeyi meydana getirebilmek için planlanmış faaliyetlerin tamamıdır (Doğan, 1974, s.361). Eğitim programı; hedef, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirme olmak üzere dört ögeden oluşmaktadır.

Programı oluşturan bu öğeleri kısaca açıklamak gerekirse; hedef, bireyde bulunması istenen özellikleri ve bu özelliklerin göstergesi olarak bireye kazandırılacak davranışları belirlemektedir ve “neyi, niçin öğretiyoruz?” sorusunu cevaplamaktadır (Çilenti, 1984, s.15). Hedefler, eğitimle bireye kazandırılacak nitelikte özelliklerdir. Hedefler davranışa dönüştürülebilecek ve öğrenme özelliğini belirticek nitelikte olmalı ve öğrenme ürününü belirtmelidirler. Ayrıca hem kapsamlı ve sınırlı olmalı hem de ilgili konu içeriğini belirtmeli ve birbirlerini tamamlayıcı nitelikleri taşıyıp, kapsadığı alanın niteliklerine ve basamaklarına uygun olarak birbirlerini desteklemelidirler (Sönmez, 1985, s. 18).

İçerik ögesi ise neyin öğretileceği sorusuna yanıt arar, bir başka deyişle öğrencilere kazandırılacak davranışların hangi bilgi içeriği ile verileceği bu ögede belirlenir (Yaşar, 1990, s. 6). Hedeflere ulaşmada işe koşulacak içeriğin belirlenmesi gerekir. İçerik davranışların uygulanacağı yaşam alanı kapsamıdır. Belirlenen içerik hedef ve davranışlara, öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun, öğrencinin yaşantılarına uygulanabilir, sosyal ve kültürel gerçeklerle tutarlı, kapsamlı ve sınırlı, geçerli, önemli ve öğrenilebilir olmalıdır (Saylan, 1995, s. 53).

Öğretim süreçleri ise nasıl sorusuna yanıt getirmekte ve bir eğitim sürecinde öğretme-öğrenme işlerinin nasıl olacağına rehberlik etmektedir. Bu süreç içerisinde hangi öğretme yöntem ve tekniklerine, hangi araç ve gereçlere yer verileceği belirlenir. İpucu, dönüt, düzeltme ve pekiştireçlerden nasıl yararlanılacağı bu boyutta ortaya konmaktadır. 1982 Ekim ayında Avrupa Konseyi ile Milli Eğitim Bakanlığının ortaklaşa düzenledikleri

“Yabancı Dil Öğretim Programları” konulu seminerde belirlenen belli başlı yöntemler sınıflaması esas alınmıştır. Türk ve Avrupalı uzmanlar tarafından benimsenen bu yöntemler:

- a. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method)
- b. Düzvarım Yöntemi (Direct Method)
- c. Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi (Audio-Lingual Method)
- d. Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı (Cognitive-Code Approach)
- e. İletişimci Yaklaşım (Communicative Approach)
- f. Seçmeli yöntem (Eclectic Method)

şeklinde olmuştur (Demirel, 1993, s. 31).

Değerlendirme ögesi ise hedeflerin ne ölçüde gerçekleştiği, istendik ve kasıtlı davranışların geliştirilip, geliştirilmediği sorusuna yanıt arar. Program tasarısının sürekli gözden geçirilerek gerekli düzeltme ve geliştirme işlemlerinin yapılabilmesi için hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını, program tasarısı elemanlarının ve tasarımın etkililiğini inceleme sürecidir. Değerlendirme, hedefler, davranışlar, içerik ve öğrenme fırsatlarıyla tutarlı, anlaşılabilir, güvenilir ve geçerli, bütüne yönelik ve sürekli olmalıdır (Saylan, 1995, s. 54). Program değerlendirme, gözlem ve çeşitli ölçme araçları yardımıyla hazırlanıp uygulanan eğitim programlarının etkililiği hakkında veri toplama, elde edilen verileri programın amaçlarıyla karşılaştırıp yorumlama ve programın etkili olup olmadığı hakkında karar verme sürecidir (Erden, 1993, s.9).

Eğitim programlarının özel bir alana uygulanmasıyla gerçekleşen yabancı dil öğretim programlarında da bu dört öge yer almaktadır. Her disiplinde eğitim programlarının kendine göre bir uygulaması vardır. Yabancı dil öğretimi açısından eğitim programının öğeleri arasındaki etkileşim tek bir boyutta ele alınmamaktadır. Bir yabancı dil eğitim programı, sözkonusu dilin öğretiminin yanı sıra, o dilin kültürünü kavrayabilmeyi, o dilde iletişim kurabilmeyi ve bu etkinlikleri diğer dillerle karşılaştırmayı gerektirir. Bu işlemi yerine getirirken hedeflerin hepsi eşit önem taşımayabilir. Örneğin; öğrenilen dil bir başka dille karşılaştırıldığında gerek dil, gerekse kültür açısından yeterli düzeyde transfer yapabilme hedefine erişilmelidir. Bu hedeflere ulaşmada izlenecek yöntemler de farklılık gösterir. Aynı şekilde değerlendirme ögesi de tek boyutlu değildir. Değerlendirme yapılacak alanlar şöyle sıralanabilir: eğitimi alan hedef grup, eğitimin amacı, uygulanan eğitimin konusu, yöntem,

eğitim ortamları, maddi kaynaklar, zaman faktörü, bulgular, sonuçlar ve takip etme (Hargreaves, 1989, ss. 36-45).

Bir yabancı dil eğitim programının değerlendirme çalışmasında şu sorulara yanıt aranmalıdır:

1. Yabancı dil eğitim programının amaçlarının gerçekleşme düzeyi nedir?
2. Yabancı dil eğitim programında var olan temel aksaklık ve eksiklikler nelerdir?

Yabancı dil öğretiminde etkili eğitim programlarının hazırlanması gereklidir. Hazırlanan yabancı dil programlarının başarılı olabilmesi de ancak iyi bir yabancı dil öğretimi ile mümkündür. Yabancı dil programında yer alan amaçlar, öğrencilerin beklentilerine, ihtiyaçlarına, hazır bulunuşluk düzeyine uygun mu? Amaçlar, konu alanının özelliklerine uygun mu? Amaçlar gerçekleştirilebilecek nitelikte mi? Yabancı dil dersinde yer alan bilgiler çağdaş mı? Verilen bilgilerin sunuluş sırası, öğrenme ilkelerine uygun mu? Yabancı dil dersinde kullanılan yöntemler etkili mi? Öğretmen davranışları öğretim ilkelerine uygun mu? Tüm bu soruların yanıtlanması ancak yabancı dil programlarının sürekli değerlendirilmesi ve yabancı dil programında belirlenmiş amaçların, gerçekleşme düzeyi hakkında yargıya varmak ile mümkündür.

Ancak, eğitim programları gelişmiş güzel geliştirilemezler. Programları daha etkili hale getirecek doğru kararların alınabilmesi, bu kararların dayanaklarının bilimsel çalışmalarla araştırılmasına ve uygulamaların değerlendirilmesine bağlıdır (Erden, 1993, s. 1).

Türkiye’de yabancı dil öğretiminde program geliştirme çalışmalarına ilk kez 1972 yılında, 11 Şubat tarihli ve 639 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı’nın onayı ile Talim ve Terbiye Dairesi’ne bağlı olarak kurulan “Yabancı Dil Öğretimini Geliştirme Merkezi” tarafından başlanmıştır (Yalçınkaya, 1979, s. 71). Ancak merkezde yapılan çalışmalar incelendiğinde, daha çok hedef ve içerik boyutlarında çalışmalar yapıldığı, öğretim süreçleri ve program değerlendirme çalışmalarına fazla yer verilmediği gözlenmektedir (Odabaşı, 1997, s. 9).

Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında hazırlık okulları uygulamaları hakkında bilgi vermeden önce, tüm üniversitelerin hazırlık okullarının amaçlarına ışık tutan ve temel oluşturan “Yükseköğretimin Amaçları ve Görevleri” hakkında bilgi vermek konunun daha da iyi anlaşılabilmesi açısından yerinde olacaktır.

Yükseköğretimin Amaçları ve Görevleri

Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre, yükseköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1) Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insangücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;

2) Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;

3) Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirilecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak.

4) Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunlarını, Hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek.

5) Araştırma ve incelemelerin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayımları yapmak;

6) Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözlü, yazılı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır.

2647 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda saptanan yükseköğretimin amaçları, Milli Eğitim Temel Kanunu'ndakilerin benzeridir. Yalnız, Yükseköğretim Kanunu, üniversitede öğrencilere kazandırılacak davranış modelini (eğitsel amaçları) da göstermiştir. Üniversiteler öğrencilerini:

1) Atatürk İnkılapları ve İlkeleri doğrultusunda Atatürk milliyetçiliğine bağlı;

2) Türk Milleti'ni milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyan,

3) Toplumun yararını kişisel çıkarının üstünde tutan;

4) Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren;

5) Hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı,

6) Beden, zihin, ruh, ahlak ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş;

7) İlgi ve yetenekleri yönünde yurt kalkınmasına ve ihtiyaçlarına cevap verecek; aynı zamanda kendi geçim ve mutluluğunu sağlayacak bir mesleğin bilgi, beceri, davranış ve genel kültürüne sahip vatandaşlar olarak yetiştireceklerdir (Başaran, 1993, s. 99-100).

Yükseköğretimin amaç ve görevleri, üniversitelerdeki eğitim sisteminin temelini oluşturduğundan, hazırlık okullarının amaçlarını kapsamakta ve başarıya ulaşmak için geliştirilmiş ve organize edilmiş bir plan olarak kabul edildiğinden yükseköğretim kurumlarındaki eğitim sisteminin bütününe etkileyecek bir faaliyet olarak görülmektedir. Sistem, en az bir hedefi gerçekleştirmek üzere uygun ve değişik öğelerden oluşan dirik bir örüntü olarak tanımlanabilir (Sönmez, 1991, s. 2).

Yukarıda verilen bilgilerin ışığında, yükseköğretimin amaç ve görevlerine dayalı olarak genel hedefleri belirlenmiş, Türkiye’de yabancı dil eğitim veren bazı özel ve devlet üniversitelerinin hazırlık okullarında uygulanan, yabancı dil eğitim programlarının irdelenmesinde yarar vardır.

Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Veren Üniversitelerin Hazırlık Sınıfları Uygulamaları

Türkiye’de yabancı dil eğitimi veren üniversitelerin hazırlık okullarındaki programlar yapısal olarak (seviye tespit sınavlarının niteliği, düzeylere göre kurların oluşturulması, materyal seçimi ve kullanımları, ders saatleri gibi konular) farklılıklar göstermektedirler. Aşağıda bahsedilen üniversitelerin hazırlık okulları betimsel olarak incelenmiştir. Bu araştırmada bahsedilen üniversitelerin gönderdikleri bilgi kitapçıklarından yararlanılmıştır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi: Üniversitenin her seviyesinde öğretim, İngilizce olarak yapılmaktadır. Öğrencilere uygulanan yeterlik sınavı ile İngilizce düzeyleri saptanır. Bu sınavda başarı gösteremiyenler veya sınava girmeyenler YDYO Temel İngilizce Bölümü’ne alınırlar. Birinci dönem gruplandırma ve haftalık ders saatleri: Yeterlik sınavı veya yerleştirme sınavı sonuçlarına göre Temel İngilizce Bölümü dört gruba ayrılırlar. Üst düzey (Upper-Intermediate) haftada 15 veya 20 ders saati, orta düzey (Intermediate) 20 ders saati, az bilenler (Elementary) 25 ders saati, hiç bilmeyenler (Beginners) 30 ders saati İngilizce görmektedir. Bir önceki akademik yılda 59. 49- 49.50 arası bir not alarak kalan, ikinci yıl

öğrencileri için haftada 20 saatlik bir prep grubu açılmaktadır. Birinci ayın sonunda verilen birinci mid-term sınavı sonunda prep grupları arasında, öğrencilerin notlarına göre transfer mümkündür. Birinci dönem sonunda üst düzey grubu öğrenciler, aldıkları mid-term notlarının ortalaması 80 ve üstü olduğunda Ocak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Bu sınavda 60 ve üstü not alan öğrencilerin Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı ile ilişkileri kesilir ve bölümlerine kayıt yaptırırlar. İkinci dönem gruplandırma ve haftalık ders saatleri: Üst düzey (Upper-Intermediate) haftada 15 veya 20 ders saati, orta düzey (Intermediate) 20-25 ders saati, alt-orta düzey (Pre-intermediate) 25-30 ders saati İngilizce görmektedir. Öğrencilerin yıl içi başarı durumlarının değerlendirilmesi: Birinci dönem; Mid-Term Sınavları % 25, Pop Quizler % 10, Sınıf İçi Başarı Notu %10. İkinci dönem; Mid-Term Sınavları % 35, Pop Quizler % 10, Sınıf İçi Başarı Notu %10. Toplam % 100. Yıl içi değerlendirmeleri 50-59 olan öğrenciler yeterlik sınavına alınmazlar. Bu öğrenciler isterlerse yaz okuluna kayıt yaptırarak katılırlar ve yaz okulu sonunda verilecek olan yeterlik sınavını almaya hak kazanırlar. Yıl içi değerlendirmeleri 49 ve altı olan öğrenciler yıl sonu yeterlik sınavına ve yaz okuluna katılamazlar. Bu öğrenciler sadece Eylül ayında verilecek olan İngilizce yeterlik sınavını alabilirler. Bu sınavda başarısız olmaları halinde, bir sonraki öğretim yılında Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı derslerine devam edemezler, ancak o yıl Eylül ayında verilecek İngilizce yeterlik sınavını alabilirler. Başarısızlık nedeni ne olursa olsun tüm öğrencilerin Eylül ayında verilen yeterlik sınavına girme hakları vardır. Yaz okulu: Haziran ayında verilen yeterlik sınavından iki hafta sonra yaz okulu başlar ve dört hafta sürer. Günde 6 saat ders yapılır. Yaz okulu sonunda verilecek olan yeterlik sınavından 60 puan alan öğrenciler başarılı sayılır. Günlük sınavlar (Pop-Quizzes): Sınav bürosu (Testing Office) tarafından, öğretim elemanları ve öğrencilere ilan edilmeksizin yıl boyunca, günün herhangi bir ders saati içinde verilen sınavlardır. Bu sınavlar için mazeret sınavı (make-up) yoktur. Bu pop-quizlere ek olarak sınıf öğretmeni kendi hazırladığı aylık 2 pop-quiz verir ve bu notları aylık sınavlardan önce idareye bildirir. Aylık sınavlar (Mid-Terms): Bir yarı yılda dört aylık sınav verilir. Bu sınavlar okuma-anlama, dinleme-anlama, yazma ve gramer bölümlerinden oluşur. Aylık sınavlar, yeterlik sınavına hazırlayıcı ve yönlendirici sınavlardır. Kullanılan materyaller: Elementary Group Books; Language in Use Pre-Intermediate- Classroom Book, Language in Use Pre-Intermediate-Self Study Workbook, Language in Use Intermediate-Classroom Book, Language in Use Intermediate- Self Study Book (Doff and Jones/ CUP), Physical

Science Reader 1- Core Vocabulary, Physical Science Reader 1-Fundamentals (Öniz and Cross / METU), Grammar Supplementary Materials and Exercises, Supplementary Writing Exercises, Reader at Work 1 (METU), Write Ideas (Glendinnig and Mantell/Longman), In Context (Zukowski at al/Holt, Rinehart and Winston), Collins Cobuild Dictionary (Collins). Beginners Group Books: TAKE 1- Student's Book - Practice Book (Forrester and Savage/Nelson), Language in Use Pre-Intermediate-Classroom Book, Language in Use Pre-Intermediate-Self Study Workbook, , Language in Use Intermediate-Classroom Book, Language in Use Intermediate- Self Study Book (Doff and Jones/ CUP), Physical Science Reader 1- Core Vocabulary, Physical Science Reader 1-Fundamentals (Öniz and Cross / METU), Grammar Supplementary Materials and Exercises, Supplementary Writing Exercises, Reader at Work 1 (METU), In Context (Zukowski at al/Holt, Rinehart and Winston), Collins Cobuild Dictionary (Collins). Pre-Intermediate Group Books: Meanings into Words Int. Student's Book - Workbook (Doff et al; C. U. P.), Paragraph Power (George M. Rooks; Prentice-Hall), Reading Task (Benitez et al; Longman), Reader at Work 1, Supplementary Writing Exercises (METU), Grammar Supplementary Material and Exercises (METU), A Reference Book for Grammar - Reading and Writing (Gürel, H. and Atılgan N. METU), Collins Cobuild Dictionary (Collins), Language in Use Intermediate-Classroom Book (Doff and Jones/ CUP), Language in Use Intermediate- Self-Study Workbook (Doff and Jones/ CUP), Focus on First Certificate (O'Connell Collins), Focus on First Certificate-Grammar Practice (Walton Nelson), Exercise Book for Focus on First Certificate (METU), Write Ideas (Glendinnig and Mantel / Longman), In Context (Zukowski at al/Holt, Rinehart and Winston), First Certificate Reading Skills (Foll / Bell and Hyman), Reader at Work 1 / 2, Supplementary Writing Exercises, Grammar Supplementary Material and Exercises (METU). Intermediate Group Books: Language in Use Intermediate-Student Book (Doff and Jones/ CUP), Language in Use Intermediate-Workbook (Doff and Jones/ CUP), Focus on First Certificate (O'Connell Collins), Focus on First Certificate-Grammar Practice (Walton Nelson), Between the Lines, In Context (Zukowski at al/Holt, Rinehart and Winston), Paragraph Power (Rooks Regent's/Prentice Hall), Exercise Book for), Exercise Book for Focus on First Certificate (METU), Grammar Supplementary Materials and Exercises, Supplementary Writing Exercise, Reader At Work 1 (METU), Collins Cobuild Dictionary (Collins), Academic Writing Course (R. R. Jordan).

First Certificate Reading Skills (Foll / Bell and Hyman), Academic Reader (Evliyagil / Kandiller / Tunçman / Yüzbaşıoğlu, METU). Upper-Intermediate Group Books: Workout Upper Intermediate (Radley and Millerchip), Paragraph Development (Arnaudet and Barret), Build It Up (Levine, Oded and Statman), Sight Ideas (Bilikmen and Özadalı; METU), Reader At Work 2, Supplementary Writing Exercises (METU), A Reference Book for Grammar, Reading and Writing (Gürel and Atılğan; METU), Grammar Supplementary Materials and Exercises (METU), Focus on Advanced English-Student's Book, Focus on Advanced English-Grammar Practice (Sue O'Connel/Nelson), Academic Writing Course (R. R. Jordan), Supplementary Material for Academic Writing Course (DBE/METU), Study Listening (T. Lynch / Cambridge), Academic Reader (Evliyagil / Kandiller / Tunçman / Yüzbaşıoğlu, METU).

Bilkent Üniversitesi: Bir ders yılı, iki yarı yıldan ve her yarı yıl da 8'er haftalık iki dönemden oluşmaktadır. Dördüncü dönem sonunda Bölüm Öncesi Düzey'e geçmeye hak kazanan öğrencilere yaz dönemi süresince katılabilecekleri 5. Dönem açılmaktadır. Hazırlık eğitim süresi en fazla iki yıldır. Bu süre içinde eğitimlerini tamamlayamayan öğrencilerin Bilkent Üniversitesi ile ilişkileri kesilir. Temel Düzey (Foundation Level): Temel Düzey 16 haftalık bir programdır. Öğrenciler bu düzeye Temel Düzey 1 veya Temel Düzey 2 den başlarlar. Temel Düzey 1'in ilk 8 haftasında haftada 30 saat; ikinci 8 haftasında ise haftada 25 saat ders yapılır. İlk 8 haftanın sonunda Temel Düzey Bitirme Sınavı'na (FIAT) girme hakkı verilir. Bu sınavda en az % 60 başarı sağlayan ve genel ortalaması da en az % 60 olan öğrenciler ilk 8 haftadan sonra Orta Düzey'e başlayabilirler. İlk 8 haftada yukarıdaki koşulları sağlayamadıkları için sınava giremeyen veya sınavda başarı sağlayamayan öğrenciler Temel Düzey'in ikinci 8 haftasına devam etme zorunluluğundadır. Dönem içi koşullarını yerine getiremeyen, FIAT sınavında % 60 alamayan veya genel ortalamada % 60'ı tutturamayan öğrenciler 3. Dönemde Temel Düzey'i 8 hafta boyunca tekrar ederler. Bu dönemde, dönem içi koşullarını yerine getirmiş öğrenciler FIAT sınavına girebilirler. Yine başarısız öğrenciler için 8 haftalık program tekrar edilir. Ancak, öğrenimlerine Temel Düzey'den başlamış öğrenciler birinci akademik yılın sonuna kadar Temel Düzey'i bitiremedikleri takdirde üniversite ile ilişkileri kesilir. Orta Düzey (Intermediate Level): Bu düzeyde toplam eğitim süresi 8 haftadır. Ders saatleri haftada 20 saat olup destek

programlarla birlikte 25 saate kadar çıkmaktadır. Dönem içi koşullarını yerine getiremeyenler, dönem sonu sınavına alınmadığından başarısız sayılır ve bu düzeyi tekrar ederler. Ayrıca dönem sonu sınavında % 45'in altında ve genel ortalaması % 45'in altında olan öğrenciler Orta Düzey'i tekrar ederler. Dönem sonu sınavında % 45 ve üzerinde başarı sağlayan ve genel ortalaması % 60 ve üzerinde olan öğrenciler Üst-Orta Düzey'e geçerler. Üst-Orta Düzey (Upper Intermediate Level): Bu düzeyde de toplam eğitim süresi 8 haftadır. Ders saatleri 20 saat olup destek programlarla birlikte 25 saate kadar çıkar. Dönem içi koşullarını yerine getirmediği için sınava alınmayan öğrenciler, başarısız sayılarak bu düzeyi tekrar ederler. Dönem içi koşullarını yerine getirerek Dönem Sonu Sınavı'nda % 45 altında alan öğrenciler genel ortalamalarına bakılmaksızın başarısız kabul edilerek Üst-Orta Düzey'i tekrar ederler. Dönem sonu sınavında % 45 başarı sağlayan ve genel ortalaması % 60'ın altındaki öğrenciler Bölüm Öncesi Düzey'de yoğun programa alınırlar. Genel ortalaması % 60 üzerinde olan öğrenciler Bölüm Öncesi Düzey'e geçerler. Gerek görüldüğü durumlarda Üst-Orta Düzey öğrencilerine destek program verilir. Bölüm Öncesi Düzey (Pre-Faculty Level): Bu düzey, birinci veya ikinci yarı yılın başında başlayan öğrenciler için 16, birinci veya ikinci yarı yılın ortasında başlayan öğrenciler içinse 8 haftadır. Ders saatleri haftada 20 saat olup destek programlarla birlikte 25 saate kadar çıkar. Kullanılan materyaller: Yapılan tüm araştırmalara rağmen, Bilkent Üniversitesi Yabancı Diller Hazırlık Okulu'nda okutulan materyallerin isimlerine ulaşılamamıştır. Bu konuda, yetkililer tarafından, Hazırlık Okulu'ndaki tüm kurlar için Hazırlık Okulu öğretim elemanlarının katkılarıyla hazırlanmış İngilizce materyallerin kullanıldığı, ancak materyallerin isimlerinin verilemeyeceği bildirilmiştir.

Marmara Üniversitesi: Marmara Üniversitesi Hazırlık Okulu 1982-1983 öğretim yılında İktisat, Tıp, Uluslararası İlişkiler ve İşletme Fakültelerinin yabancı dil gereksinim ve taleplerini karşılamak üzere kurulmuştur. Hazırlık okulunun amacı, öğrencilerinin yabancı dilde dört temel beceriyi geliştirmelerini sağlamaktır. Öğrencilerin bir yıl hazırlık okulu programına devamı sonunda, öğrendikleri ikinci dilde not tutabilmeleri, istenen konularda makale yazabilmeleri, eleştirel olarak okumaları, tartışmalara katılabilmeleri ve düşüncelerini ifade edebilmeleri hedeflenmiştir. Her öğretim yılında bu üniversitede okumaya hak kazanan öğrenciler, hazırlık okulu öğretim elemanları tarafından hazırlanmış seviye tespit sınavına

tabi tutulmaktadır. TOEFL sınavında 550 ve yukarısı puan alan öğrencilerin seviye tespit sınavına girmeme hakkı vardır. Seviye tespit sınavı üç bölümden oluşmaktadır; okuma-anlama, yazma ve dinleme. Okuma bölümünde iki ayrı okuma parçası olup, öğrencilerden metinlerle ilgili soruları yanıtlamaları istenmektedir. Yazma bölümünde birden fazla konu başlığı olup, seçme şansını tanınarak öğrencilerden kompozisyon yazmaları istenmektedir. Dinleme bölümünde ise, ilgili soruları öğrenciler dinlerken yanıtlamaktadırlar. Sınavlar, oluşturulan sınav okuma grupları tarafından değerlendirilmektedir. 1996-1997 Öğretim yılında 604 öğrenci hazırlık okuluna başlamıştır. Öğrenciler seviye tespit sınavından almış oldukları puana göre üç farklı kura ayrılmaktadır: A: 80-100 puan, B: 79-50 puan, C: 49-5 puan. Öğrenci başarısının değerlendirilmesi: Her dönem için öğrencilere, iki adet aylık sınav ve bir dönem sınavı olmak üzere toplam üç sınav verilmektedir. Sınavlar, sınav hazırlama merkezindeki üç öğretim elemanı tarafından hazırlanmaktadır. A, B ve C kurlarının grup sorumluları olan öğretim elemanları sınav hazırlama merkezine yardımcı olmaktadır. İlk dönem verilen sınavların tümü ve ikinci dönem verilen ilk aylık sınav, öğrencilerin buldukları seviyeye göre verilmekte, ancak ikinci dönem diğer aylık sınavlar ve final sınavı öğrencilerin seviyelerine göre verilmemektedir. Öğrencilerin derslere devam durumu ilgili öğretim elemanı tarafından düzenli olarak tutularak, 10-0 arasında değerlendirilerek sınıf geçme notuna dahil edilmektedir. Ders türleri: Tüm düzeylerde aynı tür dersler okutulmakta, ancak her düzeyde dersler içerik açısından farklılıklar göstermektedir. Haftalık ders durumları aşağıdaki gibidir; A Kuru: 21 saat (9saat gramer/dinleme, 12 saat okuma/yazma). B Kuru: 24 saat (12 saat gramer/dinleme, 12 saat okuma/yazma). C Kuru: 30 saat (12 saat gramer/dinleme, 12 saat okuma/yazma, 6 saat özel amaçlı İngilizce). Kullanılan materyaller: Dilbilgisi ve okuma kitapları her düzeyde farklılıklar göstermektedir. A düzeyinde ekonomi, tıp, İngiliz Dili eğitimi sınıflarında özel amaçlı - mesleki alana göre hazırlanmış materyaller kullanılırken, B ve C düzeylerindeki fen ve sosyal bilimleri sınıflarında öğrencilerin beklentilerine uygun olarak geliştirilen materyaller ders kitaplarının yanısıra kullanılmaktadır. Üç kurl için kullanılan kitapların listesi aşağıdaki gibidir: A Düzeyi: Dilbilgisi: Nexus, Communicate What You Mean. Dinleme: M. Ü. Listening Material/lectures. Okuma: Between the Lines, Changing Times. Yazma: Writing Academic English (prepared by M. Ü. Teachers). ESP: Economics, Engineering, Medicine, Lexis. Dinleme için ek materyaller: Listening Focus, Contours, Advanced Listening. B Düzeyi:

Dilbilgisi: True to Life. Dinleme: Just a Minute (written by M. Ü. Teachers) M. Ü. Listening material, lectures. Okuma: Our Book, Perspectives, Changing Scenes. Yazma: Writing Material (prepared by M. Ü. Teachers), Writing Academic English. ESP: English for Science, Rapid Course in Economics. C Düzeyi: Dilbilgisi: True to Life Dinleme: Just a Minute (written by M. Ü. Teachers) M. Ü. Listening material, lectures. Okuma: Our Book, In Context. Writing: Guided Paragraph Writing.

Mersin Üniversitesi: Mersin Üniversitesi'nde haftada 26 saat İngilizce hazırlık eğitimi verilmektedir. Hazırlık sınıfları başlangıç ve orta düzey olmak üzere iki kur olup, ileri düzey İngilizce, hazırlık okulu programında yer almamaktadır. İlk dönem, başlangıç ve orta düzey hazırlık sınıfları için, iki bölüme ayrılır ve ders saatleri aşağıdaki gibidir; temel ders kitabı: 16 saat, dilbilgisi: 4 saat, okuma: 2 saat, yazma: 2 saat, dinleme ve konuşma: 2 saat. İkinci dönem başlangıç düzeydeki kurda ders dağılımı aynı olup, orta düzeydeki kur için, temel ders kitabı: 6 saat dilbilgisi: 4 saat, okuma: 4 saat, yazma: 4 saat, dinleme ve konuşma: 4 saat, çeviri: 4 saat olarak farklılık göstermiştir. Kullanılan materyaller: Başlangıç düzeyi, A Kuru; Temel kitaplar; Making Waves One - Course Book, Making Waves One - Study Book, Making Waves Two - Course Book, Making Waves Two - Study Book, Making Waves Three - Course Book, Making Waves Three - Study Book. Dilbilgisi; Supplementary Grammar Material For Making Waves One, Supplementary Grammar Material For Making Waves Two, Supplementary Grammar Material For Making Waves Three. Okuma; Selected Reading Material. Yazma; Writing Material and Activities. Dinleme ve konuşma; Listening and Speaking Material. Orta düzey, B Kuru; Temel kitaplar; Making Waves Two - Course Book, Making Waves Two - Study Book, Making Waves Three - Course Book, Making Waves Three - Study Book. Dilbilgisi; Supplementary Grammar Material For Making Waves One, Supplementary Grammar Material For Making Waves Two, Supplementary Grammar Material For Making Waves Three. Okuma; Selected Passages for Reading Comprehension. Yazma; Writing Material and Activities. Dinleme ve konuşma; Listening and Speaking Material. Çeviri materyali; İngilizce'den Türkçe'ye ve Türkçe'den İngilizce'ye olmak üzere Yabancı Diller Bölümü öğretim elemanları tarafından hazırlanmış materyaller. Temel ders kitapları dışında sözedilen

materyallerin tümü, bölüm öğretim elemanları tarafından hazırlanmakta ve günümüze dek kullanılmaktadır.

İstanbul Üniversitesi: İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü tarafından Hazırlık Sınıfları adı altında temel İngilizce hazırlık eğitimi veren bölümler şunlardır: Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Fen Bilimleri Enstitüsü ve Mühendislik Fakültesi. Başlangıç, orta ve ileri düzey olmak üzere üç kurda eğitim verilmektedir. Dersler, iki dönem olup, haftalık 30 saattir. Kullanılan materyaller: Alıştırma kitaplarıyla birlikte Headway Serisi, Basic English Grammar, Fundamentals of English Grammar, Understanding and Using English Grammar (haftada 20 saat işlenmektedir). Geriye kalan 10 saatlik kısımda, mesleki alanlara yönelik bir program uygulanmaktadır. Mesleki alanlarda uygulanan kitaplar; İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde The Language of Medicine in English, English in Basic Medical Science, Nursing Science, Medicine, Nucleus Medicine isimli kitaplar kullanılmaktadır. İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesinde Elementary Scientific English Practice, A First Course in Technical English, Basic English for Science, Oxford English for Electronics, Technical English (İTÜ), kitaplarına ek olarak yardımcı ders kitapları olan, English for Doctors and Nurses, Medicine Today, Reading and Thinking in English for Doctors and Nurses, Medicine Today, , Reading and Thinking in English, First Certificate Language Practice, Essential Idioms in English. Öğrenci başarısının değerlendirilmesi: İlk dönem iki vize sınavı verilirken, ikinci dönem iki vize sınavı ve bir sene sonu sınavı verilmektedir. Her sınavda iki farklı dinleme parçası, iki okuma parçası vardır. Okuma parçalarından biri dilbilgisi sorularını içerirken, diğeri öğrencilerin mesleklerine yönelik soruları içermektedir. Bu sınavlarda sözcük, bilgi ve çeviri (Türkçe'den İngilizce'ye - İngilizce'den Türkçe'ye) bölümleride bulunmaktadır. Ayrıca öğrenciler her dönem önceden belirlenmiş kitap listesinden kitap seçerek, okuyup özet hazırlamakta ve bu kitaplarla ilgili sınav almaktadırlar. Öğrencilerin durumları gözlenerek gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

İstanbul Bilgi Üniversitesi: Öğrenciler, seviye tespit sınavından almış oldukları puana göre beş farklı düzeye ayrılarak İngilizce eğitimi almaktadırlar. İngilizce'yi hiç bilmeyen veya çok az bilen gruplar haftada 30 saat ve üç dönemlik İngilizce programı alırken, orta düzeye yeni başlayan öğrenciler iki dönem boyunca 25 saatlik İngilizce hazırlık sınıfı programına

katılmaktadırlar. Üst-orta düzey gruplar haftada 25 saatlik dersi iki dönemde almaktadırlar. İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde hazırlık eğitimi üç dönem şeklinde verilirken, başlangıç, orta ve ileri düzeyler, kendi içinde birkez daha sınıflandırılarak ara düzeyler oluşturulmaktadır. Kullanılan materyaller: Başlangıç düzeyi (İngilizceyi hiç bilmeyenler - Haftada 30 saat-3 dönem); Temel kitaplar: Headstart, True to Life, Upper-Intermediate Matters, First Certificate, Grammar Spectrum 1-2-3. Okuma: A Supplementary File, Steps and Plateaus, In Context, Dossiers, Between the Lines. Yazma: A Supplementary File, Ready to Write, Write to be Read, Paragraph Patterns. Dinleme ve Konuşma: Supplementary Files. Başlangıç düzeyi (İngilizceyi az bilenler - Haftada 30 saat-2 dönem); Temel kitaplar: Headstart, True to Life, Upper-Intermediate Matters, First Certificate, Grammar Spectrum 1-2-3. Okuma: A Supplementary File, Steps and Plateaus, In Context, Dossiers, Between the Lines. Yazma: A Supplementary File, Ready to Write, Paragraph Patterns. Dinleme ve Konuşma: Supplementary Files. Orta düzey (Yeni başlayanlar - Haftada 30 saat-2 dönem); Temel kitaplar: , True to Life, Upper-Intermediate Matters, First Certificate, Grammar Spectrum 2-3. Okuma: A Supplementary File, In Context, Dossiers, Between the Lines. Yazma: Supplementary Files, Write to be Read. Dinleme ve Konuşma: Supplementary Files. . Orta düzey (Haftada 25 saat-2 dönem); Temel kitaplar: True to Life, Upper-Intermediate Matters, First Certificate, Grammar Spectrum 3. Okuma: Supplementary Files, In Context, Dossiers, Between the Lines, Reading for Academic Skills. Yazma: Supplementary Files, Write to be Read, Writing for Academic Skills. Dinleme ve Konuşma: Supplementary Material. İleri -orta düzey (Haftada 20 saat-2 dönem); Temel kitaplar: Upper-Intermediate Matters, First Certificate. . Okuma: Supplementary Files, Between the Lines, Reading for Academic Skills. Yazma: Supplementary Files, Write to be Read, , Writing for Academic Skills. Dinleme ve Konuşma: Supplementary Material.

Dokuz Eylül Üniversitesi: Hazırlık eğitimi, yabancı diller bölümü tarafından verilmektedir. Öğretim yılı süresince öğrenciler altı tane aylık sınav ve yıl sonu (final) sınavı ile birlikte toplam yedi sınav almaktadırlar. Hazırlık eğitimi temelde, başlangıç ve orta olmak üzere iki düzeyde verilmektedir. Kullanılan materyaller: Başlangıç düzeyi (Haftada 24 saat - 2 dönem); Temel kitaplar: True to Life 1-2-3 (10 saat), Supplementary Grammar Book.

Okuma: Reading Series related with different skills in reading prepared by the department (materyal, bölümdeki öğretim elemanlarınca hazırlanmıştır). Yazma: C-Level Writing Book Focusing on Process Writing (materyal, bölümdeki öğretim elemanlarınca hazırlanmıştır). Video: Family Album Series. Orta düzey (Haftada 24 saat-2 dönem); Temel kitaplar: True to Life 2-3 (10 saat), First certificate, Supplementary Grammar Book. Okuma: Reading Series related with different skills in reading prepared by the department (materyal, bölümdeki öğretim elemanlarınca hazırlanmıştır). Yazma: B-Level Writing Book Focusing on Process Writing (materyal, bölümdeki öğretim elemanlarınca hazırlanmıştır). Video: Family Album Series.

Yeditepe Üniversitesi: Hazırlık okulu, üç dönem İngilizce eğitimi vermektedir. İlk iki dönemde 420 saatlik eğitim verilirken, üçüncü dönemde ise 240 saatlik eğitim verilmektedir. Öğretim yılı başında seviye tespit sınavı alan öğrenciler puanlarına göre A,B ve C düzeyleri olmak üzere üç kura ayrılmaktadırlar. A kurunda, haftada 30 saat ders verilmektedir. Bu kurda özel amaçlı İngilizce 9 saat, okuma-anlama 9 saat, yazma-dilbilgisi 9 saat ve dinleme 3 saat olarak verilmektedir. B kurunda yazma 3 saat, 12 saat dilbilgisi, 3 saat dinleme 3 ve 12 saat özel amaçlı İngilizce dersleri verilmektedir. C düzeyinde özel amaçlı (mesleğe yönelik) İngilizce dersi bulunmaktadır. Bu kurda 3 saat dinleme, 12 saat dilbilgisi, 3 saat yazma, 12 saat okuma dersleri alınmaktadır. Kullanılan materyaller: A Kuru: Okuma More Reading Power, Genuine Articles (haftada 9 saat). Yazma-dilbilgisi: College Writing Skills, Azar-Understanding and Using English Grammar. Özel amaçlı İngilizce: Insights into Business, Changing Times, English for Science. Konuşma: React-Interact. B Kuru (C Kuru ile birlikte kendi içinde iki gruba ayrılmıştır): Dinleme-dilbilgisi (haftada 12 saat) True to Life 1-2, English Grammar in Use, Intermediate Listening Comprehension. Okuma-yazma (haftada 15 saat): Introduction to Academic Writing, Real Context, A Changing Scene. B-S Kuru (B özel Grubu): Dilbilgisi (Haftada 12 saat): On Target 1-2. Grammar Strategies and Practice. Dinleme: Advanced Listening Comprehension. Okuma-yazma (haftada 15 saat): A Writing Process Book, Our Global Village, Our Book. C Düzeyi: Dinleme Dilbilgisi (haftada 12 saat): English Grammar in Use, Fundamentals of English Grammar, Listening-Listen Carefully. Okuma-yazma (haftada 15 saat): Expressing Yourself in English, Insights and Ideas, For Your Information, Target Vocabulary. C-S

Düzeyi (C özel grubu): Dilbilgisi (Haftada 15 saat): In Contact 1, 2, Grammar Strategies and Practice, Fundamentals of English Grammar. Okuma-yazma (haftada 15 saat): Expressing Yourself in English, Insights and Ideas, For Your Information, Target Vocabulary.

Osmangazi Üniversitesi: Bu üniversitede, Mühendislik Mimarlık Fakültesine bağlı Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü'nde tüm dersler İngilizce verilmektedir. Ancak diğer mühendislik bölümleri için, kayıt sırasında ilgili fakültelerin İngilizce mesleki ders açacaklarını ilan etmeleri halinde, sadece seviye tespit sınavından muaf olan ve seçmeli hazırlık eğitimi alan öğrencilerden başarılı olanlar için, ilerki yıllarda bazı İngilizce mesleki dersler açılmaktadır. Eğitim - öğretim dönemi başlamadan en az bir hafta önce, Yabancı Diller Bölümü'nde İngilizce seviye tesbit sınavı uygulanır. Hazırlık bölümünü zorunlu kılan bölümlerle, seçmeli hazırlık isteyen ve yeni kayıt yaptıran öğrencilerden, seviye tesbit sınavında minimum % 60 başarı göstermeleri istenir. Bu sınavda % 60 başarı gösterenler, ayrıca İngilizce mülakat sınavına alınırlar. Bu sınavda başarısız olanlar hazırlık sınıfına kayıt yaptırırlar. Başarılı olanlar hazırlık sınıfından muaf olurlar. Hem Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü öğrencileri (zorunlu), hem de hazırlık okulu eğitimini isteğe bağlı olarak tercih eden öğrenciler birinci yıl sonunda başarılı olamazlarsa, hazırlık sınıfını tekrar ederler. Öğrenciler seviye tesbit sınavında aldıkları puanlara göre Başlangıç (Pre-intermediate) Düzeyi Kurlara; 30 saat / hafta, Orta (Intermediate) Düzey Kurlara; 25 saat / hafta, Üst-orta (Upper-Intermediate) Düzey Kurlara; 20 saat / hafta olmak üzere ayrılarak, bir öğretim yılı boyunca temel İngilizce dersi görürler. Değerlendirme Sistemi: Yıl içi sınavları, kısa süreli (quiz) ve ara sınavlar (mid term) olmak üzere iki çeşittir. Kısa sınavların telafileri yoktur ve duyurusuz olarak, ara sınavlar ise duyurulmuş olarak yapılmaktadır. Bütün sınavlar, Sınav Hazırlama Birimi (Testing Office) tarafından hazırlanmaktadır. Birinci dönem 3 ve ikinci dönem 2 ara sınav uygulanır. Ara sınavlar dilbilgisi, kelime bilgisi, ayrıca dinleme, okuma-anlama, ve yazma becerilerini ölçmede ağırlıklı olup, yıl sonu sınavına hazırlayıcı niteliktedir. Bütün sınavlar 100 puan üzerinden değerlendirilir. Yıl içinde uygulanan ara ve kısa sınavlar ile sınıf performans notunun göz önüne alınmasıyla, yıl içi ağırlıklı not ortalaması hesaplanır. Bu değerlendirme sistemine göre: Birinci Dönem; I. Ara Sınav % 5, II. ve III. Ara Sınavlar % 10, Kısa Sınavlar % 15,

Sınıf Performans Notu % 5'tir. İkinci Dönem; IV. Ara Sınav % 15, V. Ara Sınav % 20, Kısa Sınavlar % 15, Sınıf Performans Notu %5 olup yıl içi ağırlıklı toplam % 100, yıl içi ağırlıklı not % 50, yıl sonu sınavı % 50, genel başarı notu % 100 üzerinden hesaplanır. Hazırlık sınıfını başarı ile geçmek için, yıl sonu sınavından minimum 70 puan alma ve yıl içi başarı ortalamasının da minimum % 70 olma, zorunluluğu vardır. Öğretim yılı sonunda ortalamayı tutturamayan ve final sınavında 70 puan alamayarak başarısız olan öğrenciler, ikinci kez girdikleri seviye tesbit sınavında da muaf olamazlarsa hazırlık sınıfını tekrar ederler. Ancak 3. kez hazırlık sınıfını tekrar etme hakları yoktur. İki dönemlik hazırlık sınıfı öğretiminden sonra başarısız duruma düşen öğrenciler için yaz döneminde dil kursları açılabilir. Bu kurslara katılmak hazırlık sınıfında başarılı olmak anlamına gelmez. Hazırlık sınıfında öğrenim gören öğrencilerin, mühendislik bölümlerine göre kaydoldukları lisans ve lisansüstü programlarda öğrenimlerine başlayabilmeleri için hazırlık sınıfını başarıyla tamamlamaları gerekir. Temel İngilizce Hazırlık Sınıflarında 1996/1997 Öğretim Yılı'nda her kur için, yapılmış öğrenci ihtiyaç analizleri doğrultusunda talep gören, üçer saatlik Video English and Note-Taking ve Technical English dersleri, programa dahil edilmiştir. Öğretim yılı sonunda programda yer alan tüm kurların, herbir beceri için İngilizce'de üst (upper) düzeye ulaştırılmaları hedeflenmiştir. Kullanılan materyaller: Her kurun düzeyine uygun olarak, Heinemann yayıncısına ait Highlight serisinin pre-intermediate, intermediate, upper-intermediate ve First Certificate Pass Key ders kitapları, ayrıca Betty Schramper Azar tarafından hazırlanmış Fundamental English Grammar ve Understanding and Using English Grammar kitapları ve içeriği ve programda yer alan ders kitaplarını desteklemek üzere Yabancı Diller Bölümü Materyal Geliştirme Birimi'nce (Supplement Office) hazırlanmış ek materyaller (supplement), program boyunca kullanılmaktadır.

Amac

Bu araştırmada, Yükseköğretim Kurumlarında Uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Programı Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim Yılı, Temel İngilizce Hazırlık Sınıflarında Bir Uygulama) değerlendirilmeye çalışılarak, konuyla ilgili mevcut sorunları saptamak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır.

1. Yükseköğretim Kurumlarında uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçları, içeriği, öğretim süreçleri ve değerlendirme süreçleri olmak üzere programın herbir temel ögesi hakkında,

- a. programa katılan öğrenci ve öğretim elemanlarının
- b. öğrencilerin düzeylerine göre buldukları kurların (alt-orta düzey, orta - düzey, üst-orta düzey)

görüşleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. Programın başında uygulanan ön-test ve programın sonunda uygulanan son-test sonuçları (başarı) arasında öğrencilerin,

- a. cinsiyetleri
- b. bölümleri
- c. en son bitirdikleri ortaöğretim kurumu türleri
- d. kurları
- e. programdaki statüleri (yüksek lisans ve lisans öğrencileri)

bakımından anlamlı bir fark var mıdır?

3. Ön-test ve son-test sonuçları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4. Son-test ve final sınavı sonuçları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Önem

Türkiye'de bir çok alanda duyulan yabancı dil ihtiyacının giderilerek "yabancı dil sorununun" çözülebilmesi için üniversitelere büyük bir görev düşmektedir. Üniversitelerin bu görevi yerine getirebilmeleri, üniversitelerde uygulanan yabancı dil eğitimi programlarının, büyük bir duyarlılık içinde, bilimsel bir yol izlenerek hazırlanmasına ve dikkatle uygulanmasına bağlı bulunmaktadır (Özer, 1984, s. 28).

Yabancı dil eğitiminde, öğrenenlere işlevsel değeri yüksek bir dil kullanımını kazandırmak temel amacı oluşturur. Verimliliği artırmak için de, dil eğitimi girişimini belirleyen etmenlerin öncelikle bir değerlendirmesini yapmak önemli yararlar sağlar. Çünkü yabancı dilin hangi gereksinmeye karşılık, hangi içerik ve ölçüde öğretileceği büyük önem taşımaktadır (Başkan, 1983, s. 136).

Yurtdışındaki üniversitelerde öğrenim görmek isteyen öğrenciler için, üniversitelere giriş şartlarından ilki, iyi derecede İngilizce bilgisine sahip olmaktır. Amerika'da

yükseköğretim kurumunda eğitim göreceğ öğrenci, İngilizce'yi bir Amerikalı kadar bilmek ve TOEFL sınavından istenilen barajı geçmek zorundayken, İngiltere'de ise tüm yükseköğretim kurumları İngilizce'yi ölçen IELTS sınavının sonucuna göre, iyi derecede İngilizce bilgisine sahip öğrencileri kabul etmektedir. Azerbaycan ve Rusya'da üniversite öğrenim ücretleri, diğer ülkelerle mukayese edildiğinde ucuz olmasına rağmen, Azerbaycan'da öğrencilerin bir yıllık hazırlık eğitimi almaları gerekmektedir. Bir yıllık öğrenim ücreti bin dolarken, hazırlık sınıfı ücreti binbeşyüz dolardır. KKTC'de yükseköğretime bakıldığında, Girne Amerikan Üniversitesi'nde ve Lefke Avrupa Üniversitesi'nde İngilizce'si yeterli olmayan öğrencilere, bir yıl İngilizce hazırlık okutulması yine giriş şartlarındandır. Türkiye'deki özel üniversiteler de verdikleri kaliteli eğitimle aynı olanakları ve şartları sunmaktadır. Örneğin, Yeditepe Üniversitesi'nde İngilizce hazırlık ve Meslek Yüksek Okulu ücreti beşbin dolarken, Koç Üniversitesi'nde yıllık öğrenim fiyatı beşbinaltıryüzelli dolardır (Sarıkaya ve Öztürk, 1997, s.15-18).

Yukarıdaki verilerin ışığı altında, yurtdışı ülkelerdeki ve Türkiye'deki özel üniversite hazırlık sınıfı öğrenci başına belirlenen eğitim ücreti 1997 yılı itibariyle bir baz olarak alındığında, özel ya da devlet üniversitelerinde uygulanan hazırlık sınıfı öğretime yapılan yatırımların boşa gitmemesi için, var olan programlar hakkında daha gerçekçi değerlendirmelerin yapılması gerekmektedir.

Program değerlendirme, yürürlükte olan programı daha yeterli hale getirmek için yapılır (Varış, 1988, s. 251). Kaya (1994, s. 27), Peser (1974, s. 2)' in görüşüne katılarak değerlendirmenin eğitim ve öğretimin kaçınılmaz ve tamamlayıcı bir parçası olduğunu vurgulamaktadır. Dressel'e göre değerlendirme öğretimden farklı değildir. O öğretimden ancak, öğretimin tamamlama basamağında bulunması ve öğrencilerin başarısına karar verilmesini sağlamasıyla ayrılabilir.

Cronbach'a göre, uygulanan belli bir programın tatmin edici yanları ile değişikliğe ihtiyaç gösteren yanları hakkında, verilecek kararlar için gerekli bilgileri sağlama, değerlendirmenin en önemli iş görülerinden biridir (Kılıçcı, 1975, s. 5).

Eğitim programındaki hedef ve davranışlar denenceldir. Denencellik değerlendirmeyi gerektirir. Öğretim programındaki hedef ve davranışların değerlendirilmesi, öğretimin değerlendirilmesinin bir parçası olarak düşünülmekte; bu öğretim programının sağlamlığının değerlendirilmesi olarak da adlandırılmaktadır (Ertürk, 1972, s. 107-108)

Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda, Yükseköğretim Kurumlarında Uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programları Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi'nin belirlenmesi amaçlandığı için, uygulamadaki programların tüm boyutları göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerektiğinden, bu tür programların istenilen ürünleri verip vermediği ya da ne derece verdiği daha gerçekçi olarak saptanmış olacaktır. Böylelikle bu araştırmanın, yükseköğretim kurumlarında uygulanmakta olan mevcut hazırlık sınıfı programları ve ileride gerçekleştirilecek diğer ikinci dil olarak İngilizce hazırlık sınıfı öğretim programları için yapılması gerekli olan program değerlendirme çalışmalarına ve dolayısıyla program geliştirme uygulamalarına da katkı sağlaması umulmaktadır.

Varsayımlar

Bu araştırmada, aşağıdaki varsayımlardan hareket edilecektir.

1. Yükseköğretim Kurumlarında Uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programları Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü Hazırlık Okulu'nda Bir Uygulama), programa katılan öğretim elemanlarının (Ek C) ve öğrencilerinin (Ek B) görüşleriyle değerlendirilebilir.

2. Araştırmaya katılan öğrencilerin ve öğretim elemanlarının, bu program için hazırlanmış ölçme araçlarına doğru yanıtlar verdiği kabul edilmektedir.

3. Öğrencilerin başarılarına ilişkin yeterlik düzeylerinde fark olup olmadığı, öğrencilerin programdan önceki ve sonraki uygulanan kapsam geçerliliği alınmış ve güvenilirliği hesaplanmış öntest ve sontest (mevcut seviye tespit sınavı) sonuçlarının (Ek F) karşılaştırılmasıyla belirlenebilir.

4. Programın başarısının sağlamlığı, ayrıca sontest (mevcut seviye tespit sınavı) sonuçları ve öğretim dönemi sonunda içerik doğrultusunda yapılacak kapsam geçerliliği alınmış ve güvenilirliği hesaplanmış yıl sonu (mevcut final sınavı) sınavı sonuçlarının (Ek F) karşılaştırılmasıyla belirlenebilir.

5. Bu araştırmada kullanılan testlerin ve anketlerin görünüş, yapı ve kapsam geçerliliği hakkındaki uzman görüşleri yeterlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim Yılı Temel İngilizce Hazırlık Programı'na katılan 243 öğrenci ve 16 öğretim elemanının görüşleri,
2. bu programda öğretilmesi hedeflenen temel İngilizce dersi konuları,
3. öğrenci başarısını ölçmekte kullanılan, programdan önce ve sonra uygulanan kapsam geçerliliği alınmış ve güvenilirliği hesaplanmış ön-test ve son-test (mevcut seviye tesbit sınavı) sonuçları ve öğretim dönemi sonunda içerik doğrultusunda yapılan kapsam geçerliliği alınmış ve güvenilirliği hesaplanmış dönem sonu (mevcut final sınavı) sınavı sonuçları,
4. uygulanan ölçme araçları,
5. programda alt-orta düzey, orta düzey, üst-orta düzey grupları için sunulan içerik yönünden; Heinemann yayıncısına ait Highlight serisinin pre-intermediate, intermediate, upper-intermediate ve First Certificate Pass Key ders kitapları ve içindeki üniteler,
6. program geliştirme birimince temel İngilizce hazırlık programı için belirlenmiş genel hedefler, özel amaçlar ve öğretmen ders kitaplarında ayrıntılarıyla belirtilmiş davranışsal amaçlar ile sınırlıdır.

Tanımlar

Bu araştırmayla ilgili sıklıkla kullanılan terim ve kavramlardan bazıları şunlardır:

Program: Herhangi bir sektörde saptanan politikayı uygulamaya dönüştürecek esasları içeren rehber (Varış, 1988, s. 339).

Program geliştirme: Düzenlenmiş programın, uygulamada araştırma sonuçlarına göre sürekli olarak geliştirilmesi (Varış, 1988, s. 339).

Eğitim sisteminin girdileri: Eğitime alınacak bireylerin sayıları, özellikleri, kazandırılması planlanan davranışların tasarımları, eğitimle ilgili kanunlar, tüzükler, yönetmelikler, araç ve gereçler, eğitim yöntemleri, para, eğitim felsefesi gibi bir takım özellikler (Baykul, 1992, s. 86).

Eğitim sisteminin çıktıları: Eğitim süreci sonunda sahip olunan davranışlar, bu davranışların eğitim başlangıcında planlananlara uygunluğu, yeterliği, istenmedik davranışların oluşup oluşmadığı, ve bu davranışların belirlenmesidir (Baykul, 1992, s.87).

Program değerlendirme: Dzenlenmiş bir program için renmelerin ve öğretimin değerlendirilmesi işidir. Öğrenmenin değerlendirilmesinin amacı, tanıma ve yerleştirme, öğrenmelerin izlenmesi ve öğrenme dzeneyini belirlemektir. Öğretimin değerlendirilmesinin amacı ise, programın sağamlık ve işe yarama derecesi ile sağlanan ğretim hizmetinin etkililik ve yeterlilik derecesini ortaya koymaktır (zelik, 1981, s. 160-190).

Hedefe dayalı değerlendirme: Uygulanan program sonunda öğrencilerin kazanmaları beklenen istedik davranışlara ulaşılıp ulaşılmadığını belirlemeye yönelik yapılan değerlendirme (Erden, 1993, s. 10).

Öğretim programı: Eğitim programı içinde yer alan ve öğretme-öğrenme süreçleri ile ilgili tüm etkinlikleri kapsayan program (Varış, 1988, s. 339).

Yabancı dil: Öğrencilere akademik, toplumsal ve meslekle ilgili gelişmelerine katkıda bulunmak amacıyla anadilleri dışında öğretilen dil (Oğuzkan, 1981, s. 159).

Yabancı dil dzeneyi: Yabancı dil ğretiminde birbiri ardı sıra ulaşılmaya çalışılan aşamaların her biri; 'başlangıç-orta-ileri' (Vardar ve ötekiler, 1980, s. 70).

Dil becerisi: Yabancı dil ğretiminde öğrenciye kazandırılması hedeflenen dört temel becerinin her biri; 'dinleme, konuşma, okuma-anlama ve yazma'.

Yabancı dil ğretiminde tümleşik beceri yaklaşımı: Yabancı dil ğretiminde hedeflenen dili öğrenciye, dört temel dil becerisini (dinleme, konuşma, okuma-anlama ve yazma becerileri) ayrı ayrı ders olarak öğretmek yerine, bu dört temel becerinin belirli oranlarda ve belli bir içerik dahilinde birleştirerek kazandırmayı amaçlayan yaklaşım.

Dil, dört temel beceri olarak kabul edilen dinleme, konuşma, okuma-anlama ve yazma becerilerinin işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Dili bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken bu dört temel becerinin birlikte öğretilmesi gerekmektedir. Ancak okulların özelliklerine göre verilecek ağırlıkların yüzdeleri farklı olabilir (Demirel, 1993, s. 23).

BÖLÜM II

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Yükseköğretim Kurumlarında Uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Programı Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim Yılı Hazırlık Okulu'nda Bir Uygulama) belirlenmeye çalışıldığından, bu araştırmada deneme modellerinden olan tek gruplu ön-test - son-test modeli uygulanmıştır. Bu modelde hem deney öncesi (ön-test), hem de deney sonrası (son-test) ölçmeler vardır. Modelin simgesel görünümü ve simgelerin anlamları şöyledir (Karasar, 1995, s. 96).

G_1	$O_{1.1}$	X	$O_{1.2}$
-------	-----------	-----	-----------

G_1 = Deney grubu

X = Bağımsız değişken

$O_{1.1}$ = Ölçme, ön-test

$O_{1.2}$ = Ölçme, son-test

Öğrenci davranışlarında amaçlarla tutarlı olan değişmelerin ölçülmesi temel alınmıştır. Bu nedenle programa girişte ve programdan çıkışta, öğrencilerin davranışları ön-test ve son-test (placement / proficiency test) puanları arasındaki ilişkiler ve daha sonra son-test puanlarıyla, dönem sonu (final) sınavı puanları arasındaki ilişkiler hesaplanarak ölçülmüştür.

Araştırmada ayrıca bunlara ek olarak, bu programa katılan öğrencilerin ve öğretim elemanlarının programa ilişkin görüşlerinin neler olduğu belirlenerek, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim Yılı Temel İngilizce Hazırlık Programı, betimleme yöntemlerinden Tarama Modeli kullanılarak varolan şekliyle, değerlendirilmeye çalışılmıştır. Tarama modelinde, araştırmaya konu olan olay, birey veya

nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya başka bir deyişle varolduğu şekliyle betimlenmeye çalışılır (Karasar, 1994, s. 77).

Araştırmada tarama modelinin kullanılmasıyla gerçekleştirilen bu bölüm için, veri toplama tekniklerinden; anket (yazışma) tekniği kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

'Yükseköğretim Kurumlarında Uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Programı Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi' üzerine yapılan bu araştırmada, evren, Türk üniversitelerinde uygulanan temel İngilizce hazırlık sınıfı programları ve bu programlara katılan tüm öğrenci ve öğretim elemanlarıdır. Araştırmanın çalışma evreni ise, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim Yılı Temel İngilizce Hazırlık Programı ve bu programa katılan bütün öğrenci ve öğretim elemanlarıdır. Çalışma evreninin çok büyük olmaması nedeniyle evrenden örneklem seçilme yoluna gidilmemiş ve araştırma tüm çalışma evreni üzerinde gerçekleşmiştir. Araştırmanın çalışma evreni, programa katılan 243 öğrenci ve 16 öğretim elemanından oluşmaktadır. Bu rakam araştırmacı için yeterli görülmüştür. Araştırma ile alınacak sonuçlar yalnızca bu evren için geçerli sayılabilir (Karasar, 1995, s. 117).

Çalışma evrenini oluşturan öğrencilerin öğrenim durumları, cinsiyetleri, kurları ve sınıfları bağımsız değişkenler olarak ele alınmıştır. Bağımsız değişken gruplarına göre çalışma evreni Çizelge-1'de gösterilmektedir.

Çizelge 1'de görüldüğü gibi programa katılan öğrencilerin % 26.3'ünü kız, % 73.7'sini erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Programdaki öğrenci statüsüne bakıldığında, katılımcıların % 91.8'ini lisans öğrencileri ve % 8.2'sini yüksek lisans ve doktora öğrencileri oluşturken ve bu öğrenci grupları dil düzeylerine göre üç ayrı kurda yabancı dil öğrenimi görmüşlerdir. Öğrencilerin % 72.2'si alt-orta düzey grubuna, % 11.4'ü orta düzey gruba ve % 16.4'ü üst-orta düzey grubuna dahil olmuştur. Açılan 11 hazırlık sınıfı şubesinin ikisinde (K ve J sınıflarında) % 16.4 oranında üst-orta düzey öğrencisi, diğer iki şubede (H ve I sınıflarında) % 11.4 oranda orta düzey öğrencisi ve % 72.2 oranında alt-orta düzey öğrencisi yedi şubede (A, B, C, D, E, F, G sınıflarında) yabancı dil eğitimi almıştır. Katılımcılardan 223 lisans öğrencisinin, mesleki alanlarına göre mühendislik bölümleri incelendiğinde, % 9'u Endüstri Mühendisliği öğrencisi, % 10'u Kimya Mühendisliği

öğrencisi, % 32.1'i Elektrik-Elektronik Mühendisliği öğrencisi, % 8.6'sı İnşaat Mühendisliği öğrencisi, % 9.4'ü Maden Mühendisliği öğrencisi, % 9.9'u Makine Mühendisliği öğrencisi, % 9.4'ü Mimarlık Bölümü öğrencisi, % 6.2'si Metalurji Mühendisliği öğrencisi, % 1.4'ü İnşaat Mühendisliği II. Öğretim öğrencisi ve % 4'ü Makine Mühendisliği II. Öğretim öğrencisi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin mezun olduğu lise türüne göre incelendiğinde, programa katılanların % 7'si yabancı dille eğitim veren Anadolu Liselerinden, % 3'ü yabancı dille eğitim veren özel liselerden, % 77'si genel liseden, % 7.5'u meslek liselerinden, % 4.6'sı fen liselerinden ve % 0.9'u süper liseden mezun olduğu ve araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmının genel lise çıkışlı olup, alt-orta düzey kurunda yer aldığı görülmektedir.

ÇİZELGE 1
DEĞİŞKEN GRUPLARINA GÖRE ÇALIŞMA EVRENİNDEKİ ÖĞRENCİ SAYILARI
DAĞILIMI

Değişken		Sayı	%
Cinsiyet	Kız	64	26,3
	Erkek	179	73,7
	Toplam	243	100,0
Programdaki öğrenci statüsü	Lisans	223	91,8
	Lisans Üstü	20	8,2
	Toplam	243	100,0
Öğrencilerin dil düzeylerine göre gruplandırılması (kur)	Alt-orta düzey	175	72,0
	Orta düzey	28	11,5
	Üst-orta düzey	40	16,5
	Toplam	243	100,0
Hazırlık sınıfı şubeleri	A Sınıfı (Alt-orta düzey)	26	10,7
	B Sınıfı (Alt-orta düzey)	24	9,9
	C Sınıfı (Alt-orta düzey)	27	11,2
	D Sınıfı (Alt-orta düzey)	26	10,7
	E Sınıfı (Alt-orta düzey)	25	10,3
	F Sınıfı (Alt-orta düzey)	21	8,7
	G Sınıfı (Alt-orta düzey)	26	10,7
	H Sınıfı (Orta düzey)	14	5,7
	I Sınıfı (Orta düzey)	14	5,7
	J Sınıfı (Üst-orta düzey)	20	8,2
	K Sınıfı (Üst-orta düzey)	20	8,2
	Toplam	243	100,0
Lisans öğrencilerin mesleki alanlarına göre mühendislik bölümleri	Endüstri M.	20	9,0
	Kimya M.	22	10,0
	Elektrik-Elektronik M.	72	32,1
	İnşaat M.	19	8,6
	Maden M.	21	9,4
	Makine M.	22	9,9
	Mimarlık	21	9,4
	Metaller M.	14	6,2
	İnşaat M. II. Öğretim	3	1,4
	Makine M. II. Öğretim	9	4,0
Toplam	223	100,0	
Öğrencilerin mezun olduğu lise türü	Yabancı dille eğitim veren Anadolu Lisesi	17	7,0
	Yabancı dille eğitim veren özel liseler	8	3,0
	Genel Lise	187	77,0
	Meslek Lisesi	18	7,5
	Fen Lisesi	11	4,6
	Diğer (Super Lise)	2	0,9
	Toplam	243	100,0

Veriler ve Toplanması

Araştırmada kullanılan verilerin bir kısmı iki bölümden oluşan anket yoluyla elde edilmiştir. Anketin birinci bölümünde, programa katılan öğrencilerin hakkında cinsiyet, mezun olunan lise türü, bölümü, hazırlık sınıfı şubesi ve kuru gibi kişisel bilgileri içeren sorulara yer verilmiştir (EK B). Anketin ikinci bölümünde eğitim programı ile ilgili olarak, programın amaçları, içeriği, öğretme-öğrenme süreci ve değerlendirme süreci ile ilgili sorular yer almaktadır. Bu soruların bir kısmında hayır (0), kısmen (1) ve evet (2) şeklinde, bir kısmında hiç (0), az (1), orta (2), iyi (3) ve çok iyi (4) şeklinde, diğer sorularda ise hiçbir zaman (0), çok az (1), bazen (2), sıklıkla (3) ve her zaman (4) şeklinde verilen yanıtlara göre, parantez içindeki sayısal değerler verilmiştir.

Anketi hazırlamak üzere ilk olarak ilgili literatür taranmış, elde edilen değişik anketler incelenmiş ve taslak anket oluşturulmuştur. Anketin amaca uygunluğu ve kapsam geçerliliği ile ilgili olarak anket, tez yöneticisi ve uzman görüşlerine sunulmuş, getirilen eleştiri ve öneriler ışığında gerekli değişiklikler yapılmıştır. Son aşama olarak 30 kişilik bir grup üzerinde yapılan ön uygulama sonucunda, ankete son biçim verilerek çoğaltılmıştır.

Öğrenci başarısını ölçmekte kullanılan, programdan önce ve sonra uygulanan kapsam geçerliliği uzmanlarca belirlenmiş ön-test (mevcut yerleştirme sınavı), Fizik ve Matematik Bölümü öğrencilerine, anlaşılmayan ya da yanlış yorumlanabilecek bir sorunun olup olmadığını tespit etmek amacıyla uygulanmıştır. Uygulamada bir sorunun çıkmaması üzerine testin güvenilirliğinin hesaplanmasına geçilmiştir. Testteki maddelerin güçlük derecelerinin eşit olduğu düşünülerek Kuder-Richardson 21 formülü kullanılmıştır (Tekin, 1977, s. 48). Belirlenen hedefleri ölçmek amacıyla hazırlanan mevcut öntest, toplam 100 sorudan oluşmaktadır. Soruların hazırlanmasında dünyaca geçerliği ve güvenilirliği kabul gören TOEFL kitaplarından yararlanılmıştır. Bu tür soruların kullanılmasında ölçme aracının geçerlilik ve güvenilirliğinin üst düzeyde olması hedeflenmiştir. KR 21 formülü şöyledir:

$$r = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{K\bar{X} - X^2}{KS^2} \right)$$

Formülün açıklanması şöyledir:

K= Testteki madde sayısı

\bar{X} = Test puanlarının aritmetik ortalaması

S^2 = Test puanlarının test ortalamasından olan farklarının kareleri toplamı (varyans)

Yukarıda açıklaması verilen Kuder-Richardson 21 formülünden yararlanılarak hesaplanan ön-test / son-testin güvenilirliği $KR_{21} = 0.92$ değer olarak bulunmuştur. Öğretim dönemi sonunda içerik doğrultusunda yapılan kapsam geçerliliği alınmış ve güvenilirliği KR_{21} formülüyle 0.89 değer olarak hesaplanmış yıl sonu (mevcut final sınavı) sınavının güvenilirlik değeri ise, araştırmanın amacı açısından yeterli bulunmuştur. Birçok ölçme kitabında bir testin güvenilirliğinin en az 0.90 olması istenmekte, ancak uygulamada öğretmen yapımı testler ise çok seyrek olarak bu sınıra ulaşabilmektedir (Tekin, 1977, s. 49).

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırma verilerinin çözümlenmesi aşaması, Osmangazi Üniversitesi Biyo İstatistik Bölümü ile işbirliği yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Programın amaçlarının gerçekleşme düzeyi ile ilgili yorumları yapabilmek için ön-test ve son-test sonuçlarını puan olarak karşılaştırmak ve son-test sonuçları lehine anlamlı bir farkın olup olmadığı belirtilmelidir ve buna paralel olarak programın sağlamlığını farklı bir açıdan test etmek ve programın etkililiğini bir başka şekilde ölçmek için içerik doğrultusunda hazırlanan final sınavının sonuçları ile son-test sonuçları karşılaştırıp, çıkan bu sonuçları anlamlılık düzeyine göre yorumlamak gereklidir (Koç, 1995). Çünkü, ortaya çıkan sonuçların neye göre düşük veya yüksek oldukları önemli bir konudur. Araştırmada ele alınan öğrencilerin, hem ön-test ve son-test sonuçlarının karşılaştırmalarında, hem de son-test ve final sınavı sonuçlarının karşılaştırılmalarında eşleştirilmiş t testi uygulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin başarılarında mezun oldukları orta öğretim kurumu türleri, cinsiyetleri, kurları, programdaki statüleri ve bölümleri gibi değişkenler arasındaki ilişki, varyans analizi ve varsa bu ilişkinin hangi değişken grupları arasında olduğu Tukey testi ile belirlenmiştir. Katılımcıların kişisel özelliklerine göre değişken grupları arasında anlamlı bir farkın bulunup bulunmadığının belirlenmesinde .05 anlamlılık düzeyi benimsenmiştir.

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin, ve ayrıca kurların (alt-orta, orta, üst-orta) programın öğeleri (amaç, içerik, öğretim süreçleri, değerlendirme) hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılmasında, işlenen bilgiler frekans ve yüzdeler olarak belirtildiğinden bağımsız değişken düzeyleri ile bağımlı değişkenler arasındaki ilişkinin test edilmesinde, istatistiksel teknik olarak kay kare testi uygulanmıştır ve gruplar arasında anlamlı bir ilişkinin bulunup bulunmadığının belirlenmesinde .05 anlamlılık düzeyi benimsenmiştir. Kay kare testi

uygulanmadan önce, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin, ve ayrıca kurların, programın öğeleri hakkındaki görüş ve eğilimlerinin nasıl bir görünüm sergilediğini ortaya koyabilmek için, elde edilmiş veriler, hazırlanan kod göstergesine uygun olarak bilgi formlarına işlenmiş ve bilgisayarla işlenmeye hazır duruma getirilmiştir. Kay kare testinin anlamlı bulunması, iki değişken arasında bir ilişki olduğunu belirtmektedir. Kay kare çözümlemesinde her gözenek için, beklenen değer hiç bir zaman sıfır olmaması ve beklenen değer 5'in altında olan gözenek sayısının, toplam gözeneklerin % 20'sini geçmemesi gerekir (Karasar, 1991, s. 243). Kay kare tekniğinin bu özellikleri dikkate alınarak, bu araştırmada bazı bulguların yorumu için, anlam bakımından birbirine yakın seçenekler arasında birleştirme yoluna gidilmiştir, ancak yanıt seçenekleri anlam olarak farklı olan sorularda, birleştirme işlemi yapılmamıştır. Teorik frekansların küçük olduğu, ancak sınıfları birleştirmenin uygun görülmediği durumlar için kay kare formülüne "Yates Düzeltmesi" adı verilen düzeltme uygulanmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin yorumları yapılırken, bağımsız ve bağımlı değişkenler arasında anlamlı ilişki yoksa, durum kısaca açıklanmış ve anlamlı ilişkinin bulunduğu durumlar için, veriler çizelgelerde gösterilmiş ve çizelgelerle birlikte bu verilere ait daha ayrıntılı açıklamalara ve yorumlara yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen istatistiksel çözümlerinin gerçekleştirilmesinde SPPS paket programı kullanılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programının Mevcut Durumuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Giris

Bu bölümde, Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'na katılan öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim Yılı) programın geneline ve öğelerine ilişkin görüşlerini yansıtan araştırma bulgularına ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir. Ayrıca "Kişisel Bilgiler" başlığı altında, ankete katılan öğrencilerin cinseyetlerine, bölümlerine, en son bitirdikleri ortaöğretim kurumlarına, programdaki öğrenci statülerine ve hazırlık sınıfı şubelerine göre dağılımları konusunda bazı bilgiler Çizelge 1'de verilmiştir. Bu bölümden elde edilen sayısal verilerin istatistiki işlemleri ve yorumları, araştırmanın amaçları doğrultusunda sunulmuştur.

Öğrenci ve öğretim elemanlarının, ayrıca programda seviyelere göre belirlenmiş kurların, programın öğelerini nasıl değerlendirdikleri her boyut için ayrı çizelgelerle verilmiştir. Kay kare (X^2) çözümlemesi sonucunda elde edilen ilişkinin önemli olduğu durumlar için (X^2) değeri, serbestlik derecesi (sd), ve $p = 0.05$ için tablo değeri, her çizelgede belirtilmiştir. Serbestlik derecesinin 2 den fazla olması halinde, tek bir teorik frekansın 5 den küçük olması kabul edilebilir. Ancak bu durumda yorum için % 5 anlamlılık düzeyi dikkate alınır. Teorik frekansların küçük olduğu, fakat sınıfları birleştirmenin uygun görülmediği hallerde X^2 formülüne "Yates Düzeltmesi" adı verilen düzeltme uygulanır (Serper, 1986, s. 165). Bu araştırmada tolere edilemeyen bazı bulgular için gerekli sayısal değer birleştirmeleri ve Yates düzeltmeleri yapılarak, bu bulguların yorumlarına gidilmiştir. İlişkinin önemli olmadığı durum bulgularına ve ayrıca kontrol soruları verilerine ve bu değerlere ait çizelgelere gerek görülmemeyerek bu bölümde yer verilmemiştir.

Aşağıda Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim Yılı, Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi ile ilgili araştırma bulgularına ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

1. Programın dört ögesi hakkında, programdaki kurların görüşlerine ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerine ait bulgular ve yorumları:

Programın sonunda öğrencilere (Ek B) ve öğretim elemanlarına (Ek C) uygulanan anketlerin yanıtlarına ve programdaki kurlara ait bulgular, aşağıda programın dört ögesine (amaçlar, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirme süreçleri) göre ve belirtilen eklerde yer alan anket soru sırasına göre, araştırmada elde edilmiş görüşler doğrultusunda irdelenerek, yorumlanmıştır;

Programın Amaçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumları

Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim yılı Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nın genel ve özel amaçlarının (Ek A) doğrultusunda, bitirilen öğretim yılına ait programın dört ögesinden biri olan amaçlara ilişkin anketlerle belirlenmiş görüşler aşağıdaki gibidir:

Amaçlardaki **1. soruda** Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın genelde, yararlı ve uygun bulunup, bulunmadığı sorulmuştur. Programa katılan 259 katılımcının % 70'i, programı genelde uygun ve yararlı bulmuştur. Bu sorunun bulgularına göre, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki yoktur ($p > 0.05$). Kurların görüşleri arasında da birinci soruda önemli bir düzeyde ilişki yoktur ($p > 0.05$).

Amaçlardaki **2. soru** açısından öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki vardır ($p < 0.05$). Bu soruda, programın amaçlarının, öğrencilerin alana ilişkin gereksinimlerini ve beklentilerini karşılamada yeterli olup olmadığına dair görüş istenmiştir. Öğretim elemanları ve öğrencilerin bu boyuttaki değerlendirmeleri, ait olunan gruba göre farklılık göstermektedir. Çizelge 2' de yer alan verilere göre; öğretim elemanlarının yarıya yakın bir kısmı (% 43.8) öğrencilerin alana ilişkin gereksinimlerini ve beklentilerini karşılamada programın amaçlarını yeterli bulurken, yarıdan fazlası (% 56.2) amaçları kısmen yeterli bulmakta ve öğrencilerin beşte biri (%19.3) amaçları yeterli bulurken, beşte dördü (% 80.7) kısmen yeterli bulmaktadır. Bu soruya kurlar açısından bakıldığında, kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$).

ÇİZELGE 2

ÖĞRENCİLERİN ALANA İLİŞKİN GEREKSİNİMLERİNİ VE BEKLENTİLERİNİ KARŞILAMADA TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ YETERLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARI GÖRÜŞLERİNİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 2	Öğrenci	47	19.3	196	80.7	-	-	243	93.8	4.04	1	<.05
	Öğretmen	7	43.8	9	56.2	-	-	16	6.2			
	Toplam	54	20.8	205	79.2	-	-	259	100.			

Programın amaçlarıyla ilgili **3. sorusunda** öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki yoktur ($p > 0.05$). Seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare sonucunda elde edilen fark önemsizdir. Bu soruya ilişkin yanıtlarda, öğrenci ve öğretim elemanları aynı evrenden gelen iki küme gibi görünmektedir. Programın sağlamlığını ve işe yararlığının davranış bazında değerlendirme çalışması, her davranışın ulaşılabilirlik derecesinin ve davranışların birbirini destekleme ve tutarlılık derecesinin saptanması çalışmalarını içerir (Baykul, 1992, s. 88). Genel amaçların ve özel amaçların birbirleriyle uyumlu hale getirilmesi, özel amaçların anlaşılır biçimde belirtilmesi, kısaca amaçların birbirleri ile tutarlı olması ürüne dayalı program değerlendirme yaklaşımında benimsenmektedir (Brown, 1990, s. 225).

Kurlara göre ise, alt-orta düzey grubun (I. Kur) % 37.1'i amaçları birbirleri ile tutarlı, % 54.9'u kısmen tutarlı ve % 8'i amaçları tutarsız bulurken, orta düzey grubun (II. Kur) % 67.9'u amaçları birbirleri ile tutarlı, % 32.1'i kısmen tutarlı bulmuş ve üst-orta düzey (III. Kur) grubun % 37.5'i amaçları birbirleri ile tutarlı, % 62.5'i kısmen tutarlı bulmuştur (Çizelge 3). Bu soruda kurlar arasında önemli düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Seçeneklere ilişkin kay kare çözümlemesi sonucunda kurların görüşleri, ait olunan gruba göre farklılık göstermektedir. Alt-orta düzey ve üst-orta düzey kurlar, amaçları birbiri ile kısmen tutarlı bulurken, orta düzey kurlar amaçları birbiri ile tümüyle tutarlı bulmuşlardır.

ÇİZELGE 3

KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ
BİRBİRİ İLE TUTARLILIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE
ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 3	I. Kur	65	37.1	96	54.9	14	8.0	175	72.0	11.29	4	<.05
	II. Kur	19	67.9	8	32.1	-	-	28	11.5			
	III. Kur	15	37.5	21	62.5	-	-	40	16.5			
	Toplam	99	40.7	128	52.7	14	6.6	243	100.0			

Amaçlardaki **4. soruda** Temel İngilizce Hazırlık Programı amaçlarının, temel İngilizce dersinde belirli bilgi ve becerilerin (konuşma, yazma vb.) geliştirilmesi bakımından uygun nitelikte olup olmadığı sorulmuştur. Programın sonunda, öğretim elemanlarından ve öğrencilerden oluşan 259 katılımcının % 45.7'si amaçları bu özellik için yeterli nitelikte bulurken, % 56.3'ü kısmen yanıtını vererek nitelik olarak amaçları orta derecede bulmuş ve % 7.7'si belirli bilgi ve becerilerin (konuşma, yazma vb.) geliştirilmesinde amaçları uygun nitelikte bulmadığını belirtmiştir. Bu sorunun bulgularına göre, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki yoktur ($p > 0.05$). Kurların görüşleri arasında da dördüncü soru bakımından önemli bir düzeyde ilişki yoktur ($p > 0.05$).

Amaçlardaki **5. soruda** Temel İngilizce Hazırlık Programı amaçlarının, temel İngilizce dersinde belirli tutum (İngilizcenin önemini takdir ediş, bu konuda çeşitli yayınları takip etme ve arkadaşlarına anlatma vb.) ve değerlerin (yabancı kültürel değerleri tanıma vb.) geliştirilmesi bakımından, uygun nitelikte olup olmadığı sorulmuştur. Programın sonunda, öğretim elemanlarından ve öğrencilerden oluşan 259 katılımcının % 40.5'i amaçları bu özellik için yeterli nitelikte bulurken, % 51.4'ü kısmen yanıtını vererek nitelik olarak amaçları orta derecede bulmuş ve % 8.1'i İngilizcede belirli tutum ve değerlerin geliştirilmesinde amaçları uygun nitelikte bulmadığını belirtmiştir. Bu sorunun bulgularına göre, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki yoktur

($p > 0.05$). Kurların görüşleri arasında da dördüncü soru bakımından önemli bir düzeyde ilişki yoktur ($p > 0.05$).

Programın amaçlarıyla ilgili **6. sorusunda** öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki yoktur ($p > 0.05$). Öğrenci ve öğretim elemanları % 71.0 gibi ortalamayla, Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, program için önceden belirlenmiş amaçların kendisinden beklenen işlevi kısmen yerine getirdiği görüşünde birleşmişlerdir. Katılımcıların % 20.8'i evet yanıtını vererek amaçların kendisinden beklenen işlevi yerine getirdiğini belirtirlerken, geriye kalan % 8.1 oranında öğrenci ve öğretim elemanı amaçların kendisinden beklenen işlevi yerine getirmediğini belirtmiştir.

Programın amaçlarıyla ilgili **7. sorusunda** öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki yoktur ($p > 0.05$). Öğrenci ve öğretim elemanları program sonunda dinleme becerisinin tam olarak etkili bir şekilde edinilemediği, ancak dinleme becerisinin program sonunda kısmen edinilebildiği görüşünde ortak yargıya varmışlardır. Kurlara göre ise, 175 kişiden oluşan alt-orta düzey grubun (I. Kur) % 8.6'sı amaçların gerçekleştirilmesinde, dinleme becerisinin etkili bir şekilde edinildiğine evet derken, % 60.6'sı kısmen yanıtını vermiş, % 30.9'u ise hayır yanıtını vermiştir. Bu soruya orta düzey grubun (II. Kur) (28 öğrenci) % 28.6'sı evet yanıtını, % 53.6'sı kısmen yanıtını, % 17.9'u hayır yanıtını vermiştir. Dinleme becerisinin program sonunda etkili bir şekilde edinilip edinilmediği sorusuna üst-orta düzey grubun (III. Kur) (40 öğrenci) % 17.5'i evet, % 50'si kısmen ve % 32.5'i hayır demiştir. Çizelge 4'te verilen 7. soruda kurlar arasında önemli düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Bu soru için alınan görüşler, ait olunan gruba göre bağımlılık göstermektedir.

Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerilerinden en zor gelişeni dinleme becerisidir ve buna rağmen dinleme becerisini geliştirmeye yönelik sınıf içi çalışmalara yeterince zaman ayrılmadığı gözlenmektedir (Demirel, 1993, s. 108).

ÇİZELGE 4

KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE, DİNLEME BECERİSİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 7	I. Kur	15	8.6	106	60.6	54	30.9	175	72.0	11.09	4	< .05
	II. Kur	8	28.6	15	53.6	5	17.9	28	11.5			
	III. Kur	7	17.5	20	50.0	13	32.5	40	16.5			
	Toplam	30	12.3	141	58.0	72	29.6	243	100.0			

Programın amaçlarıyla ilgili **8. sorusuyla** araştırma kapsamındaki öğrenci ve öğretim elemanlarından, programın sonunda konuşma becerisinin etkili bir şekilde edinilip, edinilmediğine dair görüş istenmiştir. Bu sorunun yanıtları incelendiğinde, hem öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında, hem de kurlara göre önemli düzeyde bir ilişki olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$). Öğrencilerin frekans dağılımına bakıldığında, yanıt olarak % 76'sı kısmen derken, % 24.3' ü hayır demiş, öğretim elemanlarının ise % 81.3' ü kısmen yanıtını verirken, % 18.8' i hayır yanıtını vermiştir. Programa katılan 259 katılımcı, programın sonunda konuşma becerisinin etkili bir şekilde değilde, kısmen edinildiği görüşünde birleşmişlerdir.

Konuşma, bilişsel becerilerin yanısıra psikomotor becerilerin gelişmesine bağlı olarak gelişmektedir. Konuşma öğretimi yabancı dil öğretiminin her aşamasında yapılmaktadır. Okuma ve yazma becerilerinin gelişiminin inşasında, sınıf içi konuşmalarının katkıları çok önemlidir (Casanave, 1988, s. 22).

Programın amaçlarıyla ilgili **9. sorusunda** okuma becerisinin programın sonunda etkili bir şekilde edinilip, edinilmediğine dair görüş istenmiştir. Bu sorunun bulguları incelendiğinde öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$). Öğrenci ve öğretim elemanları, okuma becerisinin program sonunda orta derecede edinildiği konusunda ortak yargıya varmışlardır. Kurlara göre bu

sorunun bulguları incelendiğinde ise, alt-orta düzey grubun (I. Kur) (175 kişi) % 34.3'ü amaçların gerçekleştirilmesinde okuma becerisinin etkili bir şekilde edinildiğine evet derken, % 55.4'ü kısmen yanıtını vermiş, % 10.3'ü ise hayır yanıtını vermiştir. Orta düzey grubun (II. Kur) (28 öğrenci) % 60.7'si evet yanıtını, % 39.3'ü kısmen yanıtını vermiştir. Bu soruya üst-orta düzey grubun (III. Kur) (40 öğrenci) % 50' si evet, etkili bir şekilde edinildi derken, % 50' si kısmen etkili bir şekilde edinildi demiştir. Çizelge 5'te verilen 9. soruda kurlar arasında önemli düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Seçeneklere göre kıkare çözümlemesi sonucunda elde edilen farkın önemli olmasının nedeni, ait olunan gruba göre görüşlerin farklılık göstermesidir. Yani katılımcıların çoğunluğunu oluşturan alt-orta düzey (I. Kur) öğrencilerinin büyük bir kısmı okuma becerisinin program sonunda kısmen etkili bir şekilde edinildiğini belirtirlerken, orta düzey (II. Kur) öğrencilerin çoğunluğu ise okuma becerisinin program sonunda etkili bir şekilde edinildiğini ve üst-orta düzey (III. Kur) öğrencilerinin yarısı okuma becerisinin etkili bir şekilde edinildiğini ve diğer yarıda kısmen etkili bir şekilde edinildiğini belirtmişlerdir.

Okuma, bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir. Okunulan metinden anlam çıkarma, okuma becerisinin öncelikli özelliğidir. Okuma metinlerinin içeriği, öğrenci ihtiyaçlarına uygun ve ilginç olacak şekilde seçilirse, öğrencinin derse katılımı ve motivasyonu artacağından bu becerinin gelişimi daha hızlı olacaktır. Okuma becerisinin gelişimiyle entegre olan kelime hazinesinin gelişimi için, hedef dilde sözlük kullanımı alışkanlığı öğrenciye kazandırılmalıdır (Arman, 1990).

ÇİZELGE 5

KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE, OKUMA BECERİSİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 9	I. Kur	60	34.3	97	55.4	18	10.3	175	72.0	9.64	4	.05
	II. Kur	17	60.7	11	39.3	-	-	28	11.5			
	III. Kur	20	50.0	20	50.0	-	-	40	16.5			
	Toplam	97	39.9	128	51.4	21	8.7	243	100.0			

Amaçlardaki **10. soru** açısından öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki yoktur ($p > 0.05$). Kurların görüşleri arasında da onuncu soruda önemli düzeyde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Frekans dağılımlarına göre, programın sonunda yazma becerisini etkili bir şekilde edinilip edinilmediğine dair soruya, öğrencilerin dörtte birinden fazlası (% 27.7 si) ve öğretim elemanlarının dörtte birine yakın kısmı (% 18.8'i) evet yanıtını verirken, öğrencilerin yarısından fazlası (% 54.1'i) ve öğretim elemanlarının yarısından fazlası (% 62.5'i) kısmen yanıtını ve öğrencilerin dörtte birine yakın bir kısmı (% 18.2'si) ve öğretim elemanlarının yine dörtte birine yakın kısmı (% 18.8'i) hayır yanıtını vermiştir.

Yabancı dil öğretiminde, dört temel dil beceri zincirinin son halkası yazma becerisidir. Sınıf içi uygulamalarında yazma becerisini geliştirmeye yönelik çalışmalara yer verilmeli, her düzeyde noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat edilmelidir (Demirel, 1993).

Amaçların **12. sorusunda** duygu ve düşünceleri sözle anlatma, kendini ifade etme amacının, program sonunda ne ölçüde gerçekleştiğine dair görüş istenmiştir. Bu soru için öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki yoktur ($p > 0.05$) ve öğrenci ve öğretim elemanları aynı evrenden gelen iki küme gibi görünmektedirler. Programın sonunda, öğretim elemanlarından ve öğrencilerden oluşan 259 katılımcının % 19.4'ü bu amacın az derecede gerçekleştiğini, % 49.0'u orta derecede gerçekleştiğini ve % 31.6'sı iyi derecede gerçekleştiğini belirtmiştir. Kurlara göre bu sorunun bulguları değerlendirildiğinde, kurların görüşleri arasında da anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$).

Amaçların **16. sorusunda** kelime hazinesini geliştirme ve kullanmaya ait görüşlerde ise öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki yoktur ($p > 0.05$). Bu soru için öğrenci ve öğretim elemanları aynı evrenden gelen iki küme gibi görünmektedirler. Kurlara göre bu sorunun bulguları değerlendirildiğinde, programın sonunda kelime hazinesinin gelişimini alt-orta düzeyin (I. Kur) % 2.9'u çok iyi bulurken, % 25.1'i iyi derecede, % 42.9'u orta derecede, % 27.4'ü az düzeyde ve % 1.7'si ise bu soruya hiç yanıtını vererek olumsuz bulmuştur. Orta düzey grup (II. Kur) öğrencilerininin % 10.7'si

kelime hazinesinin gelişimini çok iyi bulurken, % 39.3'ü iyi derecede, % 32.1'i orta derecede, % 17.9'u az düzeyde bularak değerlendirmişlerdir. Üst-orta düzey grup (III. Kur) öğrencilerinin % 10'u kelime hazinesinin gelişimini çok iyi bulurken, % 52.5'i iyi derecede, % 27.5'i orta derecede, % 10'u az düzeyde bulmuş ve bu düzey kurda hiç yanıtını vererek olumsuz görüş bildiren öğrenci olmamıştır. Çizelge 6'da verilen 16. soruda kurlar arasında önemli düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($p < 0.01$). Kelime hazinesinin gelişimine ilişkin kurlara göre görüşler, ait olunan gruba göre farklılık göstermektedirler. Orta düzey kurlar ve üst-orta düzey kurlar kelime hazinesinin gelişiminin iyi derecede olduğu görüşünde birleşirken, alt-orta düzey kurlar orta derecede olduğu görüşünü paylaşmışlardır.

Yabancı dil öğretiminde, öğretilecek sözcüklerin seçiminde öğretmenlerin bilinçli ve tutarlı olması beklenmektedir. Bunda ölçüt, kullanım sıklığı olan ve öğrencilerin ilgi duydukları alanlara dönük seçilmiş sözcükler olmalıdır ve bir ders saatinde öğretilecek sözcük sayısı ve öğretme yöntemi önceden belirlenmelidir. Öğrenciler öğrendikleri sözcükleri aktif olarak kullanabilmelidir. Kelime hazinesinin gelişiminde, öğrenilen sözcüğün düzgün telaffuzuyla birlikte diğer anlamlarının da kavranması ve cümle içinde doğru olarak kullanılması istendik bir durumdur, ancak böyle yüksek bir beklenti eğitimin hedefine ulaşılabilirliği açısından yanıltıcı olabilir (Demirel, 1993, s.125).

ÇİZELGE 6

KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE KELİME HAZİNESİNİ GELİŞTİRME VE KULLANMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken		Çok İyi		İyi		Orta		Az		Hiç		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Soru 16	I. Kur	5	2.9	44	25.1	75	42.9	48	27.4	3	1.7	175	72.0
	II. Kur	3	10.7	11	39.3	9	32.1	5	17.9	-	-	28	11.5
	III. Kur	4	10.0	21	52.5	11	27.5	4	10.0	-	-	40	16.5
	Toplam	12	4.9	76	31.3	95	39.1	57	23.0	3	1.6	243	100.0

$$X^2 = 22.93 \quad sd = 8 \quad p < 0.01$$

Amaçların 17. sorusunda dilbilgisi kurallarını bilme ve doğru olarak kullanmaya ait görüşlerde hem öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Frekans dağılımlarına göre, programın sonunda dilbilgisi kurallarını bilme ve doğru olarak kullanmaya ait görüşlerde; öğrencilerin % 22.2'si bu amacın çok iyi derecede gerçekleştiğini belirtirken, % 50.6' sı iyi derecede, % 27.2' si orta derecede gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarının bu soruya % 31.3'ü çok iyi derecede yanıtını verirken, % 43.8'i iyi derecede demiş ve % 25'i orta derecede gerçekleştiğini belirtmişlerdir.

Kurlara göre (Çizelge 7) önemli düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Bu sorunun yanıtlarında, ait olunan guruplara göre farklılıklar bulunmuştur. Kurlara göre **onyedinci sorunun** bulguları değerlendirildiğinde, programın sonunda dilbilgisi kurallarını bilme ve doğru olarak kullanmaya ait görüşlerde; alt-orta düzeyin (I. Kur) % 17.1'i çok iyi olarak değerlendirirken, % 51.4'ü iyi derecede, % 26.3'ü orta derecede, % 2.9'u az düzeyde ve % 1.6'sı ise tamamiyle olumsuz olarak değerlendirmiştir. Orta düzey grup (II. Kur) öğrencilerinin % 28.6'sı dilbilgisi kurallarını bilme ve doğru olarak kullanma amacının çok iyi derecede gerçekleştiğini söylerken, % 53.6'sı iyi derecede, % 17.8'i orta derecede gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Üst-orta düzey grup (III. Kur) öğrencilerinin % 40'ı dilbilgisi kurallarını bilme ve doğru olarak kullanma amacının gerçekleşme düzeyini çok iyi bulurken, % 45'i iyi derecede, % 15'i orta derecede bulmuş ve bu amaç için bu düzey kurda olumsuz görüş bildiren öğrenci olmamıştır.

ÇİZELGE 7

KURLARA GÖRE, TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE DİLBİLGİSİ KURALLARINI BİLME VE DOĞRU OLARAK KULLANMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken		Çok İyi		İyi		Orta		Az		Hiç		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Soru 17	I. Kur	30	17.1	90	51.4	46	26.3	5	2.9	4	1.6	175	72.0
	II. Kur	8	28.6	15	53.6	5	17.8	-	-	-	-	28	11.5
	III. Kur	16	40.0	18	45.0	6	15.0	-	-	-	-	40	16.5
	Toplam	54	22.2	123	50.6	57	22.2	5	3.3	4	1.6	243	100.0

$$X^2 = 16.21 \quad sd = 8 \quad p < 0.05$$

Amaçların **18. sorusunda** anadili İngilizce olan şahısların normal hızdaki konuşmalarını anlamaya ait görüş değerlendirmelerinde, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Frekans dağılımına bakıldığında; öğrencilerin % 28'si bu amacın iyi derecede gerçekleştiğini belirtirken, % 41.2'si orta derecede, % 30.8'i az derecede gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarının bu soruya % 37.5'i iyi derecede gerçekleşmiştir yanıtını verirken, % 43.8'i orta derecede gerçekleştiğini ve % 18.8'i az derecede gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerinde ait olunan gruplara göre farklılıklar bulunmamıştır. Kurların görüşleri arasında (Çizelge 8) önemli düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.01$).

Kurlara göre **18. sorunun** bulguları Çizelge 8'de incelendiğinde, programın sonunda anadili İngilizce olan şahısların normal hızdaki konuşmalarını anlamaya ait görüşlerde; alt-orta düzeyin (I. Kur) % 1.7'si yeterliği çok iyi olarak değerlendirirken, % 18.9'u iyi derecede, % 42.9'u orta derecede, % 31.4'ü az düzeyde ve % 5.1'i ise tamamiyle olumsuz olarak değerlendirmiştir. Orta düzey grup öğrencilerinin (II. Kur) % 7.1'i bu amacının çok iyi derecede gerçekleştiğini söylerken, % 21.4'ü iyi derecede, % 53.6'sı orta derecede, % 17.9'u az düzeyde gerçekleştiğini belirtmiştir. Üst-orta düzey grup (III. Kur) öğrencilerinin % 22.5'i bu amacının gerçekleşme düzeyini çok iyi bulurken, % 37.5'i iyi derecede, % 25'i orta derecede, % 15'i az düzeyde bulmuş ve bu düzeyde tamamiyle olumsuz görüş bildiren öğrenci olmamıştır. Kurların görüşleri, ait olunan gruplara bağlıdır. Alt-orta düzey ve orta düzey kurlar anadili İngilizce olan şahısların normal hızdaki konuşmalarını anlama yeterliğini orta derecede bulurlarken, üst-orta düzey kurlar bu yeterliği iyi derecede bulmuşlardır.

Ana dili İngilizce olan şahısların normal hızdaki konuşmalarında, konuşmacıdan gelen mesajın anlaşılmasında en küçük ayrıntıların anlaşılmasından çok, genel bir bilginin alınmış olması çok önemlidir. Konuşmacıdan gelen mesajın tam olarak anlaşılması da, iletişim kurulmasındaki amaca, konuşmacı ile dinleyicinin ortak yaşantılarının çokluğuna ve aynı sosyal ve kültürel ortamdan gelişlerine göre anlamlılık kazanmaktadır (Demirel, 1993, s. 108).

ÇİZELGE 8

KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE ANADİLİ İNGİLİZCE OLAN ŞAHISLARIN NORMAL HIZDAKİ KONUŞMALARINI ANLAMA YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken		Çok İyi		İyi		Orta		Az		Hiç		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Soru 18	I. Kur	3	1.7	33	18.9	75	42.9	55	31.4	9	5.1	175	72.0
	II. Kur	2	7.1	6	21.4	15	53.6	5	17.9	-	-	28	11.5
	III. Kur	9	22.5	15	37.5	10	25.0	6	15.0	-	-	40	16.5
	Toplam	14	5.8	54	22.2	100	41.2	66	26.7	9	4.1	243	100.0

$$X^2 = 40.56 \quad sd = 8 \quad p < 0.01$$

Amaçlardaki **19. soruda** İngilizce konuşan ülkelerin kültürel değerleri hakkında bilgi edinme yeterliği hakkında görüş istenmektedir. Bu sorunun bulgularına göre öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde anlamlı bir ilişki yoktur ($p > 0.05$). Verilerin frekans dağılımlarına göre; öğretim elemanlarının üçte biri (% 37.5) İngilizce konuşulan ülkelerin kültürel değerleri hakkında bilgi edinme amacının gerçekleşme düzeyini iyi derecede bulurken, yarıya yakın bir kısmı ise (% 43.8) orta derecede ve diğer % 18.8'i ise az derecede bulmuştur. Öğrencilerin beşte biri (%19.8) bu amacın gerçekleşme düzeyini iyi derecede değerlendirirken, beşte ikisine yakın bir kısmı (% 38.7) orta derecede ve diğer beşte ikisi (% 41.5) az derecede bulmuştur. Bu bulgulara bakarak, öğrencilerin büyük bir oranının İngilizce konuşan ülkelerin kültürel değerleri hakkında bilgi edinme yeterliği konusunda olumsuz görüşü paylaştıkları yorumlanabilirken, öğretim elemanlarının ise program sonunda İngilizce konuşan ülkelerin kültürel değerler hakkında bilgi edinme amacının orta derecede gerçekleştiğine inandıkları, yorumlanabilir. Bu soruya kurlar açısından bakıldığında, kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$). İngilizce konuşan ülkelerin kültürel değerleri hakkında bilgi edinme yeterliği konusundaki görüşler, ait olunan gruplardan bağımsızdır.

Dil öğrenilmesi tamamen iletişim amaçlı olduğundan, yabancı dil öğrenen insanların en büyük gayesi hedef dil aracılığıyla, hedef toplumla; o toplumun insanlarıyla, kültürleriyle, teknolojisi ile iletişim kurmaktır. Toplumunu tanıyarak, toplumla bütünleşmeye çalışmak bir

olgunlaşma sürecidir. Bu sürece toplumsallaşma süreci denir. İnsanların dilin farklı kullanımlarında da toplumsallaşmaları gerekir. Konuşurken, uygun yerde, uygun biçimde konuşabilmek için hedef toplumla ilgili gerekli bilgiye sahip olma ve bu bilgiyi kullanabilme, iletişimsel açıdan önemlidir (Contazzi, 1990, s. 57). Eğitimin amacı, eğitimsiz insanların ön yargılarıyla yaklaştıkları ya da rahatsız oldukları bu farklılıklara zenginlik ve çeşitlilik olarak bakabilen insanlar yetiştirmektir (Tercanlıoğlu, 1996, s.17). Eğitim, insanların düşünce biçimini değiştirmek içindir ve dil öğretimi bir şeye yeni ve farklı açılardan bakmak için fırsatlarla doludur (Barrow, 1990, s. 6).

Amaçların **21. sorusunda** İngilizce konuşulan ülkelerde, yapılan akademik çalışmalara katılmak için öğrenilen dilin yeterliliğine ait görüşlerde hem öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında (Çizelge 9), hem de kurlara göre (Çizelge 10) önemli düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.01$). Bu soru için seçeneklere ilişkin kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemlidir. Hem kurların görüşleri, hem de öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri, ait olunan gruplara göre farklılık göstermektedir.

Çizelge 9’da belirtildiği gibi öğrencilerin % 15.2’si yurtdışı akademik çalışmalara katılabilmek için öğrenilen dili evet diyerek yeterli bulurken, % 84.8’i ise kısmen yeterli bulmuştur. Öğretim elemanlarının % 56.2’si öğrenilen dili yeterli bulunken, % 43.8’i kısmen yeterli bulmuştur. Nitekim, öğretim elemanları öğrencilere büyük bir oranla, yurtdışındaki akademik çalışmalara katılabilmek için, programda öğrenilen dili yeterli görmüşlerdir.

ÇİZELGE 9

TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI’NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE, İNGİLİZCE KONUŞULAN ÜLKELERDE YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARA KATILMAK İÇİN ÖĞRENİLEN DİLİN YETERLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 21	Öğrenci	37	15.2	206	84.8	-	-	243	93.8	14.6	1	.01
	Öğretmen	9	56.2	7	43.8	-	-	16	6.2			
	Toplam	46	17.8	213	82.2	-	-	259	100.0			

Kurlara göre bu sorunun bulguları incelendiğinde ise, alt-orta düzey grubun (I. Kur) (175 kişi) % 8.6'sı amaçların gerçekleştirilmesinde öğrenilen dili evet diyerek yeterli bulurken, % 61.1'i ise kısmen yeterli bulmuş ve % 30.3'ü ise hayır yanıtını vererek yetersiz bulmuştur. Orta düzey grubun (II. Kur) (28 öğrenci) % 39.3'ü evet yanıtını, % 42.9'u kısmen yanıtını, % 17.9'u hayır yanıtını vermiştir. Üst-orta düzey grubun (III. Kur) (40 öğrenci) % 27.5'i evet derken, % 50'si kısmen ve % 22.5'i hayır demiştir. Çizelge 10'da bulguları verilen 21. soru için kurların görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir ($p < 0.01$). Kurların görüşleri, ait olunan gruplara göre farklılık göstermektedir.

ÇİZELGE 10

KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE İNGİLİZCE KONUŞULAN ÜLKELERDE YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARA KATILMAK İÇİN ÖĞRENİLEN DİLİN YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 21	I. Kur	15	8.6	107	61.1	53	30.3	175	72.0	23.24	4	< .01
	II. Kur	11	39.3	12	42.9	5	17.9	28	11.5			
	III. Kur	11	27.5	20	50.0	9	22.5	40	16.5			
	Toplam	37	15.2	139	57.2	67	27.6	243	100.0			

Programın amaçlarıyla ilgili **23. sorusunda** öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki yoktur ($p > 0.05$). Kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemsizdir. Bu sorunun bulgularına göre öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerindeki fark, ait olunan gruptan bağımsızdır. Kurlara göre ise, 175 kişiden oluşan alt-orta düzey grubun (I. Kur) % 39.4'ü amaçların gerçekleştirilmesinde programın sonunda ilgili mühendislik dalında mesleki derslerin İngilizce takip edilerek, anlaşılıp anlaşılamayacağı hususuna evet derken, % 54.9'u kısmen yanıtını vermiş, % 5.7'si ise hayır yanıtını vermiştir. Orta düzey grubun (II. Kur) (28 öğrenci) % 57.1'i evet yanıtını,

% 35.8'i kısmen yanıtını, % 7.1'i hayır yanıtını vermiştir. Üst-orta düzey grubun (III. Kur) (40 öğrenci) % 65'i evet, % 25'i kısmen ve % 10'u hayır yanıtını vermiştir. Çizelge 11'de verilen 23. Sorunun bulgularına göre kurların görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir ($p < 0.01$). Mesleki dersleri İngilizce takip etmede öğrenilen dilin yeterliğine ilişkin görüşler, ait olunan gruplara göre farklılık göstermektedir. Alt-orta düzey kurlar programda öğrenilen dili kısmen yeterli bulurlarken, orta ve üst-orta düzey kurlar öğrenilen yabancı dili yeterli bulmuşlardır.

Mesleki dersleri takip etmede ve meslek yaşamında, ikinci bir yabancı dili öğrenme özellikle bilimsel çalışmaların yürütülmesinde değişik ekollerin kuram ve uygulamalarını tanımayı sağlayacak, dolayısıyla belli bir ekol ya da akıma şartlanmayı önleyecektir. Bütün bilim ve sanat alanlarında dünyadaki gelişmelerin yeterince işlenebilmesinde ikinci yabancı dilin önemli payı olacaktır (Aksan, 1993, s.7-8).

ÇİZELGE 11

KURLARA GÖRE TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE İLGİLİ MÜHENDİSLİK DALINDA MESLEKİ DERSLERİN İNGİLİZCE TAKİP EDİLMESİNDE ÖĞRENİLEN DİLİN YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 23	I. Kur	69	39.4	96	54.9	10	5.7	175	72.0	13.53	4	< .01
	II. Kur	16	57.1	10	35.8	2	7.1	28	11.5			
	III. Kur	26	65.0	10	25.0	4	10.0	40	16.5			
	Toplam	111	45.7	116	47.7	16	6.6	243	100.0			

Amaçlardaki 25. soruda temel İngilizce hazırlık programı bitirildiğinde, programda öğrenilen İngilizce'nin, farklı üniversiteler arası bilgi alışverişi için bilgisayar dilini kullanabilmede yararlı olup olamayacağı hakkında görüş sorulmuştur. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının çoğunluğu bu amaç için öğrenilen dili yeterli bulmuşlardır. Bu soru için, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı

gibi ($p > 0.05$), kurların görüşleri arasında da önemli bir düzeyde ilişki yoktur ($p > 0.05$). Bu soruya ilişkin görüşler, aynı evrenden gelen gruplar gibi görülmektedir.

Amaçlardaki **26. soruda** sözü geçen program bitirildiğinde, programda öğrenilen İngilizce'nin, geçerlikleri ve güvenilirlikleri tüm dünya ülkelerince kabul gören TOEFL, CAP, CAE, FCE gibi standart sınavlarda başarılı olmak için bir temel oluşturup oluşturamayacağı hakkında görüş sorulmuştur. Bu soru için de, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı gibi ($p > 0.05$), kurların görüşleri arasında da önemli bir düzeyde ilişki yoktur ($p > 0.05$). Kay kare çözümlenmeleri sonucunda elde edilen fark önemsizdir. Bu soruya ilişkin görüşler ait olunan gruplardan bağımsızdır. Tüm kurlar ve öğrenci ve öğretim elemanları programda öğrenilen dilin, bahsedilen sınavlarda başarılı olmak için bir temel oluşturabileceği görüşünde birleşmişlerdir.

Programın İçeriğine İlişkin Bulgular ve Yorumları

İçerik ögesinde yer alan **27. soruda** sözü geçen programın içeriğinin, programın amaçlarını gerçekleştirebilecek nitelikte olup olmadığı hakkında görüş istenmiştir. İçerikle ilgili bu soru için öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı gibi ($p > 0.05$), kurların görüşleri arasında da önemli bir düzeyde ilişki yoktur ($p > 0.05$). Öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ve ayrıca tüm kurların görüşleri, programın içeriğinin amaçları gerçekleştirebilmede orta derecede bir niteliğe sahip olduğu yanıtında yoğunlaşmıştır.

İçeriğin **28. sorusunda** ders konularının kendisinden beklenen işlevi yerine getirip getirmediği hakkında görüş bildirilmesi istendiğinde, bu soru için de öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde anlamlı bir ilişki ($p > 0.05$) bulunmadığı gibi, kurların görüşleri arasında da önemli bir düzeyde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Öğrenci ve öğretim elemanları ve ayrıca tüm kurlar büyük bir çoğunlukla, programın amaçlarının gerçekleşmesinde, içeriğinin kendisinden beklenen işlevi kısmen yerine getirdiğini belirtmişlerdir. Bu soru için bildirilen görüşler, ait olunan gruplardan bağımsızdır.

İçeriğin **29. sorusunda** içeriğin öğrencinin ilgisini çekerek motive edebilecek nitelikte olup olmadığı sorulduğunda, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$), ancak kurların görüşleri arasında anlamlı bir düzeyde ilişki bulunmuştur ($p > 0.05$).

Çizelge 12’de belirtildiği gibi kurlara göre ise, 175 kişiden oluşan alt-orta düzey grubun (I. Kur) % 17.1’i içeriği öğrencinin ilgisini çekerek motive edebilecek nitelikte bulunduğunu evet yanıtını vererek % 62.3’ü kısmen yanıtını işaretleyerek, % 20.6’sı ise hayır yanıtını vererek görüş bildirmişlerdir. Orta düzey grubun (II. Kur) (28 öğrenci) %14.3’ü evet yanıtını, % 64.3’ü kısmen yanıtını, % 21.4’ü hayır yanıtını vermiştir. Üst-orta düzey grubun (III. Kur) (40 öğrenci) % 5’i evet, % 52.5’i kısmen, % 42.5’i hayır yanıtını vermiştir. Seçeneklere ilişkin kıkare çözümlemesi sonucu elde edilen fark önemlidir ve bu soruya ilişkin kurların görüşleri ait olunan gruplara göre farklılık göstermektedir. Alt-orta düzey ve orta düzey kurlar içeriği öğrenciyi motive etmede büyük bir oranda kısmen yeterli bulurlarken, üst-orta düzey kurların yarıya yakını motivasyonu artırmada içeriği yetersiz bulurken, yarıdan biraz fazlası bu konuda programın içeriğini kısmen yeterli bulmuştur.

ÇİZELGE 12

KURLARA GÖRE İÇERİĞİN, ÖĞRENCİNİN MOTİVASYONUNU ARTIRMADAKİ YETERLİĞİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 29	I. Kur	30	17.1	109	62.3	36	20.6	175	72.0	10.37	4	0.05
	II. Kur	4	14.3	18	64.3	6	21.4	28	11.5			
	III. Kur	2	5.0	21	52.5	17	42.5	40	16.5			
	Toplam	36	14.8	148	60.9	59	24.3	243	100.0			

İçeriğin **30. sorusunda** içerikte yer alan tüm konuların önemli olup olmadığı hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$), ancak kurların görüşleri arasında ileri düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.01$).

Alt-orta düzey grup öğrencilerinin (III. Kur) % 46.3'ü bu soruya evet derken, % 40.6'sı kısmen ve % 13.1'i hayır demiştir. Orta düzey grup (II. Kur) öğrencilerinin dörtte biri (% 25) evet, yarısı (% 50) kısmen ve yine dörtte biri (% 25) hayır yanıtını vermiştir. Üst-orta düzey grup (III. Kur) öğrencilerinin % 15'i evet, % 65'i kısmen ve % 20'si hayır yanıtını vermiştir (Çizelge 13). Seçeneklere ilişkin kay kare çözümlemesi sonucunda kurların görüşleri arasında elde edilen fark önemlidir. Bu sorudaki görüşler ait olunan gruplara göre farklılık göstermektedir. Alt-orta düzey kurlar, içerikte yer alan tüm konuları önemli bulurken, orta düzey ve üst-orta düzey kurlar tüm konuları önemli bulmamış, orta derecede yanıtını vererek bazı konuların içerikte yer almasını gereksiz bulmuşlardır.

ÇİZELGE 13

KURLARA GÖRE İÇERİKTE YER ALAN TÜM KONULARIN ÖNEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 30	I. Kur	81	46.3	71	40.6	23	13.1	175	72.0	16.90	4	< .01
	II. Kur	7	25.0	14	50.0	7	25.0	28	11.5			
	III. Kur	6	15.0	26	65.0	8	20.0	40	16.5			
	Toplam	94	38.7	111	45.7	38	15.6	243	100.0			

İçeriğin **33. sorusunda** içerikte yer alan bilgilerin sunulmasının öğrenme ilkelerine (örneğin basitten karmaşığa, somuttan soyuta gibi) uygun olarak, düzenlenip düzenlenmediği hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının ve kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların görüşleri ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ağırlıklı bir ortalama ile, içerikte yer alan bilgilerin sunulmasının, öğrenme ilkelerine (örneğin basitten karmaşığa, somuttan soyuta gibi) uygun olarak düzenlediği yargısında birleşmiştir.

Yabancı dil öğretiminde öğretilen konular belli bir sıraya konulmalıdır. Bu konular, basitten başlayarak karmaşığa doğru, somut kavramlardan soyuta doğru öğretilmelidir. Önce basit cümle kalıplarından başlayarak bileşik ve karmaşık cümle kalıplarının öğretimine çalışılmalıdır. Gösterilmesi ve açıklanması kolay olan sözcüklerden ve somut kavramlardan,

sınıf içindeki ve yakın çevredeki nesnelere başlayıp daha sonra soyut kavram ve düşüncelere geçilmelidir (Demirel, 1993, s. 24).

İçeriğin **34. sorusunda** ders kitabında yer alan, okuma metinlerinin amaçları gerçekleştirilecek nitelikte olup olmadığı hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının ve kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların görüşleri ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ağırlıklı bir ortalama ile, ders kitabında yer alan metinlerin, amaçları kısmen gerçekleştirilecek nitelikte olduğu yargısında birleşmiştir .

İçeriğin **35. sorusunda** ders kitabında yer alan söyleşi / diyalogların amaçları gerçekleştirilecek nitelikte olup olmadığı hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının ve kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların görüşleri ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ağırlıklı bir ortalama ile (yaklaşık % 56), ders kitabında yer alan söyleşi / diyalogların, amaçları kısmen gerçekleştirilecek nitelikte olduğu yargısında birleşmiştir .

İçeriğin **36. sorusunda** ders kitabında yer alan dilbilgisi açıklamalarının, amaçları gerçekleştirilecek nitelikte olup olmadığı hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının ve kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların görüşleri ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ağırlıklı bir ortalama ile, ders kitabında yer alan dilbilgisi açıklamalarının, amaçları gerçekleştirilecek nitelikte olduğu yargısında birleşmiştir .

İçeriğin **37. sorusunda** ders kitabında yer alan dinleme metinlerinin, amaçları gerçekleştirilecek nitelikte olup olmadığı hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının ve kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların görüşleri ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ağırlıklı bir ortalama ile (yaklaşık % 63), ders kitabında yer alan dinleme metinlerinin, amaçları kısmen gerçekleştirilecek nitelikte olduğu yargısında birleşmiştir .

İçeriğin **39. sorusunda** kitap dışı ek materyallerin (supplement) içerdiği bilgilerin, ders kitaplarını destekleyerek amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte olup olmadığı hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olduğu ($p < 0.05$) Çizelge 14’de belirtilmiştir. Öğrencilerin % 71.2’si bu soruya evet yanıtını, % 23.5’i kısmen yanıtını, % 5.3’ü hayır yanıtını vermişlerdir. Bu soruya öğretim elemanlarının % 37.5’i evet, % 62.6’sı kısmen yanıtını vermiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu ek materyalleri içeriği destekleyecek ve amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte bulurlarken, öğretim elemanlarının çoğunluğu ise ek materyalleri bu konuda kısmen yeterli bulmuşlardır. Bu soruyla ilişkili olarak, kurların görüşleri arasında ileri düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.01$). 175 Kişiden oluşan alt-orta düzey grubun (I. Kur) % 72’si kitap dışı ek materyallerin (supplement) içerdiği bilgilerin ders kitaplarını destekleyerek amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte olduğunu belirtmiş, % 25.1’i kısmen gerçekleştirebileceği yanıtını vermiş, % 2.9’u ise gerçekleştiremeyeceği yanıtını vermiştir. Orta düzey grubun (II. Kur) (28 öğrenci) % 89.3’ü bu soruya evet yanıtını, % 10.7’si kısmen yanıtını vermiştir. Üst-orta düzey grubun (III. Kur) (40 öğrenci) % 55.5’i yine bu soruya evet, % 27.5’i kısmen ve % 17.5’i hayır yanıtını vermiştir. Çizelge 15’de verilen 39. soruda kurlar arasında ileri düzeyde önemli bir ilişki olduğu ve bu soruya ait görüşlerin ait olunan guruplara göre farklılık içerdiği görülmektedir.

ÇİZELGE 14

AMAÇLARIN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDE, KİTAP DIŞI EK MATERYALLERİN (SUPPLEMENT) İÇERDİĞİ BİLGİLERİN NİTELİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 39	Öğrenci	173	71.2	57	23.5	13	5.3	243	93.8	8.82	2	.05
	Öğretmen	6	37.5	10	62.6	-	-	16	6.2			
	Toplam	179	69.1	67	25.5	13	5.4	259	100.0			

ÇİZELGE 15

KURLARA GÖRE AMAÇLARIN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDE, KİTAP DIŞI EK MATERYALLERİN (SUPPLEMENT) İÇERDİĞİ BİLGİLERİN NİTELİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 39	I. Kur	126	72.0	44	25.1	5	2.9	175	72.0	19.68	4	< .01
	II. Kur	25	89.3	3	10.7	-	-	28	11.5			
	III. Kur	22	55.0	11	27.5	7	17.5	40	16.5			
	Toplam	173	71.2	58	23.5	12	5.3	243	100.0			

İçeriğin **41. sorusunda** ders kitaplarının Türk öğrencilerinin gereksinimlerini karşılayabilecek nitelikte olup olmadığı hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının ve kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların görüşleri ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ağırlıklı bir ortalama ile, ders kitaplarının Türk öğrencilerinin gereksinimlerini kısmen karşılayabilecek nitelikte olduğu yargısında birleşmiştir.

Yabancı dil öğretim programı her şeyden önce öğrencilerin yabancı dil ve iletişim öğeleriyle karşı karşıya gelmesini sağlayan bir araçtır. Bu aracın geliştirilmesinde, başlangıç noktasını öğrencinin dil ve iletişim ihtiyaçları oluşturmalıdır. Bu ihtiyaçlara dayalı yabancı dil öğretim programının yapılandırılmasında izlenmesi gereken basamaklar, programın dört temel ögesidir (Sönmez, 1994).

İçeriğin **46. sorusunda** ders kitaplarının her ünitesiyle ilgili yeterli görsel ve işitsel araçlara sahip olup olmadığı sorulmuştur. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının ve kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların görüşleri ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ağırlıklı bir ortalama ile, ders kitaplarının her ünitesiyle ilgili yeterli görsel ve işitsel araçlara, kısmen yanıtıyla orta derecede sahip olduğu yargısında birleşmiştir. Yabancı dil öğretiminde görsel ve işitsel araçlar, öğretimin daha etkili olmasını sağlamakta, öğrenci ilgisini derse çekmekte ve sınıf içinde doğal ortamın oluşmasına yardımcı olmaktadır. Görsel araçlar öğretilen sözcüklerin,

kavramların ve cümle yapılarının daha kolay anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. “Bir resim bin sözcük değerinde” olduğu gerçeği özellikle yabancı dil öğretim uygulamalarında daha çok görülmektedir. İşitsel araçlar da doğru dil alışkanlıklarının kazanılmasında ve tekrar alıştırmalarının yapılmasında etkili olmaktadır (Demirel, 1993, s. 24).

İçeriğin **47. sorusunda** ders kitaplarının, bu programda öğretilen yabancı dil (İngilizce) öğretimi açısından yeterince etkili olup olmadığı sorulmuştur. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının ve kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların görüşleri ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ağırlıklı bir ortalama ile, ders kitaplarının bu programda öğretilen yabancı dil (İngilizce) öğretimi açısından kısmen etkili olduğu yargısında birleşmiştir.

İçeriğin **48. sorusunda** ders kitaplarının öğrencilerde eleştirel, mantıksal ve yaratıcı düşünme becerileri geliştirmede yeterli olup olmadığı sorulmuştur. Bu soruya ilişkin olarak, öğrenci ve öğretim elemanlarının ve kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların görüşleri ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ağırlıklı bir ortalama ile, ders kitaplarının öğrencilerde eleştirel, mantıksal ve yaratıcı düşünme becerileri geliştirmede kısmen yeterli olduğu yargısında birleşmiştir.

Sınıf içinde öğretilen bilgilerin günlük iletişimde nasıl kullanılacağına öğrencilere gösterilmesi gerekir. Sınıf-içi öğrenmelerinin kalıcı olması için örneklerin günlük yaşama geçirilmesini sağlamak ve bilgi transferinde öğrencilerin mantıksal, yaratıcı düşünme becerilerini geliştirerek öğrendiklerini kullanma olanağının verilmesi uygun olur (Demirel, 1993, s. 25). Eleştirel fikirlerin gelişmesinde, en büyük katkı okuma-anlama derslerinden gelmektedir. Okuma derslerinde en çok kullanılan yöntemlerden birisi okunan eserin özgün bir şekilde yorumlanmasıdır (Tercanlıoğlu, 1996, s. 20).

Programın Öğretim Süreçlerine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Öğretim süreçlerinin **49. sorusunda** programda, İngilizce öğretiminde teorik bilgi ve uygulama dengesinin sağlanabilme yeterliği hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$). Kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark

önemsizdir ve bu konudaki görüşler, ait olunan gruptan bağımsızdır. Öğrenci ve öğretim elemanlarının çoğunluğu programda İngilizce öğretiminde teorik bilgi ve uygulama dengesinin sağlanabilmesini kısmen yeterli bulmuşlardır.

Ancak kurların görüşleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Çizelge 16'da verildiği gibi, alt-orta düzey grup öğrencilerinin (I. Kur) % 33.7'si bu soruya evet derken, % 56.6'sı kısmen ve % 9.7'si hayır demiştir. Orta düzey grup öğrencilerinin (II. Kur) % 57.1'i evet, % 28.6'sı kısmen, % 14.3'ü hayır yanıtını vermiştir. Üst-orta düzey grup öğrencilerinin (III. Kur) % 40.0'ı bu soruya evet, % 42.5'i kısmen, % 17.5'i hayır demiştir. Bu sorunun yanıtlarına ilişkin görüşler, ait olunan gruplara bağımlıdır. Alt-orta düzey ve üst-orta düzey kurların çoğunluğu, programda İngilizce öğretiminde teorik bilgi ve uygulama dengesinin sağlanabilmesini kısmen yeterli bulurlarken, orta düzey öğrencilerinin çoğunluğu yeterlidir görüşünü paylaşmışlardır.

ÇİZELGE 16

KURLARA GÖRE, İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE TEORİK BİLGİ VE UYGULAMA DENGESİNİN YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X^2	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 49	I. Kur	59	33.7	99	56.6	17	9.7	175	72.0	9.93	4	< .05
	II. Kur	16	57.1	8	28.6	4	14.3	28	11.5			
	III. Kur	16	40.0	17	42.5	7	17.5	40	16.5			
	Toplam	91	37.4	124	51.0	28	11.5	243	100.0			

Öğretim süreçlerinin **50. sorusunda** İngilizce öğretiminde dersin anlaşılır hale getirilmesinin yeterliliği hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının ve kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların görüşleri ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ağırlıklı bir ortalama ile (yaklaşık % 55), derslerin anlaşılır hale getirilmesinin yeterli olduğu yargısında birleşmiştir.

Öğretim süreçlerinin **52. sorusunda** İngilizce öğretiminde derste yapılan yanlışların anında düzeltilerek geri-bildirim konusunun yeterliliği hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının ve kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların görüşleri ve öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri ağırlıklı bir ortalama ile (yaklaşık % 67), İngilizce öğretiminde derste yapılan yanlışların anında düzeltilerek geri-bildirim konusunun yeterli olduğu yargısında birleşmiştir.

Yabancı dil öğretiminde, özellikle tekrar alıştırmalarında yanlış yapıldığında, doğrusu tekrarlatılarak hemen yanlış düzeltilmelidir. Ancak kesintisiz konuşmalarda yanlışlar anında değil, konuşma bittikten sonra düzeltilmelidir (Demirel, 1993, s. 25).

Öğretim süreçlerinin **55. sorusunda** programın düzeylere göre haftalık ders saati süresinin yeterliği hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$), ayrıca bu sorunun yanıtına göre kurların görüşleri arasında da anlamlı düzeyde bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Hem kurların tamamına yakın kısmı hem de öğrenci ve öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu düzeylere göre haftalık ders saati süresinin yeterliği konusunda olumlu görüş bildirerek hem fikir olmuşlardır.

Öğretim süreçlerinin **56. sorusunda** programın haftalık ders saatlerinin günlere dağılımının uygunluğu hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$). Öğrenci ve öğretim elemanları haftalık ders saatlerinin günlere dağılımını kısmen yeterli bulmuşlardır. Ayrıca bu sorunun yanıtına göre kurların görüşleri arasında da anlamlı düzeyde bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Çoğunluk olarak tüm kurlar, programın haftalık ders saatlerinin günlere dağılımını kısmen uygun bulmuşlardır.

Öğretim süreçlerinin **57. sorusunda** programda kullanılan araç-gereçlerin niteliği hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$), ancak kurların görüşleri arasında Çizelge 17'de belirtildiği gibi ileri düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.01$). Alt-orta düzey grup öğrencilerinin (I. Kur) % 8.6'sı bu soruya evet

demiş, yani araç-gereçleri yeterli bulmuştur, % 45.7'si araç-gereçleri kısmen yeterli bulmuş ve yine aynı oranda öğrenci (% 45.7'si) hayır diyerek yetersiz bulmuştur. Orta düzey grup öğrencilerinin (II. Kur) dörtte biri (% 25.0) evet diyerek yeterli bulmuş, yarıdan biraz fazlası (% 57.1) araç-gereçleri kısmen yeterli bulmuş, ve yaklaşık beşte biri (% 17.9) hayır yanıtını vererek tamamiyle yetersiz bulmuştur. Üst-orta düzey grup öğrencilerinin (III. Kur) % 10.7'si bu soruya evet yeterlidir, % 43.6'sı kısmen yeterlidir, % 45.7'si hayır araç-gereçler yetersizdir demişlerdir. Çizelge 17 incelendiğinde, alt-orta düzey (I. Kur) ve orta düzey (II. Kur) kurların çoğunluğu araç gereçleri kısmen yeterli buldukları ve üst-orta düzey kurların ise araç gereçleri yetersiz buldukları görülmektedir. Seçeneklere ilişkin kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemlidir, çünkü kurların görüşleri ait olunan gruplara göre farklılık göstermektedir.

ÇİZELGE 17

KURLARA GÖRE, PROGRAMDA KULLANILAN ARAÇ VE GEREÇLERİN
YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 57	I. Kur	15	8.6	80	45.7	80	45.7	175	72.0	18.65	4	<.01
	II. Kur	7	25.0	16	57.1	5	17.9	28	11.5			
	III. Kur	4	10.7	10	25.0	26	65.0	40	16.5			
	Toplam	26	10.7	106	43.6	111	45.7	243	100.0			

Öğretim süreçlerinin **60. sorusunda** gösteri (demonstrasyon) yönteminin kullanım sıklığı konusunda görüş istenmiştir. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$). Seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemsizdir. Öğrenciler ve öğretim elemanları programda uygulanan gösteri (demonstrasyon) yönteminin kullanım sıklığını, bazen yanıtına verilen çoklukla az derecede bulmuşlardır.

Kurların görüşlerine göre, gösteri (demonstrasyon) yönteminin kullanım sıklığı, ait olunan gruplara bağlıdır. Seçeneklere ilişkin kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemlidir. Kurların görüşleri arasında Çizelge 18'de belirtildiği gibi anlamlı bir ilişki

bulunmuştur ($p < 0.05$). Alt-orta düzey grup öğrencilerinin (I. Kur) % 5.7'si bu yöntemin kullanım sıklığı için hiç bir zaman demiş, % 20.6'sı çok az bulmuş, % 25.1'i bazen kullandı yanıtını vermiş, % 29.1'i sıklıkla kullanıldı diye yanıtlamış ve diğer % 19.4'ü her zaman kullanıldığını belirtmiştir. Orta düzey grup öğrencilerinin (II. Kur) % 25'i bu yöntemin kullanım sıklığını çok az bulmuş, % 50'si bazen kullandı demiş, % 25'i sıklıkla kullanıldı diye görüş belirtmiştir. Üst-orta düzey grup öğrencilerinin (III. Kur) % 7.5'i bu yöntemin kullanım sıklığı için hiç bir zaman demiş, % 25'i bu yöntemin kullanım sıklığını çok az bulmuş, % 27.5'i bazen kullandı yanıtını vermiş, % 35'i sıklıkla kullanıldı diye yanıtlamış ve diğer % 5'i her zaman kullanıldığını belirtmiştir.

Gösteri, izleyici grubun önünde bir işin nasıl yapılacağını göstermek ya da genel ilkeleri açıklamak için başvurulan bir tekniktir. Gösteri, sınıf içinde genellikle öğretmen ya da varsa kaynak kişiler tarafından yapılabilir. Gerektiğinde öğrencilerden de yararlanır. Gösteri tekniğini sınıf içinde etkili bir şekilde uygulayabilmek için dikkatli bir hazırlık gerekir (Demirel, 1993, s. 56).

ÇİZELGE 18

KURLARA GÖRE, PROGRAMDA KULLANILAN GÖSTERİ (DEMONSTRASYON) YÖNTEMİNİN KULLANIM SIKLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken		Her zaman		Sıklıkla		Bazen		Çok az		Hiç bir zaman		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Soru 60	I. Kur	34	19.4	51	29.1	44	25.1	36	20.6	10	5.7	175	72.0
	II. Kur	-	-	7	25.0	14	50.0	7	25.0	-	-	28	11.5
	III. Kur	2	5.0	14	35.0	11	27.5	10	25.0	3	7.5	40	16.5
	Toplam	36	14.8	72	29.6	69	28.4	53	21.8	13	5.3	243	100.0

$$X^2 = 17.46 \quad sd = 8 \quad p < 0.05$$

Öğretim süreçlerinin **61. Sorusunda** dramatizasyon tekniğinin kullanım sıklığı konusunda görüş istenmiştir. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$). Seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemsizdir. Öğrenciler ve

öğretim elemanları programda uygulanan dramatizasyon tekniğinin kullanım sıklığını, çoğunluk kararıyla çok az derecede bulmuşlardır.

Kurların görüşlerine göre, dramatizasyon tekniğinin kullanım sıklığı, ait olunan gruplara bağlıdır. Seçeneklere ilişkin kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemlidir. Kurların görüşleri arasında Çizelge 19'da görüldüğü gibi ileri düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.01$). Alt-orta düzey grup öğrencilerinin (I. Kur) % 17.3'ü dramatizasyon tekniğinin kullanım sıklığı için hiç bir zaman demiş, % 31.2'si kullanım sıklığını çok az bulmuş, % 27.2'si bazen kullandı yanıtını vermiş, % 13.9'u sıklıkla kullandı diye yanıtlamış ve diğer % 10.4'ü bu tekniğin her zaman kullanıldığını belirtmiştir. Orta düzey grup öğrencilerinin (II. Kur) % 10.7'si bu tekniğin hiç bir zaman kullanılmadığını söylemiş, % 7.1'i bu tekniğin kullanım sıklığını çok az bulmuş, % 42.9'u dramatizasyon tekniği bazen kullandı demiş, % 39.3'ü sıklıkla kullandı diye görüş belirtmiştir. Üst-orta düzey grup öğrencilerinin (III. Kur) % 10'u bu tekniğin kullanım sıklığı için hiç bir zaman demiş, % 25.0'i çok az bulmuş, % 27.5'i bazen kullandı yanıtını vermiş, % 37.5'i sıklıkla kullandı diye yanıtlamış ve bu tekniğin her zaman kullanıldığını belirten görüş orta düzey ve üst-orta düzey kurlarda çıkmamıştır.

Dramatizasyon (rol yapma) tekniği, yabancı dil öğretiminde öğrencilere dili kullanma olanağı sağlayan sınıf-içi bir etkinliktir. yabancı dil öğretiminde bu teknik daha çok diyalog öğretiminde ve konuşma becerisini geliştirmede kullanılır (Demirel, 1993, s. 59).

ÇİZELGE 19

KURLARA GÖRE. PROGRAMDA KULLANILAN DRAMATİZASYON TEKNİĞİNİN KULLANIM SIKLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Her zaman		Sıklıkla		Bazen		Çok az		Hiç bir zaman		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Soru 61	I. Kur	18	10.4	24	13.9	47	27.2	54	31.2	30	17.3	175	72.0
	II. Kur	-	-	11	39.3	12	42.9	2	7.1	3	10.7	28	11.5
	III. Kur	-	-	15	37.5	11	27.5	10	25.0	4	10.0	40	16.5
	Toplam	18	7.8	50	20.4	70	29.0	66	27.4	37	15.4	243	100.0

$$X^2 = 26.66 \quad sd = 8 \quad p < 0.01$$

Öğretim süreçlerinin **67. sorusunda** göresel-ışitsel araçların kullanım sıklığı konusunda görüş istenmiştir. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$). Seçeneklerin frekans dağılımına uygulanan kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemsizdir. Öğrenciler ve öğretim elemanları programdaki göresel-ışitsel araçların kullanım sıklığını, verilen yanıtlara bakıldığında büyük oranda, sıklıkla yanıtıyla iyi derecede bulmuşlardır.

Kurların görüşlerine göre, göresel-ışitsel araçların kullanım sıklığı, ait olunan gruplara bağlıdır. Seçeneklere ilişkin kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemlidir. Kurların görüşleri arasında Çizelge 20’de belirtildiği gibi ileri düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.01$). Alt-orta düzey grup öğrencilerinin (I. Kur) % 9.2’si göresel-ışitsel araçların kullanım sıklığını çok az bulmuş, % 32.2’si bazen kullandı yanıtını vermiş, % 55.2’si sıklıkla kullandı diye yanıtlamış ve diğer % 3.4’ü her zaman kullanıldığını belirtmiştir. Orta düzey grup öğrencilerinin (II. Kur) % 14.3’ü göresel-ışitsel araçların kullanım sıklığını çok az bulmuş, % 35.7’si bazen kullandı demiş, % 50’si sıklıkla kullandı diye görüş belirtmiştir. Üst-orta düzey grup öğrencilerinin (III. Kur) % 12.5’i göresel-ışitsel araçların kullanım sıklığını çok az bulmuş, % 22.5’i bazen kullandı yanıtını vermiş, % 25’i sıklıkla kullandı diye yanıtlamış ve diğer % 40’ı gibi büyük bir orandaki öğrenci, programda göresel-ışitsel araçların her zaman kullanıldığını belirtmiştir.

ÇİZELGE 20

KURLARA GÖRE, PROGRAMDAKİ GÖRSEL-İŞİTSEL ARAÇLARIN KULLANIM SIKLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Her zaman		Sıklıkla		Bazen		Çok az		Hiç bir zaman		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Soru 67	I. Kur	6	3.4	96	55.2	56	32.2	16	9.2	-	-	175	72.0
	II. Kur	-	-	14	50.0	10	35.7	4	14.3	-	-	28	11.5
	III. Kur	16	40.0	10	25.0	9	22.5	5	12.5	-	7.5	40	16.5
	Toplam	22	9.1	120	49.6	75	31.0	25	10.4	-	1.4	243	100.0

$$X^2 = 69.45 \quad sd = 8 \quad p < 0.01$$

Programın Değerlendirme Sürecine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Değerlendirme sürecinin **78. sorusunda** programın başında kur tespiti için yapılan (placement test) yerleştirme sınavında kullanılan ölçme aracının, düzeyleri doğru olarak tespit edilmesinde, kapsam ve nitelik açısından uygunluğu hakkında görüş istenmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$). Öğrenci ve öğretim elemanları büyük bir oranla (% 89.6) bu ölçme aracını kapsam ve nitelik açısından, kısmen yeterli bulmuşlardır, ayrıca bu sorunun yanıtlarına göre kurların görüşleri arasında da anlamlı düzeyde bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$). Kurların yarısından fazlası yerleştirme sınavında kullanılan ölçme aracının, düzeyleri doğru olarak tespit edilmesinde kapsam ve nitelik açısından uygunluğu konusunda evet yanıtıyla hem fikir olarak, yeterli bulmuşlardır.

Değerlendirme sürecindeki **80. soru** açısından öğrenci ve öğretim elemanlarının bu boyuttaki değerlendirmeleri, ait olunan gruba göre farklılık göstermektedir. Öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında Çizelge 21’de görüldüğü gibi ileri düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.01$). Bu soruda programda uygulanan, her ünitenin sonunda kazandırılmak istenen davranışları yoklayan habersiz yapılan kısa süreli izleme testlerinin (quizzes), öğrenilen bilgileri ölçmede kapsam ve nitelik açısından uygun bulunup bulunmadığına dair görüş istenmiştir. Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin bu boyuttaki değerlendirmeleri, ait olunan gruba göre farklılık göstermektedir. Çizelge 21’de yer alan verilere göre; öğretim elemanlarının yarısından fazlası (% 75) kısa süreli izleme testlerini (quizzes), öğrenilen bilgileri ölçmede kapsam ve nitelik açısından kısmen uygun bulurken, dörtte biri (% 25) evet yanıtını vererek uygun bulmuşlardır ve öğrencilerin yarısından biraz fazlası (%68.6) bu testleri kapsam ve nitelik açısından uygun bulurken, dörtte birinden biraz fazlası (% 31.4) kısmen uygun bulmuştur. Bu soruya kurlar açısından bakıldığında, kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$). Tüm kurların dörtte üçüne yakın kısmı (% 68.6) bu testleri kapsam ve nitelik açısından uygun bulmuşlardır.

ÇİZELGE 21

KISA SÜRELİ İZLEME TESTLERİNİN (QUIZZES) ÖĞRENİLEN BİLGİLERİ ÖLÇMEDE, KAPSAM VE NİTELİK AÇISINDAN UYGUNLUĞUNA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARI GÖRÜŞLERİNİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p
	f	%	f	%	f	%	f	%			
Soru 80	Öğrenci	166	68.6	76	31.4	-	-	243	93.8	14.20	2 < .01
	Öğretmen	4	25.0	12	75.1	-	-	16	6.2		
	Toplam	170	65.9	88	34.1	-	-	259	100.0		

Değerlendirme sürecinin **81. sorusunda** öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.01$). Bu soruda programda uygulanan, her ünitenin sonunda kazandırılmak istenen davranışları yoklayan habersiz yapılan kısa süreli izleme testlerinin (quizzes), öğrenilen bilgileri ölçmede sayı olarak yeterli bulunup bulunmadığına dair görüş istenmiştir. Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin bu boyuttaki değerlendirmeleri, ait olunan gruba göre farklılık göstermektedir. Çizelge 22’de yer alan verilere göre; öğretim elemanlarının yarısı (% 50) kısa süreli izleme testlerini (quizzes), öğrenilen bilgileri ölçmede sayı olarak kısmen yeterli bulurken, diğer yarısı (% 50) evet yanıtını vererek kısa süreli izleme testlerini (quizzes) yeterli bulmuştur ve öğrencilerin beşte dördünden biraz fazlası (% 83.5) bu testleri sayı olarak yeterli bulurken, beşte birinden biraz azı (% 16.5) bu sınavların sayısını kısmen kısmen yeterli görmüştür. Bu soruya kurlar açısından bakıldığında, kurların görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$). Tüm kurların beşte dördünden biraz fazlası (% 83.5) bu testleri sayı olarak yeterli bulmuştur.

ÇİZELGE 22

KISA SÜRELİ İZLEME TESTLERİNİN (QUIZZES) ÖĞRENİLEN BİLGİLERİ
ÖLÇMEDE, SAYI AÇISINDAN YETERLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM
ELEMENLARI GÖRÜŞLERİNİN DAĞILIMI VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 81	Öğrenci	203	83.5	40	16.5	-	-	243	93.8	9.073	1	<.01
	Öğretmen	8	50.0	8	50.0	-	-	16	6.2			
	Toplam	211	81.5	48	18.5	-	-	259	100.0			

Değerlendirme sürecinin **82. sorusunda** habersiz yapılan kısa süreli izleme testlerini (quizzes), devam konusunda zorlayıcı bir faktör olup olamayacağı hakkında görüş istenmiştir. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının çoğunluğu (% 82.6) habersiz yapılan kısa süreli izleme testlerini (quizzes), devam konusunda zorlayıcı bir faktör olarak görmüşlerdir. Bu soru için, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı gibi ($p > 0.05$), kurların görüşleri arasında da önemli bir düzeyde ilişki yoktur ($p > 0.05$). Bu soruya ilişkin görüşler, aynı evrenden gelen gruplar gibi görülmektedir. Tüm kurlar aynı şekilde bu testlerin habersiz yapılmasının devam konusunda zorlayıcı bir faktör olduğunu çok büyük bir oranla (% 83.5) kabul etmişlerdir.

Değerlendirme sürecinin **83. sorusunda** habersiz yapılan kısa süreli izleme testlerinin (quizzes), başarıyı olumlu yönde etkileyip etkilemediği hakkında görüş istenmiştir. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının yarıdan fazlası (% 59.1) habersiz yapılan kısa süreli izleme testlerini (quizzes), başarıyı olumlu yönde etkileyen bir faktör olarak görmüşlerdir. Bu soru için, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı gibi ($p > 0.05$), kurların görüşleri arasında da önemli bir düzeyde ilişki yoktur ($p > 0.05$). Bu soruya ilişkin görüşler, aynı evrenden gelen gruplar gibi görülmektedir. Tüm kurlar da aynı şekilde, yarıdan fazlasını aşkın bir oranla (% 59.3) evet yanıtını vererek bu testlerin başarıyı olumlu yönde etkilediğini kabul etmişlerdir.

Değerlendirme sürecinin **88. sorusunda** dinleme becerisinde öğrenilen bilgilerin ölçülmesi için objektif tip testli dinleme sınavlarının nitelik açısından değerlendirilmesi istenmiştir. Bu sorunun bulgularına göre, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı görülürken ($p > 0.05$), kurlar açısından bu boyuttaki görüşler, ait olunan gruba göre farklılık göstermektedir. Seçeneklere ilişkin kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemlidir. Kurların görüşleri arasında Çizelge 23’de belirtildiği gibi ileri düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.01$). Alt-orta düzey grup öğrencilerinin (I. Kur) % 56.6’sı objektif tip testli dinleme sınavları nitelik olarak yetersizdir demiş, % 38.9’u kısmen yeterli bulmuş ve % 4.6’sı bu sınavlar yeterlidir yanıtını vermiştir. Orta düzey grup öğrencilerinin (II. Kur) % 21.4’ü bu sınavları yetersiz bulmuş, % 53.6’sı kısmen yeterlidir demiş, % 25’i yeterlidir diye görüş belirtmiştir. Üst-orta düzey grup öğrencilerinin (III. Kur) % 27.5’i objektif tip testli dinleme sınavları nitelik olarak yetersizdir demiş, % 57.5’i bu sınavları kısmen yeterli bulmuş, % 15’i yeterlidir yanıtını vermiştir. Bu bulguların sonucuna göre, objektif tip testli dinleme sınavları genel olarak nitelik açısından yetersiz bulunmuştur.

ÇİZELGE 23

KURLARA GÖRE, OBJEKTİF TİP TESTLİ DİNLEME SINAVLARININ NİTELİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 88	I. Kur	8	4.6	68	38.9	99	56.6	175	72.0	27.56	4	< .01
	II. Kur	7	25.0	15	53.6	6	21.4	28	11.5			
	III. Kur	6	15.0	23	57.5	11	27.5	40	16.5			
	Toplam	21	8.6	106	43.6	116	47.7	243	100.0			

Değerlendirme sürecinin **89. sorusunda** öğrenci başarısının değerlendirilmesinde yıl sonu final sınavında geçme puanının 100 üzerinden kaç puan olması konusunda görüş istenmiştir. Bu sorunun yanıtlarında, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı görülürken ($p > 0.05$), yani hem öğrenciler hem de öğretim elemanları 100 üzerinden geçme puanının 60 olması gerektiği görüşünde, toplam katılımcıların dörtte üçü (% 75) gibi bir oranla hem fikir olmuşlardır. Ancak kurlar

açısından kurların görüşleri, ait olunan gruba göre farklılık göstermektedir. Seçeneklere ilişkin kay kare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemlidir. Tam öğrenmede esas alınan ölçütler gereğinden fazla yüksek tutulduğunda kursun veya dersin olduğundan verimsiz, gereğinden fazla düşük tutulduğunda dersin daha verimli görünmesine sebep olmaktadır (Baykul, 1992, s. 91).

Kurların görüşleri arasında Çizelge 24’de belirtildiği gibi ileri düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.01$). Alt-orta düzey grup öğrencilerinin (I. Kur) % 14.9’u geçme puanı 70 olsun derken, % 82.3’ü 60 puan olmasını istemiş ve % 2.9’u 50 puan olmasını istemiştir. Orta düzey grup öğrencilerinin (II. Kur) % 42.9 gibi büyük bir çoğunlukla geçme puanının 70 puan olması gerektiği konusunda hem fikir olurlarken, % 57.2’i 60 puanı yeterli bulmuştur. Üst-orta düzey grup öğrencilerinin (III. Kur) % 27.5’i geçme puanını 70 olmalıdır demiş, % 55’i geçme puanı olarak 60 puanı yeterli bulmuş, % 17.5’i ise geçme puanı 100 üzerinden 50 puan olmalıdır yanıtını vermiştir.

ÇİZELGE 24

KURLARA GÖRE, FİNAL SINAVINDA GEÇME PUANININ NE OLMASI
GEREKTIĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	50		60		70		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 89	I. Kur	5	2.9	144	82.3	12	14.9	175	72.0	29.01	4	<. 01
	II. Kur	-	-	16	57.2	11	42.9	28	11.5			
	III. Kur	7	17.5	22	55.0	49	27.5	40	16.5			
	Toplam	12	5.3	182	74.5	15	20.2	243	100.0			

Değerlendirme sürecinin **90. sorusunda** Temel İngilizce Hazırlık Programı’nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde programın 4 ögesinden biri olan değerlendirme boyutunun, kendisinden beklenen işlevi yerine getirip getirmediği konusunda görüş istenmiştir. Bu sorunun yanıtlarında, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki olmadığı görülürken ($p > 0.05$), yani hem öğrenciler hem de öğretim elemanları programa katılan tüm katılımcılar olarak % 61 gibi bir ortalamaıyla programın amaçlarının

gerçekleşmesinde değerlendirme boyutunun kendisinden beklenen işlevi kısmen yerine getirdiği konusunda hem fikir olmuşlardır. Ancak kurlar açısından kurların görüşleri, ait olunan gruba göre farklılık göstermektedir. Seçeneklere ilişkin kıkare çözümlemesi sonucunda elde edilen fark önemlidir. Kurların görüşleri arasında Çizelge 25’de belirtildiği gibi anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Alt-orta düzey grup öğrencilerinin (I. Kur) % 30.9’u değerlendirme boyutunu yeterli bulmuş, % 60.6’sı kısmen yeterli bulmuş ve % 8.6’sı yetersiz bulmuştur. Orta düzey grup öğrencilerinin (II. Kur) % 53.6’sı gibi büyük bir çoğunluğu amaçların gerçekleştirilmesinde değerlendirme sürecinin yeterliği konusunda hem fikir olurlarken, % 46.4’ü değerlendirme sürecini kendisinden beklenen işlevi kısmen, yani orta derecede yerine getirdiğini belirtmiştir. Üst-orta düzey grup öğrencilerinin (III. Kur) % 20’si amaçların gerçekleştirilmesinde değerlendirme sürecini yeterli bulmuş, % 70’i değerlendirme sürecini kısmen yeterli bulmuş ve % 10’u ise programın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, değerlendirme sürecinin kendisinden beklenen işlevi yerine getirmediği görüşünü belirtmişlerdir.

Ölçme-değerlendirme işlemleriyle elde edilen veriler doğrultusunda programa dönüt verilerek, gerekli düzeltmeler yapılır, önlemler alınır. Bu işlemler belli aralıklarla yapılmalıdır (Minder, 1990). Program dirik bir örüntüdür (Sönmez, 1994). Bu dirik örüntünün öngördüğü gerek dilsel, gerekse iletişimsel hedefleri öğrencilerin kazanıp kazanmadığının bilinmesinin, ne yapıldığı ve nereye doğru gidildiği konusunda kanıt elde etme açısından önemi açıktır (Budak, 1996, s. 79).

ÇİZELGE 25

KURLARA GÖRE, PROGRAMIN DEĞERLENDİRME SÜRECİNİN YETERLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KAY KARE ÇÖZÜMLEMESİ

Değişken	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		X ²	sd	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Soru 90	I. Kur	54	30.9	106	60.6	15	8.6	175	72.0	10.06	4	.05
	II. Kur	15	53.6	13	46.4	-	-	28	11.5			
	III. Kur	8	20.0	28	70.0	4	10.0	40	16.5			
	Toplam	77	31.7	147	60.5	19	7.8	243	100.0			

2. Programın başında uygulanan ön-test ve programın sonunda uygulanan son-test sonuçları (başarı) arasında öğrencilerin, cinsiyetleri, bölümleri, bitirdikleri ortaöğretim kurumu türleri, kurları ve programdaki öğrenci statüleri bakımından anlamlı bir fark olup olmadığı ve bu farkın hangi yönde olduğu araştırılmıştır. Araştırmanın bu bölümüyle ilgili bulgular ve bu bulguların yorumları aşağıdaki gibidir;

a. Programın başında uygulanan ön-test ve programın sonunda uygulanan son-test sonuçları (başarı) arasında öğrencilerin, cinsiyetleri bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır. Çizelge 26 incelendiğinde cinsiyet kız ve cinsiyet erkek gruplarının başarı puanlarının aritmetik ortalamaları arasında, cinsiyet kız grubu lehine yaklaşık üç puanlık (3.0447) bir fark vardır. Bu farkın anlamlı olup olmadığı “t” testi ile sınanmış ve $t = 1.26$ bulunmuştur. Bu değer 241 serbestlik derecesinin 0.05 anlamlılık düzeyi tablo değerinden oldukça küçüktür. Bu da farkın anlamlı olmadığını göstermektedir. Başka bir deyişle programdaki (son-test - ön-test = fark) başarı yönünde öğrencilerin cinsiyetleri bakımından bir farklılık olmadığı ortaya çıkmaktadır.

ÇİZELGE 26

CİNSİYETLERE GÖRE ÖĞRENCİ BAŞARILARI

Değişken	Denek Sayısı N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma (ss)	Standart Hata	Serbestlik Derecesi (sd)	t Değeri	Anlamlılık Düzeyi (p)
Başarı Cinsiyet Kız	64	40.0000	14.809	1.851	241	1.26	$p > 0.05$
Başarı Cinsiyet Erkek	179	36.9553	17.172	1.284			

b. Programın başında uygulanan ön-test ve programın sonunda uygulanan son-test sonuçları (başarı) arasında öğrencilerin devam ettikleri mühendislik bölümlerine göre öğrenci başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amaçla öğrencilerin devam ettikleri mühendislik bölümlerine göre öğrenci başarıları (son-test puanları - ön-test puanları = fark), ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında kullanılan Varyans Analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. “F” oranı 2.4058 olarak bulunmuştur. Bu değer, gruplar arası varyans 9, gruplar içi varyans 213 ve toplam varyans 222 değerinde olan serbestlik derecesinin 0.05 anlamlılık düzeyi tablo değerinden oldukça büyüktür. Bölümler

arası ortalamalar eşit değildir. Diğer bir deyişle, mühendislik bölümlerine (Çizelge 1) göre öğrenci başarılarında önemli bir fark vardır. Öğrencilerin mühendislik bölümlerine göre başarıları arasındaki farklar incelendiğinde: Maden Mühendisliği ile Mimarlık Bölümü arasında Mimarlık Bölümü lehine, Maden Mühendisliği ile Endüstri Mühendisliği arasında Endüstri Mühendisliği lehine, Maden Mühendisliği ile Kimya Mühendisliği arasında Kimya Mühendisliği lehine, Metalurji Mühendisliği ile Mimarlık Bölümü arasında Mimarlık Bölümü lehine, ve Metalurji Mühendisliği ile Endüstri Mühendisliği arasında Endüstri Mühendisliği lehine, Metalurji Mühendisliği ile Kimya Mühendisliği arasında Kimya Mühendisliği lehine, Elektrik-Elektronik Mühendisliği ile Endüstri Mühendisliği arasında Endüstri Mühendisliği lehine, İnşaat Mühendisliği Bölümü ile Endüstri Mühendisliği arasında Endüstri Mühendisliği lehine, Elektrik-Elektronik Mühendisliği ile Mimarlık Bölümü arasında Mimarlık Bölümü lehine, önemli düzeyde farklar çıkmıştır. Öğrencilerin devam ettikleri mühendislik bölümlerinin, İngilizce öğrenme başarılarını etkileyen bir faktör olabileceği söylenebilir. Araştırma sonuçlarının benzerlik gösterdiği bir başka çalışmaya, ilgili literatürde rastlanamamıştır. Öğrencilerin mühendislik bölümlerine göre başarıları ile ilgili bulgular Çizelge 27'de gösterilmiştir.

ÇİZELGE 27

ÖĞRENCİLERİN DEVAM ETTİKLERİ MÜHENDİSLİK BÖLÜMLERİNE GÖRE ÖĞRENCİ BAŞARILARI

	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Standart Sapma (ss)	Standart Hata	Serbestlik Derecesi (sd)	f Değeri	Anlamlılık Düzeyi (p)
Gruplar arası	5862,7519	651,4169			9		
Gruplar içi	57674,7100	270,7733			213		
Toplam	63537,4619		16,9176	1,1329	222	2,4058	p < 0,05
						5-7	1-8
						5-1	3-7
						8-2	1-3
						5-2	1-4
						8-7	

c. Programın başında uygulanan ön-test ve programın sonunda uygulanan son-test sonuçları (başarı) arasında öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumu türlerine göre, öğrenci başarıları arasında, anlamlı bir fark var mıdır sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amaçla

d. Programın başında uygulanan ön-test ve programın sonunda uygulanan son-test sonuçları (başarı) arasında, öğrencilerin düzeylerine göre devam ettikleri kurların başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amaçla öğrenci başarıları (son-test puanları - ön-test puanları = fark), öğrencilerin kurlarına göre, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında kullanılan Varyans Analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. “F” oranı 56.8699 olarak bulunmuştur. Bulunan bu F değeri, gruplar arası varyans 2, gruplar içi varyans 240 ve toplam varyans 242 değerinde olan serbestlik derecesinin 0.05 anlamlılık düzeyi tablo değerinden oldukça büyüktür. Öğrencilerin düzeylerine göre belirlenmiş kurlar arası ortalamalar eşit değildir. Diğer bir deyişle, öğrenci başarılarında kurlara göre, gruplar başarı yönünden, birbirlerinden farklıdır. Alt-orta düzey kurlar ile orta düzey kurlar arasındaki başarı, alt-orta düzey kurlar lehinedir. Orta düzey kurlar ile üst-orta düzey kurlar arasındaki başarı orta düzey kurlar lehinedir. Alt-orta düzey kurlar ile üst-orta düzey kurlar arasındaki başarı alt-orta düzey kurlar lehinedir. Aslında kurlar arasındaki bu farkın çok büyük olmaması beklenir. Çizelge 29’da görüldüğü gibi aralarında saptanmış farklara göre, kur başarı ortalamaları şöyledir; I. Kur (alt-orta düzey) başarı ortalaması= 43.3086, II. Kur (orta düzey) başarı ortalaması= 30.2500, III. Kur (üst-orta düzey) başarı ortalaması= 18.7260. Bu ortalamalara göre üst-orta düzey ve orta düzey öğrencileri programa başlamadan önce, programda öğretilen konuları belli bir oranda bilmektedir denilebilir. Diğer kurlara nazaran alt-orta düzey kur öğrencilerinin programa giriş düzeyleri ile çıkış düzeyleri arasında, çıkış düzeyleri lehine, önemli düzeyde anlamlı bir fark olduğu söylenebilir. Program sonunda, amaçlar doğrultusundaki davranışları alt-orta düzey kur öğrencilerinin, diğer kur öğrencilerinden daha çok kazanmış oldukları yorumlanabilir.

ÇİZELGE 29
KURLARA GÖRE ÖĞRENCİ BAŞARILARI

	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Standart Sapma (ss)	Standart Hata	Serbestlik Derecesi (sd)	f Değeri	Anlamlılık Düzeyi (p)
Başarı	Gruplar arası	21460.1128	10730.0564		2		
	Gruplar içi	45282.5621	188.6773		240		
	Toplam	66742.6749		16.6071	1.0653	242	56.8699 p < 0.001
							2-3
							1-3
							1-2

e. Programın başında uygulanan ön-test ve programın sonunda uygulanan son-test sonuçları (başarı) arasında, öğrencilerin, programdaki statüleri (lisans öğrencileri ile yüksek lisans öğrencileri) arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Çizelge 30 incelendiğinde lisans öğrencileri ile yüksek lisans öğrenci gruplarının başarı puanlarının aritmetik ortalamaları arasında, lisans öğrenci grubu lehine yaklaşık beş puanlık (5.1839) bir fark vardır. Bu farkın anlamlı olup olmadığı “t” testi ile sınanmış ve $t = 1.34$ bulunmuştur. Bu değer 241 serbestlik derecesinin 0.05 anlamlılık düzeyi tablo değerinden oldukça küçüktür. Bu da farkın anlamlı olmadığını göstermektedir. Başka bir deyişle, programdaki (son-test - ön-test = fark) başarı açısından öğrencilerin statüleri arasında, önemli düzeyde bir farklılık olmadığı ortaya çıkmaktadır.

ÇİZELGE 30
PROGRAMDAKİ ÖĞRENCİ STATÜSÜNE GÖRE ÖĞRENCİ BAŞARILARI

Değişken	Denek Sayısı N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma (ss)	Standart Hata	Serbestlik Derecesi (sd)	t Değeri	Anlamlılık Düzeyi (p)
Başarı Lisans Öğrencisi	223	38.1839	16.918	1.133	241	1.34	p > 0.05
Başarı Yüksek Lisans Öğrencisi	20	33.0000	11.947	2.671			

3. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim Yılı Temel İngilizce Hazırlık Okulu Öğretim Programı sonundaki başarı durumunu saptamak amacıyla, çalışma evrenini oluşturan öğrencilere programın başında ve bitiminde olmak üzere iki kez başarı testi (Ek D) uygulanmıştır. Uygulanan ön-test ve son-testin ölçümleri 100 tam puan üzerinden yapılmıştır. Öğrencilerin ön-test ile son-test puanlarının aritmetik ortalamaları karşılaştırılmış ve ayrıca bu ortalamalar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı eşleştirilmiş t testi ile belirlenmiştir. Ön-testin ve son-testin aritmetik ortalamaları ile bu ortalamalar arasındaki fark Çizelge 31'de gösterilmiştir. Ön-test ve son-test arasında, son-test lehine ileri düzeyde önemli fark ($p < 0.001$) vardır. Bu sonuç öğrencilerin davranışlarının program sonunda amaçlara uygun bir biçimde değiştiğini göstermektedir. Çünkü ön-test ve son-test ortalamaları arasındaki farkın büyüklüğü yeterli öğrenmeyi kanıtlamaktadır. Bu araştırmadaki ön-test ve son-test arasındaki sürenin yeterli derecede uzun olduğu kabul edilebilir. Süre olarak programın başlangıcı ile bitimi arasında bir öğretim yılı geçmiştir. Uygulanan bu testler, ikinci dil olarak İngilizce testi olduğundan, dolayısıyla başka ülke insanlarına uygulandığından, bu süre yeterince uzun sayılabilir. Bu nedenle son-test ile ön-test ortalamaları arasındaki farkın, büyük ölçüde bu programdaki öğrenme faaliyetlerinin bir ürünü olduğu söylenebilir. Program değerlendirmenin amacı, programın ve öğrenmelerin etkili olup olmadığı hakkında bir karara varmaktır (Kaya, 1994, s. 18). Bu değerlendirme, programın geliştirilmesi amacıyla yapılan bir değerlendirmedir. Aşağıda verilen, Hedefteki (H), Girişteki (G), ve Çıkıştaki (Ç) Davranışları Kıyaslama ve Verileri Yorumlama Tablosu (Ertürk, 1991, s. 118) ile, bu programın sonunda elde edilen bulguları yorumlarsak;

Şekil 1

Davranışlar Arasındaki Fark	Manidar Fazlalık
$\text{Ç} - \text{G} = \text{H} > \text{Ç}$	- Program oldukça yeterli (onarılma ihtiyacı) - Yeterliye yakın öğrenme

Ertürk, 1991.

bu araştırmada olduğu gibi, programın geliştirilmesi amacıyla yapılan değerlendirmelerde, son-test ile ön-test arasındaki farkın son-test lehine anlamlı bulunması, öğretim programının etkililiğini ve işlerliğini destekleyici bir kanıt sayılabilir diye yorumlamak yerinde olacaktır.

ÇİZELGE 31
ÖĞRENCİLERİN ÖN-TEST VE SON-TEST BAŞARI DURUMLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI

Değişken	Denek Sayısı N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma (ss)	Standart Hata	Serbestlik Derecesi (sd)	t Değerisi	Anlamlılık Düzeyi (p)
Ön-test	243	23.5926	17.805	1.142			
		37.7572	16.607	1.065	242	35.44	p <0.001
Son-test	243	61.3498	11.543	.740			

4. Öğrencilerin final sınavı ile son-test puanlarının (Ek F) aritmetik ortalamaları karşılaştırılmış ve ayrıca bu ortalamalar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı eşleştirilmiş t testi ile belirlenmiştir. Final sınavı ve son-testin aritmetik ortalamaları ile bu ortalamalar arasındaki fark Çizelge 32'de gösterilmiştir. Final sınavı ve son-test arasında ileri düzeyde önemli fark ($p < 0.001$) vardır. Çizelge 32'de görüldüğü gibi bu fark, final sınavı lehinedir. Ancak mevcut programın değerlendirilmesi için yapılan son-test ve final sınavı başarı puanlarının karşılaştırılmasında, anlamlı bir farkın ortaya çıkması beklenen sonuç değildir. Doğal olarak son-test ve final sınavı sonuçlarının birbirine yakın olması beklenir. Ayrıca final sınavı lehine olan bu fark, programın başarısının yüksek olduğuna dair gerçekçi bir gösterge olarak da kabul edilemez. Bu sonuç için, şöyle bir yoruma gitmek yerinde olacaktır: öğrenciler not değerlendirilmesi nedeniyle, son-testten sonra yapılan final sınavını (Ek E) akademik bir yaptırım olarak ciddiye almışlar ve final sınavına hazırlanarak yeterli motivasyonla bu sınava girmişlerdir. Öğrencilerin, araştırmacı tarafından uygulanan son-testi akademik bir yaptırım olarak görmemeleri, ayrıca son-testi stress yaratan gereksiz bir sınav olarak görmeleri ve bu sınav için harcanan zamanı kayıp olarak yorumlamaları, son-test için motivasyon eksikliği gibi nedenler, son-testin başarı puanlarını olumsuz yönde

etkileyen faktörler olarak düşünülebilir. Ayrıca son-test ve final sınavı başarı puanları ortalamalarının farkının, final sınavı lehine çıkmasına başka bir açıdan bakıldığında, Kuder - Richardson 21 formülünden yararlanılarak hesaplanan ön-test / son-testin güvenilirliğinin KR 21= 0.92 değer olması, ancak final sınavının güvenilirliğinin ise KR 21= 0.89 gibi daha düşük bir değerde olması, güvenilirlik sonuçlarındaki bu farkın, başarı durumlarının belirlenmesinde alınan sonuçta etkili bir faktör olarak görülebilir. Değerlendirmede kararının isabetlilik derecesi, ölçme sonuçlarını etkileyen testteki geçerlik ve güvenilirlik değerleri ve ölçütün ölçmenin amacına uygunluğuna bağlıdır. Bu değerlendirmelerde, ölçme sonuçlarının yeterli geçerlik ve güvenilirlik değerlerinde olması önem arz eder (Baykul, 1992, s. 92).

ÇİZELGE 32

ÖĞRENCİLERİN FİNAL SINAVI VE SON-TEST BAŞARI DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Değişken	Denek Sayısı N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma (ss)	Standart Hata	Serbestlik Derecesi (sd)	t Değeri	Anlamlılık Düzeyi (p)
Final sınavı	243	75.5062	12.249	.786			
		14.1564	8.637	.554	242	25.55	p <0.001
Son-test	243	61.3498	11.543	.740			

BÖLÜM IV

ÖZET, YARGI VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın özetine yer verilerek, araştırmada elde edilen bulgular ışığında, sonuçlar ortaya konmuş ve ilgililere katkı sağlayacağı düşünülen bazı öneriler geliştirilmiştir.

Özet

Toplumun ve bireyin değişen ihtiyaçlarına yanıt verecek kurumlardan birisi eğitimidir. Geniş kitlelerin eğitimi söz konusu olduğunda eğitimin bir boyutu olan eğitim programları ve uygulamalarının önemi bir kez daha gündeme gelmektedir. Değişen ihtiyaçlar ve beklentiler doğrultusunda bir eğitim, çağdaş bir program anlayışı ile sağlanabilir. Çağdaş programların hazırlanabilmesi için, öncelikle hazırlanmış ve uygulanmış programların değerlendirilerek iyileştirilmesine ve geliştirilmesine gidilmelidir. Bu nedenle yapılan bu araştırma, yükseköğretim kurumlarında uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı amaçlarının gerçekleşme düzeyini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Evrendeki belli bir ünitenin (birey, okul vb. nin) derinliğine ve genişliğine, kendisini ve çevresi ile olan ilişkilerini belirleyerek, o ünite hakkında bir yargıya varmayı amaçlayan tarama düzenlemelerinde toplanan bilgiler, yalnızca inceleme konusu ünite için geçerli olup, onun ötesinde bir genelleme amacı taşımaz. Ancak, incelenen örnek olay sayısının çoğalması ile genellenebilirlik sağlanabilir. Bu tür araştırmalar, genel tarama modelleri ile yapılanlara oranla daha ayrıntılı ve gerçeğe yakın bilgiler verirler. Genel taramalar daha yüzeyseldir ve genel taramaların yetersiz görüldüğü durumlarda, bu tür taramalar yapılır. Ayrıca, genel tarama modellerinin uygulanmak istendiği araştırma çabalarının planlanmasında örnek olay taramalarından yararlanılabilir. "Ön çalışma" niteliğindeki böyle bir uygulama ile, araştırılan problem alanının ilgili değişkenleri ile, daha iyi tanınmasına olanak sağlanır (Karasar, 1995, s. 86-87).

Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda, yükseköğretim kurumlarında uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyini ortaya koyabilmek için, araştırmanın çalışma evrenini, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı

Diller Bölümü, 1996-1997 Akademik Yılı Temel İngilizce Hazırlık Programı ve bu programa katılan tüm öğrenci ve öğretim elemanları oluşturmuştur.

Araştırmanın amacına uygun olarak toplanan veriler, ilgili alan taramasına, programın başında ön-test olarak verilen ve programın sonunda yine son-test olarak verilen ölçme aracı uygulama sonuçlarına ve uzman görüşleri alınarak araştırmacı tarafından hazırlanıp, programa katılan öğrenci ve öğretim elemanlarına uygulanan anketlerin sonuçlarına dayanmaktadır. Dil sınıflarının oluşturulmasında ve yabancı dil öğretiminde öğretmen ve öğrenci görüşlerinin temel alınması çok önemlidir. Bu görüş ve tutumların neyin nasıl öğretilceğinin belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca öğretmen ve öğrenci görüşlerinin uyum içinde birlikte yer aldığı ve eşit önem verildiği bir sınıf ortamı yaratmak yabancı dil öğretim programlarında istenilen durumdur (Okan ve Hatice Sofu, 1996, s.69). Öğretmen ve öğrencilerin dil öğrenme sürecinde düşüncelerin sağlamanın, görüşlerini, inançlarını ve öğretim stratejilerini belirlemenin önemi ve öğretmen ve öğrenci arasındaki bireysel görüş farklılıklarının tanımlanmasının etkili bir dil eğitimine katkısı tartışılmaz (Matsumoto, 1996). Ölçme araçlarının geçerlik ve güvenirlik çalışmaları deney öncesinde yapılmıştır.

Toplanan bilgilerin işlenmesi ile istatistiksel analizleri SPSS paket programında gerçekleştirilmiştir. Anketlerin verilerinin analizlerinde ki-kare analizi uygulanırken, araştırmada ele alınan öğrencilerin ön-test ve son-test sonuçlarının karşılaştırmalarında, son-test ve final sınavı sonuçlarının karşılaştırılmalarında eşleştirilmiş t testi uygulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin başarılarında mezun oldukları orta öğretim kurumu türleri, cinsiyetleri, kurları ve bölümleri gibi değişkenler arasındaki ilişki varyans analizi ve varsa bu ilişkinin hangi değişken grupları arasında olduğu Tukey testi ile belirlenmiştir. Değişken grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığının belirlenmesinde .05 anlamlılık düzeyi benimsenmiştir.

Araştırmada elde edilen başlıca sonuçlar şunlardır:

1. Programa katılan öğrencilerin ve öğretim elemanlarının Temel İngilizce Hazırlık Programı'nı genelde yararlı ve uygun buldukları saptanmıştır. Öğrenci ve öğretim elemanlarının ve ayrıca programdaki kurların görüşlerinin karşılaştırılmasıyla, programın dört temel ögesine (amaçlar, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirme süreçleri) ait elde

edilmiş bulgular ve bu bulguların yorumları doğrultusunda Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996-1997 Öğretim Yılı Uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın mevcut durumuna ilişkin sonuçlar aşağıdaki gibidir;

1a. Öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerinin karşılaştırılmasıyla elde edilen sonuçlara göre;

a. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının, **programın amaçlarının** belirli bilgi ve becerilerin geliştirilmesinde kısmen, yani orta derecede uygun olduğuna inandıkları saptanmıştır. Dil öğreniminde dört temel beceriden biri olan konuşma becerisinin program sonunda iyi ya da çok iyi derecede değil de orta derecede edinildiği, dinleme becerisinin yine orta derecede edinildiği, okuma becerisinin iyi derecede edinildiği ve yazma becerisinin iyi derecede edinildiği saptanmıştır. Kelime hazinesinin gelişimi ve kullanımı iyi dereceye çok yakın olmakla birlikte orta derecede olduğu belirlenirken, dilbilgisi kurallarını bilme ve doğru olarak kullanma amacının çok iyi derecede değil de, iyi derecede gerçekleştiği saptanmıştır. Öğrenciler ve öğretim elemanları programın amaçlarına kısmen, yani orta derecede ulaşıldığına inanmışlardır. Buna göre programın amaçlarının belirlenmesinde program düzenleyicilerinin ve öğretim elemanlarının, programın amaçlarına ulaşılması için gerekli önlemleri iyi derecede değil de, orta derecede aldıkları görülmüştür.

b. Öğrenciler ve öğretim elemanları programın amaçlarının gerçekleşmesinde, **programın içeriğinin** seçiminin kısmen, yani orta derecede isabetli olduğuna inanmışlardır. Bu sonuca göre program düzenleyicilerin ve öğretim elemanlarının, içeriğin seçiminde kullanılan ölçütlere iyi derecede değil, orta derecede uydukları belirlenmiştir. Öğrenciler ders kitaplarında yer alan konuların verilmesi esnasında içeriğin desteklenmesinde, öğretim materyali hazırlama birimince hazırlanan kitap dışı, ek materyallerin içerdiği bilgilerin amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte olduğunu belirtirlerken, öğretim elemanları ise ek materyallerin içerdiği bilgilerin amaçları kısmen gerçekleştirebilecek nitelikte olduğunu belirtmişlerdir.

c. Öğrenciler ve öğretim elemanları **öğretim süreçlerinde**, kullanılan yöntem ve tekniklerin tatmin ediciliğinin kısmen, orta derecede olduğunu belirtmişlerdir. Gösteri (demonstrasyon) yöntemi ve dramatizasyon tekniğinin kullanım sıklığı, diğer yöntem ve tekniklerin kullanım sıklığına göre daha az derecede bulunmuştur. Öğrenciler ve öğretim elemanları öğretimde kullanılan araç ve gereçlerin yeterliğinin az derecede olduklarını

belirtmişlerdir. Ayrıca programda kullanılan işitsel araçların ve dinleme koşullarının yetersizliği saptanırken, görsel-işitsel araçların kullanımı ayrılan zaman açısından yeterli olarak bulunmuştur. Videonun, yabancı dil öğretimine katkısı; hayattan gerçekçi kesitler sunması, öğrencilere konuşma olanağını sağlaması, sınıf içinde tartışma ortamı yaratması ve farklı fikir ve görüşlerin ortaya çıkarması açısından önemlidir (Allan, 1986, s. 48) Programın haftalık ders saatlerinin günlere dağılımının, öğrenciler de öğretim elemanları da beklentilerine tam olarak uygun olmadığını, ancak orta derecede uygun olduğunu belirtmişlerdir. Programın düzeylere göre haftalık ders saati süresi her iki grup tarafından yeterli bulunmuştur.

d. Programda başarıyı saptamak üzere yapılan **değerlendirme sürecinde** yer alan değerlendirmelerden, programın başında öğrencilerin seviyelerini belirleme amacıyla yapılan yerleştirme sınavını (placement test) öğrenciler yeterli bulurken, öğretim elemanları kısmen yeterli bulmuşlardır. Öğrencilerin kısa sınavları (quiz) nitelik ve sayı olarak yeterli buldukları, ancak öğretim elemanlarının ise kısa sınavları nitelik olarak orta derecede iyi, sayı olarak da aşırı derecede buldukları saptanmıştır. Her iki grup da kısa süreli izleme testlerinin başarıyı olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Ayrıca programda yer alan objektif tip sınavları nitelik olarak öğrenciler iyi derecede bulurken, öğretim elemanları kısmen, orta derecede iyi bulmuşlardır. Öğretim elemanları ve öğrenciler yıl sonu sınavında geçme puanının 70 puandan 60 puana indirilmesi görüşündelerdir. İkinci dil edinimi süreçlerinin güçlü duygularla yakın ilişkili olduğu ve bu duyguların olumlu olması durumunda kendine güven duygusunun arttığı, olumsuz olma durumunda ise bariyerlerin ve kaygı nedeniyle güvensizliğin olduğu ve duyguların gelişiminin ikinci dil ediniminin gelişimi ile koşut olduğu söylenebilir (Cedden, 1995, ss. 29-34). Hem öğrenciler hem de öğretim elemanları objektif tip testli dinleme sınavlarını nitelik bakımından yeterli bulmamaktadırlar. Öğrenciler ve öğretim elemanları Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, değerlendirme ögesinin kendisinden beklenen işlevi kısmen, yani orta derecede yerine getirdiğini belirtmişlerdir.

1b. Programa katılan tüm kurların (alt-orta düzey, orta düzey, üst-orta düzey) görüşleri doğrultusunda, Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın genelde yararlı ve uygun bulunduğu verilen evet yanıtlarının % 68.3 ortalaması ile belirlenmiştir. Kurların

görüşlerinin karşılaştırılmasına göre, programın dört ögesine ait detaylarıyla saptanmış sonuçlar aşağıdaki gibidir;

a. Bu programa katılan tüm kurlar **programın amaçlarını**, yabancı dil öğretiminde belirli bilgi ve becerilerin geliştirilmesi bakımından % 63.4 genel ortalama ile kısmen, yani orta derecede uygun bulmuşlardır. Hedefler işaret ettiği davranışlar yönünden “özel hedefler” ve “genel hedefler” olarak nitelendirilmektedir. Özel hedefler (ön hedefler) öğrenilecek bazı bilgiler, beceriler ve kavramlardır. Bunun yanında genel hedefler (son hedefler) ise daha ziyade uzun vadeli hedefler olarak ifade edilirler. Her iki hedef de programın değerlendirilmesinde öğretimin neticesinde kazanılan davranışlar olarak önemlidir. Bireyler temel presip ve bilgileri öğrenmeden davranışlarında istenilen yönde değişiklik yapamazlar. Bilgi bir tesir sistemidir, davranışları da etkiler. Eğitim ve öğretimin genel ve özel hedeflerinin öğrencilerde görülebilecek davranışlar halinde ifade edilmesi, uygun ölçme araçlarının geliştirilebilmesi, programın hedeflerinin anlaşılması ve bu hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin değerlendirilmesi yönünden çok önemlidir (Özgüven, 1994, s. 134 -139). Dil öğreniminde dört temel beceriden biri olan konuşma becerisinin (speaking skill) program sonunda edinilme derecesi incelenirken, tüm grupların görüş ortalamalarına bakıldığında iyi ya da çok iyi derecede değilde, orta derecede edinildiği dinleme becerisinin de (listening skill) yine orta dereceye yakın olarak az derecede edinildiği saptanmıştır. Testler ve yazılı sınavlarla istenilen yeterlikte ölçülemeyen bazı eğitim hedefleri ve hedeflerle ilgili bazı davranışlar vardır; bunlara örnek olarak konuşma, yazma, dinleme becerileri verilebilir (Özgüven, 1994, s. 131). Açık uçlu soruların yanıtlarına dayanarak, bu iki temel becerinin program sonunda istenilen derecede edinilememe nedeni, programda tümleşik beceri (integrated skill) yaklaşımının benimsenerek içerik seçimine gidilmesine rağmen, öğretim elemanları tarafından programda gereğinden fazla dilbilgisi alıştırmalarını içeren ek materyallerin ve yöntemlerin (grammar base) kullanımı olarak açıklanabilir. Okuma becerisinin (reading-comprehension) iyi dereceye çok yakın bir noktada edinildiği ve yazma becerisinin (writing) iyi derecede edinildiği belirlenmiştir. Kelime hazinesinin (vocabulary) gelişim ve kullanım yeterliği üst-orta ve orta düzey kurlarda iyi derecede, ancak alt-orta düzey kurda ise orta derecede olduğu saptanırken, tüm kurlarda dilbilgisi kurallarını (grammar rules) bilme ve doğru olarak kullanma amacının çok iyi derecede değilde, iyi derecede gerçekleştiği belirlenmiştir.

Programın amaçlarının kendisinden beklenen işlevi yerine getirmesi hususunda kurların ortak görüşü yine, öğrenciler ve öğretim elemanlarının ortak görüşü ile çakışarak, programın amaçlarına kısmen, yani orta derecede ulaşıldığıdır. Kurların belirttiği sonuçlara göre, programın amaçlarına ulaşılmasında, program düzenleyicilerinin ve öğretim elemanlarının, düzeylerin öğrenme hızlarını ve öğrenme hazır bulunuşluk seviyelerini yeterince göz önüne almadıkları ve süreç içerisinde programın etkililiğini artırmak için kurlar arası gerekli koordineli çalışmaları orta derecede yaptıkları görülmektedir.

b. Tüm kurlar programın amaçlarının gerçekleşmesinde, **programın içeriğinin** seçiminin kısmen, yani orta derecede isabetli olduğuna inanmışlardır. Bu sonuca göre program düzenleyicilerin ve öğretim elemanlarının, kurlara göre içeriğin seçiminde kullanılan ölçütlere iyi derecede değil de orta derecede uydukları belirlenmiştir. Kurlara göre içerikte yer alan konu seçiminin özenle yapılmadığı ve yabancı dil öğretimi açısından programda kullanılan ders kitaplarının yeterince etkili olamadığı ancak öğretim materyali hazırlama birimince hazırlanan kitap dışı ek materyallerin içerdiği bilgilerin bu açığı kapamada amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte olduğu görülmektedir.

c. **Öğretim süreçlerinde** kullanılan yöntem ve tekniklerin yeterliğinin, alt-orta düzey ve üst-orta düzey kurlar kısmen, orta derecede olduğunu belirtirlerken, orta düzey kur evet diyerek yeterli bulmuştur. Gösteri (demonstrasyon) yöntemi alt-orta düzey ve üst-düzye kurlarda sıklıkla kullanılmışken, orta düzey kurlarda bazen yani az derecede kullanılmıştır. Dramatizasyon tekniğinin kullanım sıklığı ise, diğer yöntem ve tekniklerin kullanım sıklığına göre alt-orta düzey kurda çok az derecede, orta düzey kurda bazen yanıtiyla az derecede, üst-orta düzeyde sıklıkla bulunmuştur. Alt-orta düzey ve üst-orta düzey kurlar öğretimde kullanılan araç ve gereçlerin yeterliğinin az derecede olduklarını belirtirlerken, orta düzey kur orta derecede olduğunu belirtmiştir. Ayrıca programda, özellikle de dinleme sınavlarında kullanılan işitsel araçların ve dinleme koşullarının yetersizliği tüm kurlar tarafından belirtmişlerdir. İşitsel araçlardan daha çok telaffüz öğretiminde, dinlediğini anlama becerisini geliştirmede ve mekanik alıştırmaları yapmada yararlanılır. Öğrenciye teypten bir konu dinletilir daha sonra bu konu ile ilgili sorulara yanıt istenir. Her okulda bir dil laboratuvarı kurma oldukça pahalı bir yatırımı gerektirdiğinden, bunun yerine akustiği uygun olan sınıflarda kaset çalarları kullanmak olasıdır (Demirel, 1993, s. 95). Görsel-işitsel araçların kullanımına ayrılan zamanı, alt-orta düzey ve orta

düzyey kurlar sıklıkla yanıtıyla yeterli olarak bulduklarını belirtmişlerdir. Kullanım sıklığı süresini ise üst-orta düzyey kur her zaman yanıtıyla çok yeterli bulmuştur. Video hem bir bilgi deposu hem de iyi bir gösteri aracıdır. Gerçek hayatın sınıfta en iyi şekilde sergilenmesini sağlar. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde video etkili bir araç olarak kullanılmaktadır. Video ile yapılan öğretimin öğrencilerin zihin geliştirme, kavram oluşturma ve okul başarılarını artırmada olumlu etkileri olduğu bilimsel araştırmalar tarafından ortaya konmuştur (Demirel, 1993, s. 98). Video not tutma becerisini geliştirmesi, hedef dilde otantik veriler sunması, çeşitli durumlar için sözel ve sözel olmayan unsurları yansıtmaları nedeniyle hedef dilin kullanımını sergilemesi ve öğrencileri güdülemede başarılı olması özelliklerini taşıdığından yabancı dil öğretiminde önemlidir (Etiz, 1995, ss. 49-57). Programın haftalık ders saatlerinin günlere dağılımının, tüm kurlar beklentilerine tam olarak uygun olmadığını, ancak orta derecede uygun olduğunu belirtmişleridir. Programın düzyeylere göre haftalık ders saati süresi tüm kurlar tarafından verilen evet yanıtıyla, yeterli bulunmuştur.

d. Programda **değerlendirme sürecinde** yer alan değerlendirmelerden, programın başında öğrencilerin seviyelerini belirleme amacıyla yapılan ve tanılayıcı olan (diagnostic) yerleştirme sınavını (placement test), kapsam ve nitelik olarak üst-orta düzyey kur kısmen yeterli bulurken, alt-orta düzyey ve üst-orta düzyey kurlar yeterli bulmaktadır. Öğrenilen bilgileri ölçmede biçimlendirici olan (formative) ara sınavları, kapsam ve nitelik olarak orta düzyey kur yeterli bulurken, alt-orta düzyey ve üst-orta düzyey kurlar kısmen yeterli bulmuşlardır. Tüm kurlar biçimlendirici olan (formative) kısa sınavları (quizzes), kapsam ve nitelik olarak yeterli bulmuşlardır, ayrıca kısa sınavları sayı olarak da yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Yine tüm kurlar kısa süreli izleme testlerinin başarıyı olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Ayrıca programda yer alan objektif tip sınavları nitelik olarak alt-orta düzyey ve orta düzyey kurlar iyi derecede bulurken, üst-orta düzyey kur kısmen, yani orta derecede iyi bulmuştur. Tüm kurlar düzyey belirleyici olan (summative) yıl sonu final sınavında, geçme puanının 70 puandan 60 puana indirilmesi görüşündedirler. Objektif tip testli dinleme sınavlarını alt-orta düzyey kur nitelik bakımından yeterli bulmazken, orta düzyey ve üst-orta düzyey kurlar kısmen, orta derecede yeterli bulmaktadırlar. Bunun nedeni olarak, sınavlarda dinleme bantlarının net ve anlaşılır olmaması, dinleme metinlerinin yeterli sayıda öğrencilere dinletilmemesi ve ders kitaplarında uygulanan dinleme stratejilerinin, kimi zaman sınavlarda TOEFL tarzı sorulan dinleme sorularının çözümündeki stratejilerle uyumlu

olmaması gösterilebilir. İşitsel araçları kullanırken en önemli husus ses bantlarının anlaşılır ve net olmasına dikkat etmektir. Aksi takdirde yapılan çalışmalardan istenilen sonuç alınamaz (Demirel, 1993, s. 95). Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, değerlendirme ögesinin kendisinden beklenen işlevi alt-orta düzey ve üst-orta düzey kurlar kısmen, yani orta derecede yerine getirdiğini belirtirlerken, orta düzey kur öğrencileri iyi derecede yerine getirdiğini belirtmişlerdir. Programın sonu ögesi olan değerlendirmenin işlevi, öğrencilerin belirlenen amaçlara ne derece ulaştıklarını tespit etmektir. Değerlendirme süreci belirli koşullarda, hedeflerin ulaşılabilirlik düzeyi hakkında da fikir verir (Özgüven, 1994, s. 122).

2. Programın başında uygulanan öntest ve programın sonunda uygulanan sontest sonuçları (başarı) arasında, öğrencilerin cinsiyetleri, bölümleri, bitirdikleri ortaöğretim türleri, kurları ve programdaki statüleri (lisans, yüksek lisans) açılarından, anlamlı farkların olup olmadığı incelendiğinde bulunan sonuçlar şöyledir;

a. Programın başında uygulanan öntest ve programın sonunda uygulanan sontest sonuçları (başarı) arasında, öğrencilerin cinsiyetleri açısından anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır.

b. Programın başında uygulanan ön-test ve programın sonunda uygulanan sontest sonuçları (başarı) arasında, lisans öğrencilerinin bazı mühendislik bölümleri arasında önemli derecede anlamlı farklar bulunmuştur ve bölümler arasında bulunan farklar bölümlerin başarı sıralamasına göre irdelendiğinde, 14 öğrencisi ile Metalurji Mühendisliği onuncu sırasıyla en başarısız bölüm olarak, 20 öğrencisi ile Endüstri Mühendisliği en başarılı bölüm olarak belirlenmiştir. İyiden kötüye başarı sıralamasında 3 öğrencisi ile İnşaat Mühendisliği II. Öğretim ikinci sırada yer alırken, 21 öğrencisi ile Mimarlık Bölümü üçüncü sırada, 22 öğrencisi ile Kimya Mühendisliği dördüncü sırada, 22 öğrencisi ile Makine Mühendisliği beşinci sırada, 72 öğrencisi ile Elektrik-Elektronik Mühendisliği altıncı sırada, 9 öğrencisi ile Makine Mühendisliği II. Öğretim yedinci sırada, 19 öğrencisi ile İnşaat Mühendisliği Bölümü sekizinci sırada, 21 öğrencisi ile Maden Mühendisliği dokuzuncu sırada yer almaktadırlar. Buna göre öğrencilerin mühendislik bölümlerine göre öğrencilerin başarıları arasındaki farklar incelendiğinde: Maden Mühendisliği ile Mimarlık Bölümü arasında Mimarlık Bölümü lehine, Maden Mühendisliği ile Endüstri Mühendisliği arasında

Endüstri Mühendisliği lehine, Maden Mühendisliği ile Kimya Mühendisliği arasında Kimya Mühendisliği lehine, Metalurji Mühendisliği ile Mimarlık Bölümü arasında Mimarlık Bölümü lehine, ve Metalurji Mühendisliği ile Endüstri Mühendisliği arasında Endüstri Mühendisliği lehine, Metalurji Mühendisliği ile Kimya Mühendisliği arasında Kimya Mühendisliği lehine, Elektrik-Elektronik Mühendisliği ile Endüstri Mühendisliği arasında Endüstri Mühendisliği lehine, İnşaat Mühendisliği Bölümü ile Endüstri Mühendisliği arasında Endüstri Mühendisliği lehine ve Elektrik-Elektronik Mühendisliği ile Mimarlık Bölümü arasında Mimarlık Bölümü lehine önemli düzeyde farklar çıkmıştır.

c. Programın başında uygulanan öntest ve programın sonunda uygulanan sontest sonuçları (başarı) arasında, öğrencilerin en son bitirdikleri ortaöğretim kurumu türlerine göre anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Yabancı dille eğitim veren özel liselerden mezun olan öğrenci grubu ile meslek lisesinden mezun olan öğrenci gruplarının başarılarında meslek lisesi mezunlarının lehine bir fark vardır. Yabancı dille eğitim veren özel liselerden mezun olan öğrenci grubu ile genel liselerden mezun olan öğrencilerin başarılarında, genel lise mezunları lehine bir fark olduğu belirlenmiştir. Yabancı dille eğitim veren özel liselerden mezun olan öğrenci grubu ile yabancı dille eğitim veren devlet (Anadolu) liselerinden mezun olan öğrencilerin başarılarında, yabancı dille eğitim veren devlet (Anadolu) liseleri mezunlarının lehine bir fark olduğu belirlenmiştir.

Başarıdaki farkın genel ve meslek liselerinden mezun öğrencilerin lehine çıkmasının nedeni olarak, programa girişte alınan ön-test puanları kıyaslandığında, yabancı dille eğitim veren özel liselerden mezun olan öğrenci grubuna ve yabancı dille eğitim veren devlet (Anadolu) liselerinden mezun olan öğrenci grubuna göre, genel ve meslek liselerinden mezun öğrencilerin ön-testten daha düşük puanlar almaları gösterilebilir.

d. Programın başında uygulanan öntest ve programın sonunda uygulanan sontest sonuçları (başarı) arasında, öğrencilerin kurlarına göre önemli derecede anlamlı bir fark bulunmuştur ve tüm grupların birbirlerinden farklı olduğu saptanmıştır. Alt-orta düzey grup diğer gruplara göre en başarılı grup olarak saptanırken, orta düzey grubun ise üst-orta düzey gruptan daha başarılı olduğu belirlenmiştir. Bunun nedeni de, alt-orta düzey grupların programa girişte aldıkları 0 ile 19 arası puanlardan 70 puana yükselmeleri, orta düzey grupların 20 ile 39 arası puanlardan 70 puana yükselmeleri ve üst-orta düzey grupların 40 ile 59 puanlardan 70 puana yükselmeleridir.

e. Programın başında uygulanan öntest ve programın sonunda uygulanan sontest sonuçları (başarı) arasında, öğrencilerin statülerine (yüksek lisans öğrencileri ve lisans öğrencileri) göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

3. Öntest ve sontest sonuçları (Ek F) arasında, son-test lehine ileri düzeyde önemli bir fark olduğu belirlenmiştir.

4. Sontest ve final sınavı sonuçları (Ek F) arasında, final sınavı lehine ileri düzeyde önemli bir fark olduğu saptanmıştır.

Yargı

Araştırmanın ortaya koyduğu bulgular ışığında, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü 1996/1997 Öğretim Yılı Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nın Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi ile ilgili saptanmış sorunlara çözüm üretebilmek ve gelecek yıllarda kullanılmak üzere bu programı arzu edilen boyutta geliştirebilmek için, ihtiyaçlar doğrultusunda süreç içerisinde yapılacak program değerlendirme ve geliştirme çalışmalarına ihtiyaç vardır. Bu gereksinimler göz önüne alınarak, Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın etkililiği ve işlerliği olduğu yargısına varılmıştır.

Öneriler

Araştırmanın problemi kapsamında elede edilen bulgular, bulguların yorumları ile bunlardan çıkarılan sonuçlara göre öneriler, uygulamaya ilişkin öneriler ve yapılacak yeni araştırmalara ilişkin öneriler olmak üzere iki alt başlık altında toplanmıştır.

Uygulamaya İlişkin Öneriler

1. Halen Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü'nde (1997/ 1998 yılında kurulan) uygulanmakta olan, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü, 1996/1997 Öğretim Yılı Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı (alt-orta düzey, orta düzey ve üst-orta düzey) Programı gelecek yıllarda hazırlık sınıfı öğrencilerine uygulanabilir. Ancak yeni

uygulamalar başlamadan önce öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerine dayalı olarak, aşağıda bahsedilen öneriler ve alınması zorunlu önlemler doğrultusunda programın geliştirilmesi ve uygulanması yerinde olacaktır;

a. Amaçlar, programa giren öğrenciye kazandırılmak istenen yeni davranışlar ya da öğrencilerin önceki davranışlarında oluşturulmak istenen değişiklikler olduğu dikkate alınarak, temel İngilizce hazırlık sınıfı programı uygulamalarında, yapılacak öğrenci ihtiyaç analizine göre öğrenci ihtiyaçları temel alınarak davranışsal amaçlar saptanmalı, gerekiyorsa değiştirilmeli ve geliştirilmelidir.

İhtiyaç analizi yabancı dil öğretiminin planlanmasında ve programın desenlenmesinde temel teşkil etmektedir. Öğrenci ihtiyaç analizi için hazırlanmış anketlerin uygulanması sonucunda elde edilen veriler, öğrencilerin istekleri ve ihtiyaçları hakkında açık bir fikir vermesi açısından, öğretim sürecindeki problemleri belirlemek ve bu problemlere çözüm üretmek, ayrıca içerik ve materyallerin seçimini yönlendirmesi açısından ve programın geliştirilmesinde önemlidir. İhtiyaç analizi, programın tüm öğeleriyle ilintili olarak, programın amaçlarından, sınıf içi uygulamalarına ve değerlendirmeye kadar her bir ayrıntıyı kapsayan program geliştirilme çalışmaları ve programa katılan öğrenci yargısı arasındaki tek gerçekçi ve belirleyici bağdır (Seedhouse, 1995, s. 59-65). Gereksinim saptanmasını izleyen aşamada, Koç (1984, 1992) tarafından önerilen modüler yaklaşıma uygun bir biçimde, kursun (programın) hazırlanması gerekir. Bu yaklaşımda, her bir genel hedeften özel hedefler çıkarılmakta ve bu yapı modüllerden oluşan bir yapıya oturtulmaktadır. Önerilen bu modüller yaklaşımı yapısı ile, tüm bir kurs kitabının başka malzemelerle desteklenmesinden ya da değiştirilmesinden modüllerin uyarlanması ya da başkaları ile değiştirilmesi yolu ile büyük esneklik tanımaktadır (Koç, 1992, s. 26).

b. Program başında saptanmış amaçlar, program sonunda öğrencilere kazandırılmak istenen davranışlar olduğuna göre, amaçların davranışsal amaçlara dönüştürülmesi gerekir. Bu programda yer alan özel amaçların yeniden gözden geçirilip, öğrenci davranışı yönünden ifade edilerek, ayrıca içerdiği davranışsal amacın kesinlikle gözlenebilir, ölçülebilir olması ve özel bir amacın altında yer alması ve kesinlikle o amaçla ilgili olmasına, dolayısıyla tek bir öğrenme ürününü kapsamasına dikkat edilmelidir.

c. Özellikle, üst-orta düzey grup öğrenciler için programa girişte sahip oldukları davranışların tekrar kazandırılmaya çalışılması, öğrencilerin ilgilerini körelteceğinden veya

yok edeceğinden motivasyon eksikliğine neden olmaktadır. Girişte öğrencinin sahip olduğu davranışsal amaçların ve ilgili içeriğin programdan çıkarılması gerekmektedir. Bu tür davranışsal amaçlar ve içerik yerine, programda öğrencilere yeni kazandırılacak davranışsal amaçlar ve yeni içerik belirlenerek değiştirilmelidir.

d. Programda öğrenciler, seviye tespit sınavında belirlenen yabancı dil düzeylerine göre, öğretim elemanı yetersizliği ve öğrenci sayısı fazlalığı gibi olumsuz koşullara taviz vermeksizin uygun kurlara yerleştirilerek programa başlatılmalıdır. Mevcut üniversiteler büyük şehirlerde bulunduğu için öğretim üyelerinin % 72'si bu üniversitelerde toplanmıştır. Bu durum, büyük şehirlerdeki üniversitelerin kapasitelerinin üstünde çalışmasına ve diğer şehirlerdeki üniversitelerin öğretim elemanı sıkıntısı çekmesine neden olmaktadır (Demirel, 1994, s. 30). Bu öğretim yılına ait programdaki gibi benzer olumsuz koşullar nedeniyle, programa girişte İngilizceyi hiç bilmeyen öğrencileri alt-orta düzey grupta hemen başlatmak yerine, İngilizceyi hiç bilmeyenlere (beginner level students) hazırlanacak kısa süreli (15 gün veya 1 aylık) ön bir programdan geçirmek programın etkililiğini artırmada yerinde olacaktır.

e. Bir programın başarıya ulaşması için "amaç-içerik" ilişkisinin uyumu gereklidir. Programda seçilen içeriğin, dört temel dil becerisini geliştirecek nitelikte bol örnekli ve alıştırmalı ders kitaplarıyla birlikte öğrencilerin ilgisini çekecek nitelikte verilmesi gereklidir. Bu nedenle, ders kitapları tekrar gözden geçirilmeli ve ihtiyaca uygun biçimde, alternatif ders kitapları ve ek materyaller (supplement) ile gerekli görülen dil becerileri için, içerik mümkün olduğunca zenginleştirilmelidir.

f. Bu programda öğretmekle görevli öğretim elemanlarının, her ünitenin sonunda ders konularını değerlendirmeye yönelik bilgi formlarını (evaluation form), derse ait olumlu ve olumsuz yönleri önem dereceleriyle belirterek, içerikle ilgili gerekli değişiklikleri yapabilmek ve bu aksaklıkları ortadan kaldırmada tedbir alabilmek için, çözüm önerilerini sunarak zamanında doldurmaları ve program geliştirme birimine teslim etmeleri, yapılacak program geliştirme çalışmalarının etkililiğini artırmada önemli bir unsur olacaktır.

g. Yabancı dilin öğretilmesinde değişik ağırlıklarda da olsa, bütün dil becerilerinin geliştirilmesine yer verilmelidir. Programda dinleme becerisini etkili bir şekilde edinebilmek için, bu beceriyle ilgili gerçekleşmeyen davranışsal amaçlar doğrultusunda içerikle ilgili dinleme metinlerini destekleyecek uygun ek materyaller ve sınıf aktiviteleri hazırlanmalı ve ayrıca dinleme-anlama stratejileri öğrencilere seminerler halinde verilmelidir.

h. Programda ikinci dönemde konuşma becerisini daha iyi geliştirmeye ihtiyacı olan öğrenciler için, haftanın belli saatlerinde ana dili İngilizce olan öğretim elemanlarının yönlendireceği konuşma dersleri için konuşma kulüpleri kurulabilir.

ı. İçeriğin iyi durumdan çok daha iyi duruma gelebilmesi için, ders kitaplarının eksik yanlarının tamamlanmasında veya öğrenci ihtiyaçlarına göre gerekli bilgilerin sunulmasında uygun yabancı kaynaklardan yararlanmanın yanısıra, uzmanlarla işbirliği yaparak bilimsel nitelikli çalışmalarla mevcut yerli basılı ek materyalleri geliştirme yoluna gidilmesi gereklidir.

i. Amaçların gerçekleşmesinde büyük bir öneme sahip olan yöntem, teknik ve araç - gereçler konuların özelliğine uygun olarak özenle seçilerek en etkili şekilde kullanılmalı ve mevcutların yetersizliği giderilmelidir. Özellikle sınavlarda öğrencilere daha iyi dinleme koşulları sağlandığında, dinleme-anlama becerisi başarıları artabilir. Ayrıca öğrencilerin motivasyonlarını ve başarılarını artırmada kitap dışı basılı görsel materyallerin (resimler, gerçek modeller, tablolar gibi araç - gereçler) kullanımı beklenen verimi sağlayabilir.

j. Dil becerilerinin geliştirilmesinde “amaca uygun yöntem” ilkesiyle farklı öğrenmeler için farklı yöntemlere ağırlık verecek “seçmeli yöntem” yaklaşımı uygulanması gereklidir. Programda öğretim görevlileri tarafından kullanımına pek iltifat edilmeyen gösteri (demonstrasyon) yöntemi ve dramatizasyon tekniklerinin, yeri ve zamanı geldikçe kullanımlarına ağırlık vermek hem derslerin zevkli hale gelmesinde hem de öğrencinin motivasyonunu artırmada önemli bir rol oynayabilir.

k. Öğretim elemanlarının, derslerde teorik bilgi ve uygulama dengesini sağlamalarında, çağdaş dil öğretim yöntem ve tekniklerini daha verimli şekilde kullanmalarında, dönüt, ipucu, pekiştirme verme gibi konularda seminerlere katılımları ve yurt içi veya yurt dışı üniversitelerde imkanlar dahilinde ikinci dil öğretimiyle ilişkili hizmetiçi eğitimlerden geçirilmeleri sağlanarak bilgi ve becerilerini geliştirilmeleri gereklidir.

l. Programın amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığı hakkında karara varmada yapılan değerlendirmelerin, öğretimi yapılan tüm konuları kapsamına dikkat edilmeli, nelerin değerlendirileceği ve değerlendirmede esas alınacak ölçütlerin neler ve ne oranda olacağı, değerlendirme yapılmadan belirlenmiş olmalıdır. Özellikle yazma becerisini değerlendirirken bu ölçütleri (dilbilgisi kurallarını doğru kullanma, tense uyumu, kelime hazinesinin zenginliği, ana fikir ve yardımcı fikirlerin doğruluğu, konuyla uyumu ve kendi aralarındaki tutarlılıkları, yazının netliği ve yalınlığı, giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin

konuyla uyumu, bunların önem derecelerine göre puanlandırma oranları vs.)titizlikle belirlemek, bu beceride başarının gerçekçi bir şekilde belirlenmesine ve değerlendirilmesine yardımcı olacaktır.

m. Programın öğrenci başarısını değerlendirme sisteminde, final sınavında istenilen başarı notunun 70 puandan belli bir oranda indirilmesi, öğrencilerin kaygı düzeyini azaltacağından başarıyı artırabilir.

2. Programı hazırlarken ve kurları belirlerken dengeli dağılımı yapabilmek ve her sınıfa gerektiği oranda lokomotif öğrencileri yerleştirebilmek için, katılımcıların yaşları, cinsiyetleri, mühendislik bölümleri, en son bitirdikleri orta öğretim kurumu türleri gibi kişisel özellikleri üzerinde araştırmalar yapılmalı ve bu sonuçlar dikkate alınmalıdır.

3. Programın amaçlarının gerçekleştirme düzeyini belirlerken, program başında uygulanan ön-testin, program sonunda son-test olarak verilirken resmi olarak sınav sisteminde yer alması ve belli oranda bir ara sınav olarak kabul edilmesi öğrencilerin son-teste ciddi bir şekilde hazırlanmalarını sağlayacağından, programın etkililiği hakkında karara varmada daha gerçekçi olabilir.

4. Program başında uygulanan seviye belirleme testinde (Placement Test), öğrencilerin sınavda bilmeden şans eseri doğru cevapları işaretlemelerini engellemek amacıyla yanlış cevapların doğru yanıtları götürmesi kuralını yönergede belirlemek, öğrenciye sınav başlamadan bunu Türkçe açıklamak ve değerlendirme yapılırken bu kuralı ölçüt olarak benimsemek, öğrencilerin doğru kurlara yerleştirilmelerinde ve uygun programlarda eğitim almalarında başarıyı artırıcı bir etken olabilir.

5. Sınav Hazırlama Birimi (Testing Office) tarafından, sınavlar hazırlanmadan önce her sınavla ilgili geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması, ölçme ve değerlendirme çalışmalarında istenilen yeterliği elde etmede ve dolayısıyla programın başarısını artırmada iyileştirici bir faktör olabilir.

Yapılacak Yeni Araştırmalara İlişkin Öneriler

Bu araştırmanın bulgularına dayalı olarak yükseköğretim kurumlarında uygulanan temel İngilizce hazırlık sınıflarıyla ilgili araştırma yapacaklara, incelenmesinin yararlı olabileceği düşünülen bazı öneriler aşağıda kısaca verilmiştir.

1. Bu araştırmada izlenen aşamalar, yükseköğretim kurumlarında uygulanan temel İngilizce hazırlık programlarının değerlendirilmesiyle ilgili diğer hazırlık okulları program değerlendirme çalışmalarında izlenebilir ve bu tür araştırmaların yapılmasıyla bulgu, yargı ve önerilerin genellenebilirlik derecesi daha da artırılabilir.

2. Özel niversiteler ve devlet üniversitelerinde yer alan temel İngilizce hazırlık programları karşılaştırmalı olarak değerlendirilebilir. Bu araştırmaların sonuçlarına dayalı olarak, hazırlık okullarında ortak mevcut program geliştirme ve değerlendirme sorunları belirlenerek, karşılaştırmalar yapabilme olanağı elde edilmiş olur. Dolayısıyla bu tür sorunların çözümleri, programların özelliklerine ve önceliklerine göre programlar başlamadan, çeşitli ve isabetli önlemleri almada zamandan tasarruf sağlayabilir.

3. Görev başındaki ğretim elemanlarının ikinci bir dil ğretiminde program geliştirme konusunda hizmetiçi eğitimden geçirilmeleri hususunda çabaların yaygınlaştırılmasına gereksinim duyulmaktadır. İkinci dil ğretiminde program geliştirme çalışmaları için yükseköğretim kurumlarında görevli ğretim elemanlarının çabalarını birleştirerek, akademik ve uygulamalı çalışmaları paylaşabilmeleri için geniş çaplı seminerler, workshoplar ve bu konuyla ilgili hizmetiçi eğitim programları uygulamaya konulabilir. Gerek duyulan bu tür çalışmalar için YK'n desteği, üniversitelerin ortak kararıyla istenebilir.

4. Program geliştirme alanında yüksek lisans ve doktora programlarını bitirmiş ve bu birimlerde görevli ğretim elemanları çok az sayıda olduğundan, bu alanda yüksek lisans ve doktora öğrenimi yapacak ğretim elemanlarını desteklemek ve hazırlık okullarında, yetişmiş bu personeli görevlendirerek, akademik çalışmalarla Türkiye'de tüm üniversitelerin yabancı diller bölümlerinde program geliştirme birimleri oluşturma yoluna gidilebilir. Dolayısıyla niversitelerin hazırlık okullarında program geliştirme alanında daha nitelikli, bilimsel ve sistematik çalışmalar elde edilebilir.

5. Farklı niversitelerin hazırlık okullarında uygulanan temel İngilizce hazırlık programlarına katılan öğrencilerin başarı ortalamaları arasında farklara bakılarak, ikinci dili öğrenme başarı nedenlerini inceleyen deneysel araştırmalar yapılabilir ve üniversitelerin program geliştirme birimleri bu tür ek çalışmalarla harcayacakları emek ve zamandan tasarruf edebilmek ve yabancı dil ğretimi ve programlarının etkililiğini artırıcı tedbirleri alabilmek için, bu araştırmalardan faydalanarak koordineli olarak çalışabilirler.

6. Yükseköğretim kurumlarında, tümleşik beceri yaklaşımı (integrated skills) uygulamasını içeren temel İngilizce hazırlık programlarında dinleme ve konuşma becerilerini etkileyen faktörler araştırılabilir.

7. Üniversitelerde uygulanan temel İngilizce hazırlık programları, program geliştirme ilkelerine uygun, sürekli ve araştırmalara dayalı olmak koşuluyla geliştirildiklerinde, programların etkililik dereceleri maksimum düzeyde artabilir.

EK A

OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK SINIFLARI 1996-1997 ÖĞRETİM YILI GENEL VE ÖZEL AMAÇLARI

T.C. Anayasanın 42. Maddesi

T.C. ANAYASASINDA “Eğitim ve Öğretim Hakkı ve Ödevi”

Madde 42: Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz.

Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz.

İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır.

Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı esasları devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak kanunla düzenlenir.

Devlet, maddi imkanlarından yoksun başarılı öğrencilerin öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile büroları ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitim ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez.

Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir. Milletlerarası andlaşma hükümleri saklıdır.

TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI

Türk Milli Eğitimi'nin genel amacı, Türk Milleti'nin bütün fertlerini,

1) Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Türk Milleti'nin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen,

Ek A-devam

koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2) Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; insan haklarına saygılı; kişilik ve teşebbüse değer veren; topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3) İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak.

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milleti'ni çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNİN TEMEL İLKELERİ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda (1982) birçok eğitim ilkesi vardır. Bunlardan kimileri doğrudan kimileri de dolaylı olarak eğitimi ilgilendirmektedir. Anayasadan sonra eğitim ilkelerini daha geniş olarak içeren yasa Milli Eğitim Temel Kanununda Türk Milli Eğitimi'nin Genel İlkeleri başlığı altında, bu yasa da on dört ilke yer almaktadır.

1) Genellik ve eşitlik: Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

2) Ferdin ve toplumun ihtiyaçları: Milli eğitim hizmeti, Türk vatandaşların istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

3) Yöneltilme: Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler.

Ek A-devam

Milli Eğitim Sistemi, her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Yöneltilmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanır.

4) Eğitim hakkı: İlköğretim örnek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

5) Fırsat ve İmkan eşitliği: Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır.

Maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılı, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

6) Süreklilik: Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır.

Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir.

7) Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği: Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk İnkılap ve İlkeleri ile Anayasa'da ifadesini bulmuş Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır. Milli ahlak ve milli kültürün geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir.

Milli birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin, eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleştirilmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile işbirliği yapılarak Milli Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır.

8) Demokrasi eğitimi: Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve

Ek A-devam

maksatla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul, aile birlikleri kuruluş ve işleyişleri Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

14) Her yerde eğitim: Milli eğitimin amaçları yalnız resmi ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, işyerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır.

YÜKSEKÖĞRETİMİN AMAÇLARI VE GÖREVLERİ

Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre, yükseköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1) Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insangücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;

2) Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;

3) Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak.

4) Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunlarını, Hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek.

5) Araştırma ve incelemelerin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayımları yapmak;

6) Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözlü, yazılı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır.

2647 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda saptanan yükseköğretimin amaçları, Milli Eğitim Temel Kanunu'ndakilerin benzeridir. Yalnız, Yükseköğretim Kanunu, üniversitede öğrencilere kazandırılacak davranış modelini (eğitsel amaçları) da göstermiştir. Üniversiteler öğrencilerini:

1) Atatürk İnkılapları ve İlkeleri doğrultusunda Atatürk milliyetçiliğine bağlı;

Ek A-devam

- 2) Türk Milleti'ni milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan; Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyan,
- 3) Toplumun yararını kişisel çıkarının üstünde tutan;
- 4) Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren;
- 5) Hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı,
- 6) Beden, zihin, ruh, ahlak ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş;
- 7) İlgilili ve yetenekleri yönünde yurt kalkınmasına ve ihtiyaçlarına cevap verecek; aynı zamanda kendi geçim ve mutluluğunu sağlayacak bir mesleğin bilgi, beceri, davranış ve genel kültürüne sahip vatandaşlar olarak yetiştireceklerdir.

GENERAL OBJECTIVES

1. To be able to follow the main course in their own fields at university level in English.
2. To be able to take part in academic studies in English speaking countries.
3. To be able to interact with native speakers of an English speaking community.
4. To be able to take notes during the classes seminars, panels, forums, lectures, etc.
5. To fulfill language functions such as, persuading, making suggestions, agreeing, disagreeing etc. during discussions.
6. To understand native speech at normal speed.
7. To speak English clearly and grammatically.
8. To comprehend the texts when read silently and loudly.
9. To express emotions, ideas and impressions grammatically and comprehensively in written language.
10. To learn about the cultural values of the English speaking countries.
11. To be able to open to different cultures and their values.
12. To be determined to learn and develop English during and after the academic studies.
13. To follow foreign publications and broad casting in their own academic discipline.

Ek A-devam

14. To acquire the vocabulary within the appropriate context.
15. To be able to acquire the knowledge basic English for being prepared to the standard exams, such as, FCE, CAE, CAP, TOEFL, etc.
16. To be able to use computer networks in order to exchange information between different countries and universities.
17. To get four basic skills (listening, speaking, reading and writing) in English effectively via the integrated skills approach during the course.

SPECIFIC OBJECTIVES

1. The knowledge of the meaning of the words in a passage including the knowledge of the comprehension of simple, compound and complex sentences.
2. The knowledge of parts of speech in simple, compound and complex sentences.
3. The knowledge of grammar points in simple, compound and complex sentences.
4. The knowledge of contraction in daily life English.
5. The knowledge of punctuation and capitalization according to the levels.
6. The ability to comprehend spoken discourse consisting of simple, compound and complex sentences while listening.
7. The ability to paraphrase a passage with simple sentences.
8. The ability to speak at a normal speed with accurate pronunciation.
9. The ability to guess the meaning of new vocabulary from the context.
10. The eagerness for learning English.
11. The enjoyment during the process of learning English.
12. The knowledge of parts of speech order.
13. The ability to make coherent complex sentences by using cohesive devices.
14. The comprehension of authentic listening materials.
15. The knowledge of basic patterns related to technical discourse.
16. The knowledge of the rules of writing a well-developed essay.
17. The knowledge of specific skills and techniques for better reading.
18. The ability to translate texts from English to Turkish and vice versa.

Ek A-devam

20. The inference of meanings of unknown idioms, phrasals and idiomatic expressions by the help of known ones.
21. The ability to express emotions and ideas, either written or orally, in different ways (narrative descriptive, explanatory, argumentative etc.)
22. Analyzing the technical materials depending on the level.
23. Criticising the analyzed texts.
24. Assessing visual materials (TV, video) in terms of predetermined criteria.
25. Awereness of basic technical theories and terminology in their own fields.
26. The ability to develop the study skills effectively (e.g. the use of dictionary).
27. The ability to distinguish all the sounds, intonation patterns, and voice qualities in English and discriminate between them and similar sounds.

EK B

**OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ 1996-1997
ÖĞRETİM YILI HAZIRLIK SINIFLARINDA UYGULANAN TEMEL İNGİLİZCE
HAZIRLIK PROGRAMI HAKKINDA ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİNİ
BİLDİREN ÖLÇME ARACI**

ANKET FORMU

Sevgili Öğrenci,

Size sunulan bu anket, “Yüksek Öğretim Kurumlarında Uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Programı” hakkındaki görüş, beklenti ve önerilerinizi belirlemeyi amaçlayan bilimsel bir araştırma için düzenlenmiştir. Uygulamanın doğrudan içinde bulunan sizlerin görüşleri, bu araştırmanın sonuçları bakımından büyük değer taşımaktadır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde sizinle ilgili sorular yer almaktadır. Lütfen bu soruların karşısına cevabınızı yazınız. İkinci bölümde ise, öğretim programıyla ilgili maddeler yer almaktadır. Görüşünüze uygun seçeneği, paranteze (X) işareti koyarak belirtiniz.

Bu araştırmada elde edilecek bulguların geçerliği, sizlerin anketi yanıtlamadaki içtenliğinize bağlıdır. Elde edilen bilgiler kimseye verilmeyecek ve yalnızca bu araştırmada kullanılacaktır. **Lütfen anket maddelerinden hiçbirisini yanıtsız bırakmayınız.**

Harcadığımız zaman ve araştırmanın gerçekleşmesine değerli görüşlerinizle katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim.

Şebnem Heper
İngilizce Okutmanı

Adres:

Osmangazi Üniversitesi

Yabancı Diller Bölümü

Eskişehir

Ek B-devam

I. BÖLÜM

A. KİŞİSEL BİLGİLER

Adınız Soyadınız:

Hazırlık sınıfı şubeniz: Prep

Bölümünüz: Osmangazi Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi

.....

Aşağıdaki sorularla ilgili seçeneklerden durumunuza uygun olanı (X) işareti ile belirtiniz.

Cinsiyetiniz: E () K ()

Mezun olduğunuz lise türü:

- () 1. Yabancı dille eğitim veren devlet (Anadolu) lisesi
- () 2. Yabancı dille eğitim veren özel lise
- () 3. Genel lise
- () 4. Meslek lisesi
- () 5. Fen lisesi
- () 6. Diğer (Belirtiniz):

II. BÖLÜM

B. TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMININ MEVCUT DURUMUNA YÖNELİK SORULAR

Aşağıdaki bölümde, Temel İngilizce Hazırlık Programı amaçlarının gerçekleşme düzeyi belirlenecektir. Bu nedenle, programın dört ögesine ait (amaç, içerik, öğretim süreçleri, değerlendirme) bazı boyutlarını değerlendirmeye yönelik sorular yer almaktadır. Görüşünüze uygun olan seçeneğe lütfen (X) işareti koyunuz.

I. AMAÇLAR

1. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nı genelde yararlı ve uygun buluyor musunuz?

() a. Evet

() b. Kısmen

() c. Hayır

Ek B-devam

2. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçları, öğrencilerin alana ilişkin gereksinimlerini ve beklentilerini karşılamada yeterli midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
3. Sizce, Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçları birbiri ile tutarlı mıdır?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
4. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlara, belirli **bilgi** ve **becerilerin** (konuşma, yazma vb.) geliştirilmesi bakımından uygun nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
5. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçları, belirli **tutum** (İngilizce'nin önemini takdir ediş, bu konuda çeşitli yayınları takip etme ve arkadaşlarına anlatma) ve **değerlerin** (yabancı kültürel değerleri tanıma vb.) geliştirilmesi bakımından uygun nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
6. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, programın dört ögesinden biri olan **amaçlar** kendisinden **beklenen işlevi** yerine getirmekte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
7. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, programın sonunda **dinleme becerisini** etkili bir şekilde edindiğinize inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
8. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, programın sonunda **konuşma becerisini** etkili bir şekilde edindiğinize inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

Ek B-devam

9. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, programın sonunda **okuma becerisini** etkili bir şekilde edindiğinize inanıyor musunuz?

() a. Evet

() b. Kısmen

() c. Hayır

10. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, programın sonunda **yazma becerisini** etkili bir şekilde edindiğinize inanıyor musunuz?

() a. Evet

() b. Kısmen

() c. Hayır

Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nın sonunda aşağıdaki **amaçlar ne ölçüde gerçekleşmiştir?**

Öğrenilmesi hedeflenen dilde;

Cok iyi

İyi

Orta

Az

Hiç

11. konuşulanı anlama

()

()

()

()

()

12. duygu ve düşünceleri sözle anlatma, kendini ifade etme

()

()

()

()

()

13. çeşitli metinleri duyarak anlama ve ilgili soruları yanıtlama

()

()

()

()

()

14. çeşitli metinleri okuyarak anlama ve ilgili soruları yanıtlama

()

()

()

()

()

15. duygu ve düşünceleri yazı ile ifade etme

()

()

()

()

()

16. kelime hazinesini geliştirme ve kullanma

()

()

()

()

()

17. dilbilgisi kurallarını bilme ve doğru olarak kullanma

()

()

()

()

()

18. anadili İngilizce olan şahısların normal hızdaki konuşmalarını anlama

()

()

()

()

()

19. İngilizce konuşulan ülkelerin kültürel değerleri hakkında bilgi edinme

()

()

()

()

()

20. farklı kültürlerle ve kültür değerlerine karşı anlayışlı olma

()

()

()

()

()

Ek B-devam

Temel İngilizce Programı'nı bitirdiğinizde;

21. İngilizce konuşulan ülkelerde, yapılan akademik çalışmalara katılmak için öğrendiğiniz dili yeterli buluyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
22. İngilizce seminer, panel, forum ve konferanslara katılarak, İngilizce not alabileceğinize inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
23. kendi alanınızdaki (ilgili mühendislik dalında) mesleki dersleri İngilizce takip ederek, anlayabileceğinize inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
24. kendi alanınızdaki (ilgili mühendislik dalında) mesleki yabancı yayınları takip etmede İngilizcenizi yeterli buluyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
25. farklı ülkeler ve üniversiteler arası bilgi alışverişi için bilgisayar dilini kullanabilmede, öğrendiğiniz dilin yararlı olacağına inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
26. bu programda öğrendiğiniz İngilizce'yi geçerlikleri ve güvenilirlikleri tüm dünya ülkelerince kabul gören TOEFL, CAP, CAE, FCE, gibi standart sınavlarda başarılı olmanız için, bir temel oluşturabileceğinize inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

II. İÇERİK

Aşağıda içerikle ilgili boyutlar verilmiştir. Lütfen bu boyutlara ilişkin görüşlerinizi bildiriniz.

Ek B-devam

27. Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nda yer alan içerik (**ders kitabındaki konular**) amaçları gerçekleştirebilecek biçimde düzenlenmiş midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
28. Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde programın dört ögesinden bir olan içerik (**ders konuları**) kendisinden beklenen işlevi yerine getirmekte midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
29. Programda yer alan içerik öğrencinin ilgisini çekecek, motive edecek (**güdüleyecek**) nitelikte midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
30. Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nda içerikte yer alan **tüm konular önemli** midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
31. İçerik **öğrenciler** için **anlamli** midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
32. İçerik **öğrencilerin gereksinimlerini** karşılıyor mu?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
33. İçerikte yer alan bilgilerin sunuluşu **öğrenme ilkelerine** (örneğin basitten karmaşığa, somuttan soyuta) **uygun** olarak düzenlenmiş midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
34. Ders kitabındaki **okuma metinleri** amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır

Ek B-devam

35. Ders kitabındaki **söyleşi / dialoglar** amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
36. Ders kitabındaki **dilbilgisi açıklamaları** amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
37. Ders kitabındaki **dinleme metinleri** amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
38. Ders kitabındaki **yazma** becerisiyle ilgili konular ve açıklamaları içeren bilgiler amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
39. Öğretim elemanlarının getirdiği **kitap dışı ek materyallerin** (supplement) içerdiği bilgiler, ders kitaplarını destekleyerek amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
40. Hazırlık sınıfı programında izlenecek **kitapları sizin seçmeniz** istenseydi, halen kullanılmakta olan ders kitaplarını tercih eder miydiniz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

Halen okutulmakta olan ders kitaplarıyla ilgili olarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Ders kitapları;

41. Türk öğrencilerinin gereksinimlerini karşılayacak nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

Ek B-devam

42. her ünite de, yeterli sayıda konuya uygun örnek diyaloglara yer vermiş midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
43. dilbilgisi açıklamaları bakımından açık ve yeterli midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
44. alıştırmalara yeterli derecede yer vermiş midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
45. içeriğe uygun, yeterli bir alıştırma kitabına sahip midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
46. ünitelerle ilgili yeterli görsel ve işitsel araçlara sahip midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
47. yabancı dil (İngilizce) öğretimi açısından, sizce yeterince etkili midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
48. öğrencilerde eleştirel, mantıksal, yaratıcı düşünme becerileri geliştirmekte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

III. ÖĞRETİM SÜREÇLERİ

Öğretim uygulamalarının değerlendirilmesinde lütfen görüş bildiriniz.

49. İngilizce öğretiminde **teorik bilgi ve uygulama dengesinin** sağlanması yeterli midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

Ek B-devam

50. Dersin **anlaşılır** hale getirilmesi yeterli midir?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

51. Dersler, **güdüleyici** ve ilgi uyandırıcı bir biçimde sunuluyor mu?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

52. Derste yapılan **yanlışların anında düzeltilmesi** yeterli midir?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

53. **Verilen ödevler ve çalışmalar** değerlendirilerek iade ediliyor mu?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

Hazırlık programı sonunda, amaçların gerçekleşebilmesi için "zamanlama" konusundaki görüşleriniz nelerdir?

54. Programın **toplam süresinin 1 yıl** olması, programda yer alan içeriğin öğrencilere kazandırılmasında yeterli midir?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

55. Programın kendi düzeyinize göre (alt-orta, orta, üst-orta) **haftalık ders saati süresi** yeterli midir?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

56. Programda **haftalık ders saatlerinin** günlere dağılımı uygun mudur?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

Program uygulanırken amaçların gerçekleşmesi için derslerde öğretim elemanlarının kullandığı yöntem, teknik, araç ve gereçlerin kullanım sıklığı hakkında lütfen görüş belirtiniz.

Ek B-devam

57. Temel İngilizce Hazırlık programı öğretimi, öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarını artıracak **araç-gereçlerle** desteklenmekte midir?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

	<u>Herzaman</u>	<u>Sıklıkla</u>	<u>Bazen</u>	<u>Çok az</u>	<u>Hiçbir zaman</u>
58. Düzanlatım yöntemi	☐	☐	☐	☐	☐
59. Soru-cevap tekniği	☐	☐	☐	☐	☐
60. Gösteri (demonstrasyon) yöntemi	☐	☐	☐	☐	☐
61. Dramatizasyon tekniği	☐	☐	☐	☐	☐
62. Tartışma yöntemi	☐	☐	☐	☐	☐
63. Grup çalışması	☐	☐	☐	☐	☐
64. İkili çalışma	☐	☐	☐	☐	☐
65. Görsel araçlarla öğretim	☐	☐	☐	☐	☐
66. İşitsel araçlarla öğretim	☐	☐	☐	☐	☐
67. Görsel işitsel araçlarla öğretim	☐	☐	☐	☐	☐
68. Ders kitabı	☐	☐	☐	☐	☐
69. Kitap dışı basılı materyaller	☐	☐	☐	☐	☐

Ek B-devam

	<u>Herzaman</u>	<u>Sıklıkla</u>	<u>Bazen</u>	<u>Çok az</u>	<u>Hiçbir zaman</u>
70. Konuşma için tek resimler (figürinler)	()	()	()	()	()
71. Ufak tablolar	()	()	()	()	()
72. Duvar resimleri	()	()	()	()	()
73. Gerçek modeller	()	()	()	()	()
74. Film şeritleri ve dialar	()	()	()	()	()
75. Hareketli filmler, TV, video	()	()	()	()	()
76. Yazı tahtası, bülten tahtası	()	()	()	()	()
77. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde programın dört ögesinden biri olan öğretim süreçleri kendisinden beklenen işlevi yerine getirmekte midir? () a. Evet	() b. Kısmen	() c. Hayır			

IV. DEĞERLENDİRME

Lütfen sınav sistemi hakkında görüş bildiriniz.

78. Programın başında kur tespiti ve yerleştirme sınavı için hazırlanan (**placement test**)

ölçme aracı, sizce düzeylerin doğru olarak tespit edilmesinde **kapsam ve nitelik** olarak yeterli midir?

() a. Evet

() b. Kısmen

() c. Hayır

Ek B- devam

79. **Ara sınavlar** (Midterm Exams) öğrenilen bilgileri (içeriği) ölçmede, sizce **kapsam ve nitelik** olarak yeterli midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
80. Her ünitenin sonunda, kazandırılmak istenen davranışları yoklayan ve habersiz yapılan kısa süreli izleme testleri (**quizzes**), öğrenilen bilgileri ölçmede, **kapsam ve nitelik** olarak yeterli midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
81. Her ünitenin sonunda, kazandırılmak istenen davranışları yoklayan ve habersiz yapılan kısa süreli izleme testleri (**quizzes**), öğrenilen bilgileri ölçmede, **sayı** olarak yeterli midir?
- () a. Evet () b. Aşırı () c. Hayır
82. Sizce, her ünitenin sonunda, kazandırılmak istenen davranışları yoklayan ve habersiz yapılan kısa süreli izleme testleri (**quizzes**), **devam konusunda zorlayıcı bir faktör** olarak kabul edilebilir mi?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
83. Sizce, her ünitenin sonunda, kazandırılmak istenen davranışları yoklayan ve habersiz yapılan kısa süreli izleme testlerinin (**quizzes**), **başarıyı olumlu** yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
84. Aşağıda ve öğrenci el kitapçığında belirtilen, öğrenci başarısının değerlendirilmesinde kullanılan mevcut hazırlık programı **değerlendirme sistemi ve sınav oranları**, sizce uygun mudur?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır

Ek B- devam

Birinci Dönem		İkinci Dönem	
Ara Sınav I	% 5	Ara Sınav IV	% 15
Ara Sınav II	% 10	Ara Sınav V	% 20
Ara Sınav III	% 10	Kısa Sınavlar	% 15
Kısa Sınavlar	% 15	Sınıf Performans Notu	% 5
Sınıf Performans Notu	% 5		
	Yıl İçi Ağırlıklı Toplam		% 100
	Yıl İçi Ağırlıklı Not		% 50
	Yıl Sonu Sınavı		% 50
	Genel Başarı Notu		% 100
	Final Sınavı Başarı Puanı		70

Öğrenci başarısının ölçülmesiyle ilgili olarak, aşağıdaki soruları lütfen cevaplayınız.

85. Midterm ve final sınavlarında **sözlü sınavlara** yer verilmesi başarıyı olumlu yönde etkiler mi?

- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır

86. Midterm ve final sınavlarında **kompozisyon türü (essay type) yazılı** sınavlara yer verilmesi başarıyı olumlu yönde etkiler mi?

- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır

87. Midterm sınavlarında **objektif tip** (çoktan seçmeli, doğru-yanlış, kısa cevaplı, eşleştirmeli testler) **sınavlar nitelik** bakımından yeterli midir?

- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır

88. Dinleme-anlama becerisinde öğrenilen bilgilerin ölçülmesi için **objektif tip testli dinleme sınavları** nitelik bakımından yeterli midir?

- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır

Ek B- devam

89. Size göre, hazırlık sınıfı öğrenci başarısı değerlendirilirken yıl sonu final sınavında geçme puanı 100 üzerinden **kaç puan** olmalıdır?

a. 50

b. 60

c. 70

90. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde programın dört ögesinden biri olan **değerlendirme** kendisinden beklenen işlevi yerine getirmekte midir?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

91. BAŞKA BELİRTMEK İSTEDİĞİNİZ HUSUSLAR VE PROGRAMIN GELİŞTİRİLMESİNDE KATKIDA BULUNACAK GÖRÜŞLERİNİZ VARSA, LÜTFEN AŞAĞIDA BOŞLUK BIRAKILAN YERE YAZINIZ. GÖRÜŞLERİNİZ ARAŞTIRMADA DİKKATLE ELE ALINACAK VE BUNLARDAN PROGRAM GELİŞTİRME ÇALIŞMALARINDA YARARLANILACAKTIR.

.....

.....

.....

EK C

**OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ 1996-1997
ÖĞRETİM YILI HAZIRLIK SINIFLARINDA UYGULANAN TEMEL İNGİLİZCE
HAZIRLIK PROGRAMI HAKKINDA ÖĞRETİM ELEMANLARININ
GÖRÜŞLERİNİ BİLDİREN ÖLÇME ARACI**

ANKET FORMU

Değerli Öğretim Elemanı,

Size sunulan bu anket, “Yüksek Öğretim Kurumlarında Uygulanan Temel İngilizce Hazırlık Programı” hakkındaki görüş, beklenti ve görüşlerinizi belirlemeyi amaçlayan bilimsel bir araştırma için düzenlenmiştir. Uygulamanın doğrudan içinde bulunan sizlerin görüşleri, bu araştırmanın sonuçları bakımından büyük değer taşımaktadır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde sizinle ilgili sorular yer almaktadır. Lütfen bu soruların karşısına cevabınızı yazınız. İkinci bölümde ise, öğretim programıyla ilgili maddeler yer almaktadır. Görüşünüze uygun seçeneği, paranteze (X) işareti koyarak belirtiniz.

Bu araştırmada elde edilecek bulguların geçerliği, sizlerin anketi yanıtlamadaki içtenliğinize bağlıdır. Elde edilen bilgiler kimseye verilmeyecek ve yalnızca bu araştırmada kullanılacaktır. **Lütfen anket maddelerinden hiçbirisini yanıtsız bırakmayınız.**

Harcadığınız zaman ve araştırmanın gerçekleşmesine değerli görüşlerinizle katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim.

Şebnem Heper
İngilizce Okutmanı

Adres:

Osmangazi Üniversitesi

Yabancı Diller Bölümü

Eskişehir

Ek C- devam

II. BÖLÜM

B. TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMININ MEVCUT DURUMUNA YÖNELİK SORULAR

Aşağıdaki bölümde, Temel İngilizce Hazırlık Programı amaçlarının gerçekleşme düzeyi belirlenecektir. Bu nedenle, programın 4 ögesine ait (amaç, içerik, öğretim süreçleri, değerlendirme) bazı boyutlarını değerlendirmeye yönelik sorular yer almaktadır. Görüşünüze uygun olan seçeneğe lütfen (X) işareti koyunuz.

I. AMAÇLAR

1. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nı genelde yararlı ve uygun buluyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
2. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçları, öğrencilerin alana ilişkin gereksinimlerini ve beklentilerini karşılamada yeterli midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
3. Sizce, Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçları birbiri ile tutarlı mıdır?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
4. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçları, belirli **bilgi** ve **becerilerin** (konuşma, yazma vb.) geliştirilmesi bakımından uygun nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
5. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçları, belirli **tutum** (İngilizce'nin önemini takdir ediş, bu konuda çeşitli yayınları takip etme ve arkadaşlarına anlatma) ve **değerlerin** (yabancı kültürel değerleri tanıma vb.) geliştirilmesi bakımından uygun nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

Ek C- devam

6. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, programın 4 ögesinden biri olan **amaçlar** kendisinden **beklenen işlevi** yerine getirmekte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
7. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, programın sonunda **dinleme becerisinin** etkili bir şekilde edinildiğine inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
8. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, programın sonunda **konuşma becerisinin** etkili bir şekilde edinildiğine inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
9. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, programın sonunda **okuma becerisinin** etkili bir şekilde edinildiğine inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
10. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde, programın sonunda **yazma becerisinin** etkili bir şekilde edinildiğine inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nın sonunda aşağıdaki **amaçlar ne ölçüde gerçekleşmiştir?**

Öğrenilmesi hedeflenen dilde:

	<u><i>Cok iyi</i></u>	<u><i>İyi</i></u>	<u><i>Orta</i></u>	<u><i>Az</i></u>	<u><i>Hiç</i></u>
11. konuşulmuş anlama	☐	☐	☐	☐	☐
12. duygu ve düşünceleri sözle anlatma.kendini ifade etme	☐	☐	☐	☐	☐

Ek C- devam

	<u><i>Çok iyi</i></u>	<u><i>İyi</i></u>	<u><i>Orta</i></u>	<u><i>Az</i></u>	<u><i>Hic</i></u>
13. çeşitli metinleri duyarak anlama ve ilgili soruları yanıtlama	()	()	()	()	()
14. çeşitli metinleri okuyarak anlama ve ilgili soruları yanıtlama	()	()	()	()	()
15. duygu ve düşünceleri yazı ile ifade etme	()	()	()	()	()
16. kelime hazinesini geliştirme ve kullanma	()	()	()	()	()
17. dilbilgisi kurallarını bilme ve doğru olarak kullanma	()	()	()	()	()
18. anadili İngilizce olan şahısların normal hızdaki konuşmalarını anlama	()	()	()	()	()
19. İngilizce konuşulan ülkelerin kültürel değerleri hakkında bilgi edinme	()	()	()	()	()
20. farklı kültürlere ve kültür değerlerine karşı anlayışlı olma	()	()	()	()	()

Öğrencilerin, Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nı bitirdiklerinde;

21. İngilizce konuşulan ülkelerde, yapılan akademik çalışmalara katılabilmeleri için, öğrenilen dili yeterli buluyor musunuz?

() a. Evet

() b. Kısmen

() c. Hayır

Ek C- devam

22. İngilizce seminer, panel, forum ve konferanslara katılarak, İngilizce not alabileceklerine inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
23. kendi alanlarındaki (ilgili mühendislik dalında) mesleki derslerini İngilizce takip ederek, anlayabileceklerine inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
24. kendi alanlarındaki (ilgili mühendislik dalında) mesleki yabancı yayınları takip etmede, program sonundaki İngilizcelerini yeterli buluyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
25. farklı ülkeler ve üniversiteler arası bilgi alışverişi için bilgisayar dilini kullanabilmede, öğrenilen dilin yararlı olacağına inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
26. bu programda öğrenilen İngilizce'nin geçerlikleri ve güvenilirlikleri tüm dünya ülkelerince kabul gören TOEFL, CAP, CAE, FCE, gibi standart sınavlarda öğrencilerin başarılı olmaları için, bir temel oluşturabileceğine inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

II. İÇERİK

Aşağıda içerikle ilgili boyutlar verilmiştir. Lütfen bu boyutlara ilişkin görüşlerinizi bildiriniz.

27. Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nda yer alan içerik (**ders kitabındaki konular**) amaçları gerçekleştirebilecek biçimde düzenlenmiş midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

Ek C- devam

28. Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde programın dört ögesinden bir olan içerik (**ders konuları**) kendisinden beklenen işlevi yerine getirmekte midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
29. Programda yer alan içerik öğrencinin ilgisini çekecek, motive edecek (**güdüleyecek**) nitelikte midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
30. Temel İngilizce Hazırlık Sınıfı Programı'nda içerikte yer alan **tüm konular önemli** midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
31. İçerik **öğrenciler için anlamlı** mıdır?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
32. İçerik **öğrencilerin gereksinimlerini** karşılıyor mu?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
33. İçerikte yer alan bilgilerin sunuluşu **öğrenme ilkelerine** (örneğin basitten karmaşığa, somuttan soyuta) **uygun** olarak düzenlenmiş midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
34. Ders kitabındaki **okuma metinleri** amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır
35. Ders kitabındaki **söyleşi / dialoglar** amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
- () a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır

Ek C- devam

36. Ders kitabındaki **dilbilgisi açıklamaları** amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
- 36a. Ders kitaplarının içerdiği dilbilgisi kurallarının hepsi bu programda amaçların gerçekleşmesi için gerekli midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
37. Ders kitabındaki **dinleme metinleri** amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
38. Ders kitabındaki **yazma** becerisiyle ilgili konular ve açıklamaları içeren bilgiler amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
39. Öğretim elemanlarının getirdiği **kitap dışı ek materyallerin** (supplement) içerdiği bilgiler, ders kitaplarını destekleyerek amaçları gerçekleştirebilecek nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
40. Hazırlık sınıfı programında izlenecek **kitapları sizin seçmeniz** istenseydi, halen kullanılmakta olan ders kitaplarını tercih eder miydiniz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

Halen okutulmakta olan ders kitaplarıyla ilgili olarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Ders kitapları:

41. Türk öğrencilerinin gereksinimlerini karşılayacak nitelikte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

Ek C- devam

42. her ünite de, yeterli sayıda konuya uygun örnek diyaloglara yer vermiş midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
43. dilbilgisi açıklamaları bakımından açık ve yeterli midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
44. alıştırmalara yeterli derecede yer vermiş midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
45. içeriğe uygun, yeterli bir alıştırma kitabına sahip midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
46. ünitelerle ilgili yeterli görsel ve işitsel araçlara sahip midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
47. yabancı dil (İngilizce) öğretimi açısından, sizce yeterince etkili midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
48. öğrencilerde eleştirel, mantıksal, yaratıcı düşünme becerileri geliştirmekte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

III. ÖĞRETİM SÜREÇLERİ

Öğretim süreçlerinin değerlendirilmesinde, lütfen kendi uygulamalarınız hakkında görüş bildiriniz.

49. Bu program için İngilizce öğretiminde **teorik bilgi ve uygulama dengesini** yeterince sağladığınıza inanıyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

Ek C- devam

50. Dersin **anlaşılır** hale getirilmesinde, yeterli olduğunuza inanıyor musunuz?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

51. Dersleri **güdüleyici ve ilgi uyandırıcı** bir biçimde sunduğunuza inanıyor musunuz?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

52. Derste yapılan **yanlışları anında düzelterek** geri bildirim konusunda yeterli olduğunuza inanıyor musunuz?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

53. **Verdiğiniz ödevleri ve çalışmalarını** değerlendirerek makul bir sürede iade etmede kendinizi yeterli görüyor musunuz?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

Hazırlık programı sonunda, amaçların gerçekleşebilmesi için "zamanlama" konusundaki görüşleriniz nelerdir?

54. Programın **toplam süresinin 1 yıl** olması, programda yer alan içeriğin öğrencilere kazandırılmasında yeterli midir?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

55. Programın düzeylere göre (alt-orta, orta, üst-orta) **haftalık ders saati süresi** yeterli midir?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

56. Programda **haftalık ders saatlerinin** günlere dağılımı uygun mudur?

a. Evet

b. Kısmen

c. Hayır

Ek C- devam

Program uygulanırken amaçların gerçekleşmesi için derslerde kullandığınız yöntem, teknik, araç ve gereçlerin kullanım sıklığı hakkında lütfen görüş belirtiniz.

57. Temel İngilizce Hazırlık programı öğretimi, öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarını artıracak **araç-gereçlerle** desteklenmekte midir?

() a. Evet

() b. Kısmen

() c. Hayır

	<u>Herzaman</u>	<u>Sıklıkla</u>	<u>Bazen</u>	<u>Çok az</u>	<u>Hiçbir zaman</u>
58. Düzanlatım yöntemi	()	()	()	()	()
59. Soru-cevap tekniği	()	()	()	()	()
60. Gösteri (demonstrasyon) yöntemi	()	()	()	()	()
61. Dramatizasyon tekniği	()	()	()	()	()
62. Tartışma yöntemi	()	()	()	()	()
63. Grup çalışması	()	()	()	()	()
64. İkili çalışma	()	()	()	()	()
65. Görsel araçlarla öğretim	()	()	()	()	()
66. İşitsel araçlarla öğretim	()	()	()	()	()
67. Görsel işitsel araçlarla öğretim	()	()	()	()	()

Ek C - devam

	<u>Herzaman</u>	<u>Sıklıkla</u>	<u>Bazen</u>	<u>Çok az</u>	<u>Hiçbir zaman</u>
68. Ders kitabı	()	()	()	()	()
69. Kitap dışı basılı materyaller	()	()	()	()	()
70. Konuşma için tek resimler (figürinler)	()	()	()	()	()
71. Ufak tablolar	()	()	()	()	()
72. Duvar resimleri	()	()	()	()	()
73. Gerçek modeller	()	()	()	()	()
74. Film şeritleri ve dialar	()	()	()	()	()
75. Hareketli filmler, TV, vide	()	()	()	()	()
76. Yazı tahtası, bülten tahtası	()	()	()	()	()

77. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde programın 4 ögesinden biri olan **öğretim süreçleri** kendisinden beklenen işlevi yerine getirmekte midir?

() a. Evet

() b. Kısmen

() c. Hayır

IV. DEĞERLENDİRME

Lütfen sınav sistemi hakkında görüş bildiriniz.

Ek C- devam

78. Programın başında kur tespiti ve yerleştirme sınavı için hazırlanan (**placement test**) ölçme aracı, sizce düzeylerin doğru olarak tespit edilmesinde **kapsam ve nitelik** olarak yeterli midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
79. **Ara sınavlar** (Midterm Exams) öğrenilen bilgileri (içeriği) ölçmede, sizce **kapsam ve nitelik** olarak yeterli midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
80. Her ünitenin sonunda, kazandırılmak istenen davranışları yoklayan ve habersiz yapılan kısa süreli izleme testleri (**quizzes**), öğrenilen bilgileri ölçmede, **kapsam ve nitelik** olarak yeterli midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
81. Her ünitenin sonunda, kazandırılmak istenen davranışları yoklayan ve habersiz yapılan kısa süreli izleme testleri (**quizzes**), öğrenilen bilgileri ölçmede, **sayı** olarak yeterli midir?
 a. Evet b. Aşırı c. Hayır
82. Sizce, her ünitenin sonunda, kazandırılmak istenen davranışları yoklayan ve habersiz yapılan kısa süreli izleme testleri (**quizzes**), **devam konusunda zorlayıcı bir faktör** olarak kabul edilebilir mi?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
83. Sizce, her ünitenin sonunda, kazandırılmak istenen davranışları yoklayan ve habersiz yapılan kısa süreli izleme testlerinin (**quizzes**), **başarıyı olumlu** yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır

Ek C- devam

84. Aşağıda ve öğrenci el kitapçığında belirtilen, öğrenci başarısının değerlendirilmesinde kullanılan mevcut hazırlık programı **değerlendirme sistemi ve sınav oranları**, sizce uygun mudur?

() a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır

Birinci Dönem

Ara Sınav I	% 5
Ara Sınav II	% 10
Ara Sınav III	% 10
Kısa Sınavlar	% 15
Sınıf Performans Notu	% 5

İkinci Dönem

Ara Sınav IV	% 15
Ara Sınav V	% 20
Kısa Sınavlar	% 15
Sınıf Performans Notu	% 5

Yıl İçi Ağırlıklı Toplam	% 100
Yıl İçi Ağırlıklı Not	% 50
Yıl Sonu Sınavı	% 50
Genel Başarı Notu	% 100
Final Sınavı Başarı Puanı	70

Öğrenci başarısının ölçülmesiyle ilgili olarak aşağıdaki soruları lütfen cevaplayınız.

85. Midterm ve final sınavlarında **sözlü sınavlara** yer verilmesi başarıyı olumlu yönde etkiler mi?

() a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır

86. Midterm ve final sınavlarında **kompozisyon türü (essay type) yazılı** sınavlara yer verilmesi başarıyı olumlu yönde etkiler mi?

() a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır

87. Midterm sınavlarında **objektif tip** (çoktan seçmeli, doğru-yanlış, kısa cevaplı, eşleştirmeli testler) **sınavlar nitelik** bakımından yeterli midir?

() a. Evet () b. Kısmen () c. Hayır

Ek C- devam

88. Dinleme-anlama becerisinde öğrenilen bilgilerin ölçülmesi için **objektif tip testli dinleme sınavları** nitelik bakımından yeterli midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
89. Size göre, hazırlık sınıfı öğrenci başarısı değerlendirilirken yıl sonu final sınavında geçme puanı 100 üzerinden **kaç puan** olmalıdır?
 a. 50 b. 60 c. 70
90. Temel İngilizce Hazırlık Programı'nın amaçlarının gerçekleştirilmesinde programın 4 ögesinden biri olan **değerlendirme** kendisinden beklenen işlevi yerine getirmekte midir?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
- 90a. Programda yer alan beş aradönem ve yıl sonu (midterms and final) sınavları için, yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını nitelik olarak yeterli buluyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Hayır
91. BAŞKA BELİRTMEK İSTEDİĞİNİZ HUSUSLAR VE PROGRAMIN GELİŞTİRİLMESİNDE KATKIDA BULUNACAK GÖRÜŞLERİNİZ VARSA, LÜTFEN AŞAĞIDA BOŞLUK BIRAKILAN YERE YAZINIZ. GÖRÜŞLERİNİZ, ARAŞTIRMADA DİKKATLE ELE ALINACAK VE BUNLARDAN PROGRAM GELİŞTİRME ÇALIŞMALARINDA YARARLANILACAKTIR.

.....

.....

.....

EK D

**OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ 1996-1997
ÖĞRETİM YILI HAZIRLIK SINIFLARINDA TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK
PROGRAMI ÖNCESİNDE VE BİTİMİNDE ÖNTEST VE SONTEST OLARAK
UYGULANAN ÖLÇME ARACI**

**T.C. OSMANGAZI UNIVERSITY FOREIGN LANGUAGES DEPARTMENT
PREP SCHOOL PLACEMENT TEST**

TESTING OFFICE

19.09.1996

NAME, SURNAME : _____

SIGNATURE: _____

Listening Section

Part A

Directions: In part A you will hear short conversations between two people. After each conversation, you will hear a question about the conversation. The conversations and questions will not be repeated. After you hear a question, read the four possible answers in your test book and choose the best answer. Then, on your answer sheet, find the number of the question and fill in the space that corresponds to the letter of the answer you have chosen.

Listen to an example.

On recording, you hear:

(man) That exam was just awful.

(Woman) oh, it could have been worse.

(narrator) What does the women mean?

In your test book, you read:

- a) The exam was really awful.
- b) It was the worst exam she had ever seen.
- c) It couldn't have been more difficult.
- d) It wasn't that hard.

Ek D- devam

You learn from the conversation that the man thought the exam was very difficult and that the woman disagreed with the man. The best answer to the question, "What does the woman mean?" is D, "It wasn't that hard". Therefore, the correct choice is D.

1. a) He can't type
c) He hasn't typed the paper.
2. a) I was in a fight
c) She made a loud noise.
3. a) At a bus stop
c) In a dentist's office
4. a) She wants to work alone
c) She is working on a project about groups
5. a) This is his last week at work.
c) The work is not really hard.
6. a) Amy and Mel studied together.
c) Both Amy and Mel studied hard.
7. a) He watches TV from 1:00 to 2:00.
c) He just got a TV.
8. a) Immediately see him.
c) Arrange to meet him.
9. a) A mathematics teacher.
c) An accountant.
10. a) She paid more than the man.
c) 50\$ is a fortune.
- b) He doesn't want to type
- d) There is no paper.
- b) Something scared her
- d) Someone had a loud fight.
- b) At a school
- d) At a cleaning supply store
- b) She wants to work in a group
- d) She doesn't think the group will work
- b) The work will not last.
- d) He's only been working for a week.
- b) Mel studied for the exam before Amy.
- d) Amy thought that Mel would study.
- b) He'll watch TV in an hour or two.
- c) He doesn't see many programs.
- b) Wait for him.
- d) Decide not to meet him.
- b) A reporter.
- d) An investigator.
- b) She had good fortune.
- d) 50\$ is too much to pay for a TV.

Part B

Directions : For each question in Part B, you will hear a short sentence. Each sentence will be spoken just one time. The sentences you hear will not be written out. Therefore, you must listen carefully to understand what the speaker says. After you hear a sentence, read the four choices in your test book marked (A), (B), (C) and (D) and decide which

Ek D- devam

one is closest in meaning to the sentence you heard. Then, on your answer sheet, find the number of the question and fill in the space that corresponds to the letter of the answer you have chosen.

Example 1.

You will hear:

You will read:

- a) Mike asked her to call soon.
- b) Mike promised to phone her.
- c) She wanted Mike to call her.
- d) Mike got up and called her.

The speaker said, "Mike said he would call her up". Sentence B, "Mike promised to phone her", is closest in meaning to the sentence you heard. Therefore, you should choose answer B.

Example 2.

You will hear:

You will read:

- a) Ann's examination results were not at all good.
- b) Ann felt very unhappy when she received her examination result.
- c) The examination results were unexpectedly good.
- d) Ann's examination results were unexpectedly good.

The speaker said, "Ann gave a cry of joy when she received her examination results. "Sentence D, "Ann's examination results were unexpectedly good," is closest in meaning to the sentence you heard. Therefore, you should choose answer D.

11. a) The tourists wanted information. b) The tourists wanted permission.
c) The tourists wanted directions. d) The tourists wanted to know the office hours.

Ek D- devam

Vocabulary Part

Read the sentences carefully and find the appropriate word from them for each blank.

21. Scientists argue that the _____ was different in the past.
 a) phenomena b) universe c) appearance d) generation
22. If you complete a course of three injections, you will be completely _____ to infection.
 a) resistant b) exempt c) immune d) free
23. Earlier in the article, the writer _____ a river as an example of a transport system.
 a) reminded b) noticed c) remarked d) mentioned
24. It is sometimes difficult to _____ between cause and effect.
 a) distinguish b) differentiate c) calculate d) say
25. Parents have a _____ to give their children a good education.
 a) desirability b) responsibility c) ambition d) seriousness

Read the sentences carefully and find the underlined words' synonyms.

26. Aunt Roise will take care of the baby while we are out.
 a) look up b) look over c) look after d) look into
27. Marry and Tom talked about their financial problems all evening.
 a) discussed b) reported c) solved d) denied
28. The candidate seemed sure that he would win the election.
 a) eager b) hopeful c) confident d) resigned
29. The army permitted Teddy Roosevelt's "Rough Riders" to carry six-shooters instead of regular army weapons.
 a) instructed b) forced c) allowed d) convinced
30. The author of that book writes very well, doesn't he?
 a) sponsor b) vendor c) writer d) collector

Reading Section

Read the following texts carefully and answer the following questions.

Ek D- devam

Sir, Listening to the magnificent “Mahler and the Twentieth Century” concert at the Barbican on 21 March, I heard the following accompaniment to the music: the sound of nails being hammered into a wall; flash photography; an inarticulate shout from the back of the stalls, and, of course, the usual quota of coughing, nose-blowing, bleeping digital watches, and slamming doors. The conductor was obviously irritated. Is it therefore not time that management made a plea to the audience before each concert to respect the artists and to remain silent during the performances?

Yours faithfully

Christopher Simms

London W4

March 23

31. What sort of letter is it?
a) a letter of complaint	b) a business letter
c) a thank you letter	d) a letter of apology
32. How did the audience behave at the concert?
a) They were silent during the performance.	b) They made lots of noise.
c) They made a little noise.	d) They did nothing.
33. What is the moral you can get from this incident in the letter?
a) The audience should be silent during the performances.
b) The audience should make any noise they like in order to show their respect for the artists.
c) The audience should show their respect for the artists by shouting.
d) The audience should take pictures.

Specialists in children’s television viewing suggest a number of ways parents can control their children’s viewing. Most important, they say, is setting time limits such as one hour a day, no viewing on school nights, or two or three hours on weekends. Another suggestion is that parents discuss with the children which television programs to

Ek D- devam

select. It is important that children learn to choose their programs instead of just watching whatever happens to be on. It is generally agreed that parents should watch with their children occasionally. Viewing programs together leads to discussion of the programs and rating them fairly. It may also bring the family closer together and increase understanding of different points of view.

34. According to the specialists in children's television viewing, what is the most important thing?

- a) Discussing television programs
- b) Watching television with children
- c) Choosing what to watch
- d) Setting the time limits

35. Which of the following is true?

- a) Parents should not try to control their children's viewing television
- b) Parents should always watch TV with their children.
- c) Parents should always choose what their children can watch.
- d) Children may be allowed to watch TV on weekend more than on school days.

36. Which of the following is NOT true?

- a) Children should not be allowed to watch whatever happens to be on.
- b) Children should learn to choose what to watch.
- c) Discussing TV programs makes children aware of different points of view.
- d) Children should be allowed to watch TV as much as they want, as long as they watch the correct programs.

37. Which of the following is an advantage of viewing TV with children?

- a) Children behave better that way.
- b) It brings the family closer.
- c) It saves energy.
- d) It is more economical.

Ek D- devam

Between 1890 and 1900, millions of people from the southern and eastern parts of Europe left their own countries in search of a new one, one that would give them peace and security. With this dream in mind, they immigrated to America, but unfortunately, the land they entered was far from what they imagined. The new immigrants had hoped to find a comfortable place where they could settle and live out the rest of their lives. But the cities to which they came were not prepared to house so new arrivals, and many immigrant families ended up living in tenements that were poorly supplied with light, heat and water. They had dreamed of finding work, work that would make them independent and, if possible rich. They found instead that jobs were scarce. Frequently they were forced to take jobs for which they were not suited, jobs that left them exhausted and depressed. Many immigrants found that instead of the warm welcome they had expected, they were treated as outsiders with funny customs and even funnier accents.

38. Immigrants from southern and eastern Europe _____
- had expected very little from the country they settled in
 - were rejected because of their strange customs and ways of speaking
 - found that America met their expectations
 - had no difficulty in adapting to their new surroundings in the new country
39. "tenements" (line 6) probably means
- work places
 - factories
 - housing
 - environment
40. Employment opportunities for the immigrants were _____
- limited
 - independent
 - rich
 - promising
41. The passage is mainly about _____
- the reasons why people decided to move
 - the difficulties immigrants had in their native countries
 - the history of the various migration movements between the 1800's and 1900's
 - the expectations of the immigrants and the actual situation they were faced with

Ek D- devam

Noah Webster's goal in life was to promote the adoption of an American language. He wanted to free Americans from British English as they had freed themselves from the British crown. To this end he published a series of three textbooks: a speller in 1783, a grammar in 1784, and a reader in 1785. Webster objected to the way certain words had been borrowed from other languages but had not been respelled. The result, he claimed, was a confusing mixture of letters, many of which were not pronounced the way they looked, and others of which were not pronounced at all. Webster urged Americans to simplify their spelling. For example, he argued that "head" should be spelled "hed" and "bread" should be spelled "bred". Most of Webster's suggestions did not catch on, but his text books sold millions of copies.

42. Which of the following is the best title for the passage?
- The Three Books of Noah Webster
 - Noah Webster and the Adoption of an American Language
 - Simplification of Spelling
 - Noah Webster and the British Crown
43. According to Webster, Americans should _____
- avoid reading his three books
 - be ruled from England
 - simplify their spelling
 - not borrow words from other languages
44. In the last paragraph, the phrase "*did not catch on*" means _____
- were not appreciated
 - did not become popular
 - did not please anyone
 - were not intelligent
45. Webster complained that the words borrowed from other languages had not been _____
- freely adopted by the American people
 - made more confusing
 - respelled
 - pronounced correctly

Ek D- devam

46. Webster's books were very innovative, specially when we consider that they were written in the _____
- a) late eighteenth century b) early eighteenth century
c) mid-seventeenth century d) late seventeenth century
47. The problems that Webster tried to solve did NOT include _____
- a) unreliable spelling b) mispronounced words
c) grammar errors d) poor sales of his textbooks

Read the following paragraph carefully and choose the answer that best completes sentence.

Scientists are studying weather conditions in Antarctica, where there is continuous low air pressure. This pressure _____ 48 _____ violent storms in the Antarctic seas and in many nearby countries. Therefore, weather stations _____ 49 _____ in Antarctica in the past few years. These stations help the meteorologists in the countries close to the continent _____ 50 _____ regular weather reports.

48. a) gives rise b) causes c) results d) leads
49. a) could be built b) will be built c) had been built d) have been built
50. a) that they send b) for sending c) by sending d) in order to send

Grammer Section

Choose the correct one.

51. Next August, while you _____ for your exams, I _____ on a Mediterranean Beach.
- a) are preparing / will be b) were preparing / would be
c) prepare / will be d) were preparing / was
52. It is time we _____ good-bye to each other. The train is due to leave in a minute.
- a) had said b) say c) will say d) said

Ek D- devam

63. In the ear, just above the cochlea, there are three small semi-circular canals _____ as an organ of balance.
 a) that function together b) function together
 c) are functioning together d) they function together
64. It looked dark and heavy _____ it was going to rain
 a) although b) unless c) as if d) whereas
65. The teacher has Ali _____ the blackboard every day.
 a) cleaned b) cleans c) clean d) to clean
66. _____ he had read the instructions several times, he knew _____ to do.
 a) Whereas / why b) After / what c) Until / when d) While / what
67. There were _____ easy boys to teach in my class
 a) much b) to c) such d) too
68. It's not worth _____ after all.
 a) worrying b) to worry c) worried d) to be worried
69. The teacher reminded the students _____ their assignments
 a) doing b) do c) to have done d) to do
70. This is not _____.
 a) a big enough van b) big an enough van
 c) an enough big van d) a van enough big
71. You never saw him. _____ you?
 a) don't b) didn't c) do d) did
72. Unless he's offered more money elsewhere, _____ our offer.
 a) he won't accept b) he would accept c) he will accept d) he wouldn't accept
73. Aunt Elizabeth got the roof _____
 a) mends b) mend c) to mend d) mended
74. A man who is very healthy _____ to see a doctor frequently.
 a) should go b) doesn't have c) ought d) mustn't

Ek D- devam

75. Farmers look forward to _____ every year.
 a) participating in the county fairs b) participate in the county fairs
 c) be participating in the county fairs d) have participated in the county fairs
76. Let's go _____, shall we?
 a) to hike b) hiking c) hike d) to hiking
77. I didn't take the test last week. I wish _____.
 a) I took it b) I had taken it c) I would have taken it d) I have taken it
78. When _____ to you?
 a) does that letter sent b) did that letter sent
 c) was that letter sent d) was that letter send
79. A: What was happening at the TV studio when you visited it?
 B: Programs _____ and recordings _____
 a) were being produced / made b) were produced / made
 c) produced / were being made d) were being produced / were being made
80. We are _____ dressed quickly.
 a) used to get b) used to getting c) use getting d) use to getting
81. The situation resolved itself _____ than I had expected.
 a) much more easily b) the most easily c) a lot easier d) much easier
82. The _____ the problem, _____ it is to find a solution.
 a) more complicated/hardly b) most complicated/the hardest
 c) more complicated/the harder d) more complicated/the hardest
83. I told him _____ close the door.
 a) do not b) do c) don't to d) not to
84. Would Bruce _____ his car if he had driven slowly?
 a) damage b) damaged c) had damaged d) have damaged
85. Marry wondered what _____ that I wanted.
 a) it was b) was it c) it is d) is it

Ek D- devam

86. A: Must I always pay my rent by cheque?

B: No, _____. Pay it however you want to.

- a) you needn't b) you mustn't c) you shouldn't d) you oughtn't

87. _____ Ahmet _____ his friends were expecting us; so they were very surprised when they saw us.

- a) Both/and b) Either/or c) Neither/nor d) Not only/but also

88. They decided to stay at home _____ the weather.

- a) because of b) because c) so d) although

89. I'm afraid we cannot agree _____ each other _____ anything.

- a) at/at b) on/at c) with/on d) with/at

90. He became addicted _____ drugs and went _____ bad _____ worse.

- a) to/to/from b) in/to/to c) to/from/to d) from/from/than

91. She expresses _____ very clearly, though sometimes she doesn't remember _____ the right word.

- a) himself/--- b) herself/her c) her/---- d) herself/-----

92. My car was repaired. The mechanic _____ it yesterday.

- a) had been repaired b) repaired c) was repaired d) has repaired

93. His grades are better than _____

- a) she b) to her c) hers d) her

94. _____ Denmark, teachers are _____ the best-paid workers.

- a) At/between b) In/among c) In/between d) In/in

95. He is studying hard _____ he can pass his exams.

- a) so that b) such that c) despite d) in order to

96. _____ you leave now, or you will miss the bus.

- a) Neither b) Nor c) Either d) Otherwise

97. I _____ study at the University of Southern California before I transferred here.

- a) used to b) am used to c) was used to d) use to

Ek D- devam

98. He was the only American _____ I saw at the conference.
a) which b) who c) whose d) whom
99. It was such _____ that we went out.
a) lovely day b) lovely a day c) a lovely day d) the lovely day
100. Our math teacher _____ us a lot of homework last week but he _____ us very much so far this week
a) would give/didn't give b) had given/didn't give
c) gave/didn't give d) gave/hasn't given

END OF THE EXAM

NOW YOU CAN GO BACK AND CHECK YOUR ANSWERS

EK E

**OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ 1996-1997
ÖĞRETİM YILI HAZIRLIK SINIFLARINDA TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK
PROGRAMI BİTİMİNDE, UYGULANAN FİNAL SINAVI**

OSMANGAZI UNIVERSITY
FOREIGN LANGUAGES DEPARTMENT
TESTING OFFICE
PREP CLASSES, FINAL EXAMINATION

Time: 120 minutes

June 16, 1997

Name: _____ Number : _____ Signature: _____

LISTENING SECTION

PART A

First read the questions and choices within the given time (approx. 1 minute). Then while you are listening to the short extract choose the best answer. You will listen only ONCE.

1. Where is the announcement being made?

- a) At an airport b) At a bus station
c) At a train station d) At a ferryboat platform

2. What is approaching platform 5?

- a) The 13.00 express. b) The 30:00 express.
c) The Bird express. d) The Turkey express.

3. Where is the first class accommodation located?

- a) In the Thirteenth carriage b) In the First carriage.
c) In the Thirtieth carriage d) In the first three carriages.

PART B

Ek E- devam

First read the questions and choices within the given time (approx. 1 minute). Then while you are listening to the short extract choose the best answer. You will listen only ONCE.

4. According to this passage, the only advantage of working in an office is that the environment is

- a) warm, refreshing and organized. b) clean, appealing and exciting.
c) clean, warm and pleasant. d) pleasant, comfortable and cozy.

5. Office work can be

- a) exciting b) tedious c) tiring d) interesting

6. What is this passage about?

- a) Clean environment b) Regular working hours.
c) Clerks and typists. d) Working at home versus working in an office.

PART C

First read the questions and choices within the given time (approx. 1 minute). Then while you are listening to the short extract choose the best answer. You will listen only ONCE.

7. Where was Catherine born?

- a) Leeds b) Yorkshire.
c) Scarborough. d) London.

8. How Long did Catherine live with her grandmother?

- a) for 1 month. b) for 2 months.
b) for 12 months. d) for 20 months.

9. What does she hope to do in the future?

- a) Buy a dryer b) Be a designer
b) Have lots of power. d) Live in Zaire.

PART D

First read the questions and choices within the given time (approx. 1 minute). Then while you are listening to the short extract choose the best answer. You will listen only ONCE.

Ek E- devam

17. No one will put up with Dan's behavior any more.

- a) praise b) criticize c) tolerate d) encourage

18. I'm going to inquire that matter as soon as possible.

- a) look into b) look after c) look forward to d) look up to

19. Robert started to get out of bed, but he was so weak from his illness that he fainted on the floor.

- a) passed away b) passed out c) passed down d) passed over

20. Ellen said she could accompany Dave if she had time.

- a) go with b) call up c) write to d) come for

21. Is the Canadian dollar equivalent to the U.S. dollar?

- a) about the same value as b) very different in value from
c) worth a bit more than d) worth a bit less than

22. We still must decide on beverages for this evening.

- a) things to eat b) things to drink c) things to wear d) things to do

23. The sun emits heat and light.

- a) gives off b) gives up c) gives away d) gives back

Find the word that best completes the sentence.

24. **The _____ of moisture by the soil is important.**

- a) absorption b) to absorb c) absorbing d) absorbent

25. **Were you a participant in the meeting or just an _____?**

- a) observation b) observer c) to observe d) observant

26. **She _____ completed college in three years.**

- a) success b) to succeed c) successful d) successfully

27. **The Hawaiian Islands are _____ beautiful.**

- a) to believe b) believable c) unbelievable d) unbelievably

28. **Traveling can certainly be _____.**

- a) education b) educator c) educational d) to educate

Ek E- devam

29. The javelin used in competition must be between 260-270 centimeters _____.
- a) in length b) it is long c) its length d) lengthly
30. Despite her problems, she looked to the future _____:
- a) hope b) hopeful c) hopefully d) hopelessly
31. In most countries, it is _____ to open a bank account in a false name.
- a) inlegal b) illegal c) unlegal d) underlegal
32. The _____ of the computer has had an enormous impact on people's lives.
- a) invention b) inverter c) invented d) invitation

GRAMMAR SECTION

Choose the best answer.

33. When sugar _____ to yeast, fermentation takes place.
- a) by adding b) adding c) it is added d) is added
34. Neither Alaska _____ border on any other state.
- a) as well as Hawaii b) or Hawaii c) nor Hawaii d) and Hawaii
35. In the 1920's a new plastic called cellophane _____ as an alternative to wrapping paper.
- a) it developed b) was developed c) that was developed d) developed
36. The Dark Ages in Europe ----- a period which lasted for more than 500 years.
- a) that was b) it was c) was d) which was
37. _____ anti-trust laws did not exist in the U.S., there would not be as much competition in certain industries.
- a) So b) If c) For d) Also
38. An elephant can lift _____ a ton with its tusks.
- a) so much that b) it c) most d) as much as
39. Shakespeare wrote many plays, but in my opinion *The Merchant of Venice* was _____.
- a) the better b) the best c) the goodest d) the most good

Ek E- devam

40. _____ the nation's overall weather patterns, meteorologists must constantly measure the changing condition shown by satellite photos.
- a) Predicted b) To predict c) Unpredictable d) Of predicting
41. The was of traveling _____ dramatically _____ the late nineteenth century.
- a) will have changed / since b) has changed / for
c) have changed / since d) will change / for
42. The population of cities in the Eastern and Northern areas of the United States is declining, while _____ Southern cities is growing.
- a) that in b) that of c) those of d) those in
43. _____ the book about his travels in the twelfth century, he would not have been so well known.
- a) If Marco Polo has not written b) Marco Polo is writing
c) Had Marco Polo not written d) Should Marco Polo write
44. I wish I _____ play the guitar as well as you!
- a) could b) should c) may d) ought to
45. You _____ the plumber repair the leak in the bathroom.
- a) had better have b) would rather have c) had better had d) would rather had
46. How did you get your Dad _____ you this car?
- a) buy b) to be bought c) to get bought d) to buy
47. Our composition teacher had us _____ five essays last month.
- a) write b) to write c) written d) to be written
48. My teacher made me _____ down for hours in class.
- a) sat b) to sit c) sit d) to have sat
49. Our house _____ last week.
- a) was painted b) is painted c) painted d) has been painted
50. _____ you _____ I will be able to go to the seaside. One of us must look after the child.
- a) Either / or b) Neither / nor c) Both / and d) Not only / but also

Ek E- devam

64. **A: Which gate number for flight LA 303 to London, please?**

B: Gate 20, but you'd better hurry, it _____ in five minutes.

- a) takes off b) takes over c) takes up d) takes with

65. **Someone _____ into my apartment when I _____ home.**

- a) broken / had got b) breaks / had got c) had broken / get d) had broken / got

66. **It is _____ that we decided to stay indoors.**

- a) so hot day b) such hot a day c) so a hot day d) so hot a day

67. _____ students are going to the class picnic.

- a) The number of b) Number of c) Number d) A number of

68. **Your pencils are _____ mine.**

- a) different than b) differing than c) different from d) differ from

69. **This book costs twice as _____ as the other one.**

- a) many b) far c) soon d) much

70. **It is a _____ table.**

- a) large beautiful wooden b) large wooden beautiful
c) beautiful large wooden d) wooden large beautiful

71. **I don't think I'm going to _____ the exams this year.**

- a) get away b) get up c) get on d) get through

72. **You need _____ harder for that test.**

- a) to study b) studying c) to be studied d) study

73. **It _____ have been Tom who left the lights on. He's always doing that.**

- a) must b) can't c) should d) mightn't

74. **This pen isn't working. Please give me _____.**

- a) other b) the others c) another d) the another

75. _____ Statue of Liberty was _____ gift of friendship from _____ France to _____ U.S.

- a) The / the / the / the b) The / a / _ / the
c) The / a / the / the d) _ / a / the / the

Ek E- devam

76. _____ car does not go as fast as _____.

- a) My / your b) Yours / mine c) Your / mine d) Mine / yours

WRITING SECTION

Answer the questions below.

77. Which of the following is NOT used in sequencing?

- a) First b) Finally c) Next d) Thus

78. Which of the following is NOT used cause-effect sentences ?

- a) While b) Therefore c) Consequently d) For this reason

79. Which of the following is NOT used in showing contrast?

- a) On the other hand b) On the contrary c) However d) Similarly

80. Find the irrelevant sentence in the following paragraph.

(1) The bones of the body fitted together in place make up the skeleton. (2) Do you know that we have more than 200 bones in our body? (3) The largest is the bone in the upper part of the leg and the smallest is a tiny bone far inside the ear. (4) When the body needs calcium, it takes some from the skeleton.

- a) 1 b) 2 c) 3 d) 4

81. Find the sentence that best completes the paragraph.

A well written essay should be unified. _____. The first requirement for unity is that the main idea should be clear. The second requirement is that there are no unrelated parts.

- a) The selection of an interesting subject is therefore vital importance
 b) Even so, essays may vary considerably in length
 c) That is, every thing in it should be related to the main idea
 d) In fact most essays are carefully planned

82. Find the sentence that best summarizes the paragraph.

Many people these days are over interested in dieting. Young women and men especially feel that they should diet. Some want to diet to lose weight, others to gain, still others wish to just be healthier.

Ek E- devam

- a) Many people these days are dieting.
- b) Both young men and women wish to lose weight.
- c) The purposes that people are dieting these days vary.
- d) Dieting is the best way of becoming healthy, these days.

READING SECTION

Read the following passage carefully and answer the questions 83-85 according to the passage.

Really valuable items, such as jewelry, should be given special protection-preferably by leaving them with your bank. But a small security safe, properly installed, should protect you against all but the most determined burglar. It is also most important to maintain a recent list of the valuables and their descriptions. In the case of fine art, painting, ceramics or jewelry, color photographs can sometimes be assistance to the police should you be fortunate to have them stolen. Enter the details on the back of the pictures. But don't keep such documents in your house, keep them at the bank or with your insurance company.

83. Who is the target in the above passage?

- a) Bank personnel in charge of valuables
 - b) Insurance company to insure valuable
 - c) Ordinary people who want to insure
 - d) Police authorities
- valuables

84. A small home security safe will provide _____.

- a) full protection against burglary
- b) some protection against burglary
- c) no protection against burglary
- d) protection depending on type of the safe

85. In case you are burglarized, what is implied to do?

- a) write down the price and store the items were purchased from
- b) write down the details of the valuables and keep them in the safe
- c) write down the details on the pictures
- d) it is safer to keep your valuable items at home in a small safe

Ek E- devam

Read the following passage carefully and answer the questions 86-90 according to the passage.

Culture is learned. At the moment of birth, the human being lacks a culture - a system of beliefs, knowledge, patterns of customary behavior. But from that moment until we die, each of us participates in a kind of universal schooling that teaches us our native culture. Laughing and smiling are genetic responses, but the infant soon learns when to smile, when to laugh, and even how to laugh. Crying is an inborn behavior, but every infant soon learns the rules for crying a particular culture.

During the first few years of life, cultural learning proceeds at the intense and rapid rate. Informally, without thinking about it, children in every society learn their native language, kinship terms, family structure, how and when to eat, etiquette for everyday life, what goals are worth achieving, and hundreds of other things. Culture is a kind of social heredity; passed on from one generation to the next, it is acquired through learning.

The customs we acquire as members of a society have a curious effect on us. Though we find them hard to learn, with practice we conform and eventually we come to feel that these customs are right and natural. In time, the explicit rules for customary behavior fade from awareness. Most people are not conscious of the culture that guides their behavior. Conformity is effortless; it feels comfortable and secure. For example, each of us speaks a native language fluently, yet we are usually unable to state the rules of its grammar. Similarly, people abide by the rest of their culture with confidence, yet they lack a knowledge of its structure. We say then that culture has a tacit, taken-for-granted quality.

86. What does the passage mainly discuss?

- a) Rules for a particular culture
- b) Culture and its structure
- c) Why we learn culture so slowly
- d) How we acquire culture

Ek E- devam

87. Which of the following is NOT mentioned as a part of culture?

- a) Geography b) Manners c) Personal goals d) Language

88. According to the passage, why do we accept our culture so effortlessly?

- a) Because it is a genetic response
 b) Because we learn it informally from society
 c) Because it is unique
 d) Because we are curious

89. According to the passage, when do we begin to learn culture?

- a) After the first few years of life
 b) From the moment of birth
 c) As soon as we become aware of culture itself
 d) When we start school

90. How long does a person participate in the learning of his native culture, according to the passage?

- a) Throughout infancy b) Until middle age
 c) All his / her life d) During childhood

Read the following passage carefully and answer the questions 91-95 according to the passage.

When the president of the United States wants to get away from his stressful schedule in Washington D.C., Camp David is the place to go. Camp David, in a wooded area about 70 miles from Washington D.C., is the official shelter of the president of the United States. It consists of living space for the president, his family, and the presidential staff as well as sporting and recreational facilities.

Camp Davis was established by President Franklin Delano Roosevelt in 1942. He found the site particularly appealing in that its mountain air provided relief the summer heat of Washington and its isolated location offered a more relaxing environment than could be achieved in the capital city.

When Roosevelt first established this shelter, he called it Shangri-La, which evoked the joyful mountain kingdom in James Hilton's novel *Lost Horizon*. Later,

Ek E- devam

President Dwight David Eisenhower renamed the location Camp David after his grandson David Eisenhower.

Camp David has been used for a number of significant meetings. In 1943 during World War II, President Roosevelt met there with Great Britain's Prime Minister Winston Churchill. In 1959 at the height of the Cold War, President Eisenhower met there with Soviet Premier Nikita Khrushchev ; In 1978 President Jimmy Carter sponsored peace talks between Israel's Prime Minister Menachem Begin at Egypt's President Enwar el-Sadat at Camp David.

91. Which of the following is NOT discussed about Camp David?

- a) Its location b) Its cost c) Its facilities d) Its uses

92. According to the passage, who founded Camp David?

- a) George Washington b) The first family
c) Franklin Delano Roosevelt d) Dwight David Eisenhower

93. The pronoun "he" in line 8 refers to _____.

- a) Camp David b) James Hilton
c) Roosevelt d) President Dwight David Eisenhower

94. Which of the following is NOT true about President Eisenhower?

- a) He had a grandson named David b) He attended a conference with Khrushchev
c) He named the presidential shelter d) He visited Camp David

Shangri-La

95. Khrushchev was at Camp David in _____.

- a) 1942 b) 1943 c) 1959 d) 1978

Read the following passage carefully and answer the questions 96-100 according to the passage.

Man first began to use cloud-seeding in the late 1940s. For scientific rainmaking, super-cooled clouds are necessary. These large, white clouds frequently form in the sky above dry areas, but unfortunately, they do not release their moisture. This is because of their special property: although the temperature of these clouds is below freezing, the moisture in them is in the form of liquid drops instead of ice particles. In cloud-seeding, a small plane flies over these clouds and seeds them with particles of a chemical, silver

Ek E- devam

iodide (AgI). That is, the plane spreads silver iodide particles onto the clouds. The crystalline structure of silver iodide is similar to ice. For this reason, these chemical particles attract the moisture in the clouds. As the moisture gathers on the silver iodide particles, they increase in size and finally start to fall from the clouds as rain. Despite the success of the method, some areas lack sufficient rain. The reason for this is: firstly the clouds must exist naturally since man cannot make clouds. Secondly man cannot control the amount of rain; too much rain can be more harmful than too little rain. Thirdly, silver iodide can pollute the environment. In recent studies, it has been shown that solutions of silver had many harmful effects on water and soil.

96. **According to the passage, what kind of clouds are necessary?**

- a) huge, massive clouds
- b) normal gray clouds
- c) clouds below freezing
- d) dark clouds

97. **Which of the following, according to the passage, is NOT true?**

- a) Silver iodide is the chemical used in cloud-seeding.
- b) The crystalline structure of ice and silver iodide is alike.
- c) Silver iodide particles are causing moisture to be collected on them.
- d) Silver iodide causes temperature drop in clouds.

98. **What does the author think about cloud-seeding?**

- a) The method is very successful and it should always be used.
- b) The method has disadvantages besides its advantages.
- c) The method is not very successful.
- d) The method should be banned because it is harmful to soil.

99. **Which of the following could best be the title of the passage?**

- a) Scientific Rainmaking
- b) History of Scientific Rainmaking
- c) A useful chemical: silver iodide
- d) Rain formation

100. **The word "naturally" in line 10 means _____ .**

- a) normal
- b) by itself
- c) real
- d) largely

THE END OF THE EXAM

EK F

OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ 1996-1997
 ÖĞRETİM YILI TEMEL İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMINA KATILAN
 ÖĞRENCİLERİN ÖNTEST, SONTTEST, FİNAL VE BAŞARI PUANLARI

<u>Denek Sıra No</u>	<u>Öntest</u>	<u>Sontest</u>	<u>Final</u>	<u>Başarı</u>
1	29	67	82	38
2	27	56	80	29
3	26	69	85	43
4	24	64	85	40
5	24	56	73	32
6	19	55	85	36
7	28	50	80	22
8	28	58	78	30
9	27	45	58	18
10	27	51	75	24
11	27	54	62	27
12	24	65	76	41
13	21	60	77	39
14	29	64	88	35
15	23	57	73	34
16	20	67	71	47
17	26	55	80	29
18	23	60	78	37
19	31	62	75	31
20	27	64	82	37
21	36	60	78	24
22	19	76	80	57
23	16	66	73	50

Ek F-devam

<u>Denek Sıra No</u>	<u>Öntest</u>	<u>Sontest</u>	<u>Final</u>	<u>Başarı</u>
24	5	78	90	73
25	0	72	93	72
26	14	77	87	63
27	23	47	64	24
28	22	75	85	53
29	22	43	62	21
30	16	52	68	36
31	15	39	68	24
32	15	51	77	36
33	17	57	80	40
34	17	66	84	49
35	16	49	62	33
36	15	72	83	57
37	26	62	79	36
38	23	47	52	24
39	22	64	81	42
40	33	66	81	33
41	18	47	60	29
42	21	66	77	45
43	31	67	81	36
44	5	65	74	60
45	31	60	71	29
46	21	58	77	37
47	13	68	84	55
48	35	62	75	27
49	27	65	79	38
50	27	58	79	31
51	13	63	82	50

Ek F-devam

<u>Denek Sıra No</u>	<u>Öntest</u>	<u>Sontest</u>	<u>Final</u>	<u>Başarı</u>
52	5	51	42	46
53	5	59	77	54
54	5	57	76	52
55	8	66	64	58
56	8	43	69	35
57	8	52	75	44
58	4	64	84	60
59	4	72	89	68
60	4	48	65	44
61	3	70	86	67
62	13	69	82	56
63	11	73	70	62
64	10	61	73	51
65	7	55	76	48
66	6	70	78	64
67	5	45	68	40
68	3	84	90	81
69	0	79	74	79
70	0	63	72	63
71	13	58	84	45
72	11	70	88	59
73	8	71	85	63
74	24	45	67	21
75	25	62	60	37
76	18	45	57	27
77	17	52	66	35
78	4	52	60	48
79	4	60	78	56

Ek F-devam

<u>Denek Sıra No</u>	<u>Öntest</u>	<u>Sontest</u>	<u>Final</u>	<u>Başarı</u>
80	2	86	95	84
81	1	49	72	48
82	1	49	79	48
83	0	79	89	79
84	0	70	82	70
85	0	51	59	51
86	0	72	74	72
87	0	58	75	58
88	0	62	79	62
89	0	48	62	48
90	0	59	76	59
91	0	65	89	65
92	10	51	66	41
93	7	66	82	59
94	6	57	76	51
95	6	50	79	44
96	38	57	81	19
97	30	53	63	23
98	5	62	70	57
99	2	52	76	50
100	33	43	62	10
101	27	72	83	45
102	18	66	83	48
103	5	60	74	55
104	31	73	89	42
105	14	61	84	47
106	10	42	67	32
107	5	71	74	66

Ek F-devam

<u>Denek Sıra No</u>	<u>Öntest</u>	<u>Sontest</u>	<u>Final</u>	<u>Başarı</u>
108	14	51	58	37
109	12	74	79	62
110	12	59	80	47
111	10	59	73	49
112	26	65	78	39
113	25	73	80	48
114	27	72	84	45
115	24	68	81	44
116	17	58	80	41
117	16	66	74	50
118	0	68	87	68
119	14	60	79	46
120	24	42	59	18
121	32	69	70	37
122	13	65	79	52
123	29	59	75	30
124	15	64	72	49
125	5	69	85	64
126	0	48	77	48
127	0	71	85	71
128	8	56	82	48
129	11	51	80	40
130	11	57	76	46
131	10	54	63	44
132	10	59	74	49
133	10	67	72	57
134	4	46	56	42
135	4	52	79	48

Ek F-devam

<u>Denek Sıra No</u>	<u>Öntest</u>	<u>Sontest</u>	<u>Final</u>	<u>Başarı</u>
136	2	50	61	48
137	2	50	68	48
138	1	49	62	48
139	3	48	54	45
140	2	47	62	45
141	27	78	74	51
142	25	55	73	30
143	24	68	82	44
144	24	42	62	18
145	23	46	66	23
146	22	43	59	21
147	14	43	50	29
148	10	40	54	30
149	10	56	73	46
150	3	57	68	54
151	23	43	59	20
152	27	59	82	32
153	25	63	78	38
154	25	33	49	8
155	23	33	47	10
156	21	45	60	24
157	25	49	59	24
158	19	65	85	46
159	18	45	66	27
160	35	41	56	6
161	0	52	60	52
162	0	54	79	54
163	14	47	63	33

Ek F-devam

<u>Denek Sıra No</u>	<u>Öntest</u>	<u>Sontest</u>	<u>Final</u>	<u>Başarı</u>
164	14	31	41	17
165	13	51	51	38
166	12	46	44	34
167	9	49	58	40
168	19	39	54	20
169	4	39	47	35
170	4	49	60	45
171	14	56	65	42
172	5	51	63	46
173	2	34	52	32
174	0	55	53	55
175	23	76	87	53
176	56	76	87	20
177	52	76	93	24
178	48	82	94	34
179	46	75	84	29
180	46	74	90	28
181	42	71	87	29
182	42	65	83	23
183	35	64	0	29
184	30	62	79	32
185	29	65	86	36
186	28	61	88	33
187	16	76	88	60
188	71	82	94	11
189	30	59	79	29
190	43	58	76	15
191	41	81	93	40

Ek F-devam

<u>Denek Sıra No</u>	<u>Öntest</u>	<u>Sontest</u>	<u>Final</u>	<u>Başarı</u>
192	39	66	84	27
193	37	69	81	32
194	33	74	87	41
195	38	60	82	22
196	31	70	77	39
197	32	80	90	48
198	34	79	87	45
199	34	70	76	36
200	34	64	80	30
201	39	78	87	39
202	47	50	78	3
203	46	59	62	13
204	58	77	82	19
205	57	77	88	20
206	56	75	87	19
207	55	72	83	17
208	55	68	81	13
209	55	73	83	18
210	54	63	81	9
211	53	74	88	21
212	52	75	89	23
213	52	69	75	17
214	51	70	83	19
215	51	68	84	17
216	48	60	80	12
217	34	55	78	21
218	45	65	86	20
219	44	67	84	23

Ek F-devam

<u>Denek Sıra No</u>	<u>Öntest</u>	<u>Sontest</u>	<u>Final</u>	<u>Başarı</u>
220	42	66	85	24
221	41	49	75	8
222	40	66	78	26
223	33	58	80	25
224	66	70	85	4
225	63	81	95	18
226	60	72	84	12
227	59	75	86	16
228	59	80	86	21
229	58	83	90	25
230	55	78	82	23
231	55	81	89	26
232	53	60	86	7
233	52	71	91	19
234	49	84	85	35
235	49	73	83	24
236	49	69	80	20
237	47	70	83	23
238	45	70	89	25
239	57	73	79	16
240	56	65	78	9
241	55	70	87	15
242	52	73	89	21
243	62	81	92	19

KAYNAKÇA

- Aksan, Doğan. "Türkiye'de İkinci Yabancı Dilin Önemi," **Dil Dergisi**. 13, Ankara: Eylül - Ekim 1993.
- Allan, Margaret. **Teaching English with Video**. Avon: Longman, 1986.
- Allwright, D. and K. Bailey. **Focus on the Language Classroom**. Cambridge: Cambridge University Press, Cambridge: 1995.
- Ar, Ergün ve Yaşar Baykul, "Askeri Yatılı Okulu Koşullarında Lisans Düzeyinde Eğitim Sempozyumu Bildiri Metinleri," İstanbul: 1983.
- Arends, R. I. **Learning to Teach**. New York: Mc Graw Hill, Inc., 1991.
- Arman, Deniz. "An Integrated Approach to Freshman Reading and Writing Course At Middle East Technical University," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1990.
- Bacon, S. M. and M. D. Finnemann. "A Study of the Attitudes, Motives, and Strategies of University Foreign Language Students and their Disposition to Authentic Oral and Written Input." **The Modern Language Journal**. 74, 4: 459-473, 1990.
- Bakanlar Kurulu, "Hükümet Programı," **Resmi Gazete**. 31 Aralık 1987 tarihli, Ankara:1987.
- Barın, Erol. "Yabancılara Türkçe'nin Öğretiminde Bir Yöntem Denemesi," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1992.
- Barrow, R. "Culture, Values and the Language Classroom," In Harrison B. (ed.) (1990). **ELT Documents**. Culture and the Language Classroom. London:Mac Millan Pub.,1990.

Başaran, İ. Ethem. **Türkiye Eğitim Sistemi**. Ankara, 1993.

Başkan, Özcan. "Dil Kullanımında 'Verimlilik' Açısından Tikel Sözlükçe," **Türk Dili: Dil Öğretimi Özel Sayısı**. 379-380, Temmuz-Ağustos 1983, ss. 136-145.

Baykul, Yaşar. "Eğitim Sisteminde Değerlendirme," **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 7: 85-94, 1992.

Bloom, Benjamin. **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**. (Çeviren: D. Ali Özçelik). İstanbul: 1995.

Brown, D. B. "Language Program Evaluation: A Synthesis of Existing Possibilities," **The Second Language Curriculum** (Ed: R. K. Johnson). New York, Port Chester, Melbourne, Sydney: Cambridge University Press, 21-39, 1990.

Budak, Yusuf. "İletişimci Yaklaşımın Yabancı Dil Öğretim Programlarındaki Yeri," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi SBE, 1992.

_____. "Tam Öğrenme Kuramı Işığında Türkiye Gerçeği Açısından Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme-Değerlendirme Uygulamalarına Bir Bakış," **Dil Dergisi**. 48, Ekim 1996.

Casanave, C. P. "Adding Communication to the ESL Reading Class," **TESOL Newsletter**. Vol. XXII, No:3, 1: 22-23, June 1988

Cedden, G. E. "İkinci Dil Ediniminde İçsel (Intern) Etkenler," **Dil Dergisi**. 37, Kasım 1995.

Contazzi, M. "Cultural and Educational Expectations in the Language Classroom," Harrison B. (ed.) (1990). **ELT Documents**. Culture and the Language Classroom. London: Mac Millan Publishers, 1990.

Crystal, D. **An Encyclopaedic Dictionary of Language and Languages**. Blackwell Publishers, 1992.

Cumhuriyet Dergisi. 8 Kasım 1992. s. 7.

Çilenti, Kamuran. **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**. Ankara: 1984.

Demirel, Özcan. **Yabancı Dil Öğretimi: İlkeler, Yöntemler, Teknikler**. Ankara: Usem Yayınları - 6, 1993.

_____. **Yabancı Dil Öğretimi: İlkeler, Yöntemler, Teknikler**. İkinci baskı. Ankara: Usem Yayınları No:6, 1990.

_____. "Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme," **Yabancı Dil Öğretimi ve Sorunları**. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları, 1983, ss. 159-190.

_____. **Karşılaştırmalı Eğitim**. Ankara: Usem Yayınları, 1994, s. 30.

Doğan, Hıfzı. "Program Geliştirmede Sistem Yaklaşımı," **Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 7, 14, 1974.

Erden, Münire. **Eğitimde Program Değerlendirme**. Ankara: Pegem Yayınları, 1993.

_____. **Eğitimde Program Değerlendirme**. Ankara: Personel Eğitim Merkezi Yayınları. No: 21, 1995.

Ertürk, Selahattin. **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Meteksan Yayınları, 1991.

_____. **Eğitimde "Program" Geliştirme**. Ankara: Meteksan Yayınları No: 93, 1993.

Etiz, Filiz. "Yabancı Dil Öğretiminde Yararlanılan Teknik Eğitim Araçları ve Özellikle Videonun Kullanımı," **Dil Dergisi**. 34, Ağustos 1995.

Hargreaves, Peter. "DES, IMPL, EVALU, IGN: an evaluator's checklist," **The Second Language Curriculum**. Ed: Robert Keith Johnson, CUP, 1989, ss. 35-48.

Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler**. Yedinci basım. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd., 1995.

_____. **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**. Beşinci basım. Ankara: Bahçelievler PK 33, 1991.

Karataş, Necmiye. "Eğitim Dili İngilizce Olan Yükseköğretim Kurumları Hazırlık Okulları Program Uygulamalarında Belirli Amaca Yönelik Dil Öğretimi Açısından Karşılaşılan Sorunlar," Yayınlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi SBE, 1994.

Kaya, Zeki. **İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi**. Ankara: Gazi Üniversitesi SBE, 1994.

Kılıççı, Yadigar. "İlköğretmen Okulu Eğitim Psikolojisi Programının Değerlendirilmesi." Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi SBE. 1975.

Koç, Sabri. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi. "O.D.T.Ü'de Temel İngilizce Hazırlık Sınıfları Programları için Tümüleşik Beceri Yaklaşımının Kullanımıyla İlgili Öneriler," konulu görüşme. Ankara: 10 Mayıs 1995.

_____. **Designing A Skills-Based Reading Course For Teaching English: A Modular Approach**. Ankara: USEM, 1992.

Matsumoto, K. "Helping Second Language Learners Reflect on Classroom Learning,"
ELT Journal. 50-2, April 1996.

Milli Eğitim Bakanlığı. **Anadolu Liseleri Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Kılavuzu**. 1993.

_____. **M. E. B. Tebliğler Dergisi**. Talim ve Terbiye Kurulu (17. 9. 1997/ 144 S.K.),
"İlköğretim Okulu 4 ve 5. Sınıf Yabancı Dil (İngilizce) Öğretim Programı",
Ankara: M.E.B. Yayınları 60, 2481, (Ekim 1997), s. 606.

_____. **Dünden Bugüne Özel Öğretim Kurumları 1, Özel Okullar**. Ankara: 1991.

_____. **Milli Eğitim Temel Kanunu**. Eskişehir: Milli Eğitim Müdürlüğü, 1993.

Minder, Michael. **Didactique Fonctionnelle**. Bruxelles, 1991.

Murdoch, G. S. "A Pragmatic Basis for Course Design," **English Teaching Forum**. Vol.
27, 1: 15-18, January 1989.

Odabaşı, Ferhan. **Yabancı Dil Eğitiminde Bilgisayar Kullanımı**. Eskişehir: Anadolu
Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No: 45, 1997.

Oğuzkan, A. Ferhan. **Eğitim Terimleri Sözlüğü**. İkinci baskı. Ankara: Türk Dil Kurumu,
1981.

Okan, A. Z ve Hatice Sofu. "Öğretmen ve Öğrencilerin Dil Öğrenmeye İlişkin Görüşleri."
Dil Dergisi. 48, Ekim 1996.

Özçelik, Durmuş Ali. **Okullarda Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara: ÜSYM Eğitim
Yayınları No:3, 1995.

Özer, Bekir. "Türk Üniversiteleri İçin Yabancı Dil Eğitimi Program Modeli,"
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi SBE, 1984.

Özgüven, İ. Ethem. **Psikolojik Testler**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 1994.

"Peser, Zeki. "Hacettepe Üniversitesi'nde Okutulmakta Olan Eğitim Sosyolojisi Kursunun Etkililik Derecesi," Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi SBE, 1975."
Zeki Kaya. **İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi**.
Ankara Üniversitesi SBE, 1994, s.27'deki alıntı.

Sayın, Şara. "Çağdaş Eğitimde Tek Bir Yabancı Dil Yeterli Olabilir mi?," **Dil Dergisi**. 13,
Eylül-Ekim 1993.

Saylan, Nevin. **Eğitimde Program Tasarısı: Temeller-Prensipiler-Kriterler**. Balıkesir,
1995.

Sarıkaya, Yasemin ve Ayşen Öztürk. "Özel Üniversiteler," **İntermedya Ekonomi:
Haftalık Ekonomi ve Politika Dergisi**. 4, 28: 15-18, 10-16 Ağustos 1997.

Searfoss, L. and T. Bean. "An Integrated Language Strategy for Second Language
Learners." **TESOL QUARTERLY**. Vol: 15, No: 4, December 1991.

Seedhouse, Paul. "Needs Analysis and the General English Classroom." **ELT Journal**
Volume 49, Oxford University Press, January 1995.

Serper, Özer. **Uygulamalı İstatistik 2**. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1986.

Sönmez, Veysel. **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**. Ankara: Yargı Yayınları-
1, 1986.

_____. **Eğitim Felsefesi**. Ankara: Adım Yayıncılık, 1994.

Sözer, Ersan. "Türkiye'deki Üniversitelerde Bilim Meslek Alanlarına Yönelik Yabancı Dil Eğitimi," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi SBE, 1984.

_____. **Türk Üniversitelerinde Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Öğretmenlik Davranışlarını Kazandırma Yönünden Etkililiği**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No 19, 1991.

Tekin, Halil. **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara: 1977.

Tercanlıoğlu, Leyla. "Yabancı Dil Öğretiminin Eğitim İçerisindeki Yeri," **Dil Dergisi**. 39:17, Ocak 1996.

Thorpe, M. **Evaluating Open and Distance Learning**. Essex: Longman Group UK Limited, 1988.

Varış, Fatma. **Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler**. Ankara: A. Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları No: 157, 1988.

Yalçınkaya, Lütfi. "Yabancı Dil Öğretimini Geliştirme Merkezi," **İzlem**. 2: 71-74, 1979.

Yaşar, Şefik. **Yabancı Dil Eğitiminde Programlı Öğretim Uygulaması**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No: 14, 1990.

White, R. V. **The ELT Curriculum: Design, Innovation and Management**. New York: Basil Blackwell Inc., 1988.

Windhamm, D. M. and D. W. Chapman. **Advances in Educational Productivity**. (Ed. H. J. Walberg). London: Jai Press Inc., 1990.